

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Rapport 2006:85

FLODPÄRLMUSSLA

i Västra Götalands län – Känd förekomst 2005

www.o.lst.se

FLODPÄRLMUSSLA

i Västra Götalands län – Känd förekomst 2005

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Rapport 2006:85
ISSN 1403-168X
Rapportansvarig: Magdalena Andersson, Naturcentrum AB
Projektledning: Jonas Stenström, Naturcentrum AB
Kartor: Marie Eriksson, Länsstyrelsen i Västra Götalands Län
Uppdragsledare: Lars Sjögren, Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Layout: Magdalena Andersson
Omslagsfoto: Jonas Stenström, Naturcentrum AB
Tryck:

Utgivare: Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Enhet: Naturvårdsenheten
Adress: 403 40 Göteborg
Telefon: 031-605000
Fax: 031-605897
Beställ från www.o.lst.se under rubriken Rapporter

Förord

Flodpärlmussla är en av de mer uppmärksammade arterna i våra vattendrag. Arten har en mycket speciell livscykel och ställer höga krav på sin livsmiljö. På grund av olika mänskliga aktiviteter har dock arten försvunnit från drygt en tredjedel av de vattendrag där den fanns i början av 1900-talet. I dagsläget räknas flodpärlmusslan som en starkt hotad art vars långsiktiga överlevnad i Sverige inte är säkrad.

Flodpärlmusslan är en av de hotade arter som omfattas av ett särskilt åtgärdsprogram för att bevara arten. Under de senaste decennierna har också en lång rad insatser genomförts i Västra Götalands län både för att öka kunskapen om artens förekomster och för att bibehålla dess livsmiljöer. I samband med detta har förekomsterna inventerats och miljöövervakning av vissa bestånd påbörjats. Några av de vattendrag som hyser flodpärlmussla omfattas också av ett särskilt EU-projekt. Det har dock varit svårt att få en samlad överblick över vilka vattendrag i länet som hyser eller har hyst flodpärlmussla och de olika insatser som genomförs.

Målsättningen med denna rapport har varit att samlat redovisa flodpärlmusslans status i Västra Götalands län. Förhoppningsvis kan rapporten fungera som ett planeringsunderlag för att förhindra negativ påverkan på de vattendrag som fortfarande hyser flodpärlmussla och ligga till grund för olika typer av insatser för att förstärka de kvarvarande populationerna.

Rapporten har tagits fram av Naturcentrum AB på uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Författarna ansvarar för rapportens innehåll och detta kan inte åberopas som Länsstyrelsens ståndpunkt.

Lars Sjögren
Naturvårdsenheten

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	4
INLEDNING	5
UPPDRAG OCH SYFTE	5
METODIK	5
FAKTABLADENS INDELNING	5
UPPSKATTNING AV BESTÅNDSSTORLEK	6
BEDÖMNING AV SKYDDSVÄRDE	7
VATTENDRAGENS AVGRÄNSNING	7
TACKORD	7
KORTA FAKTA OM FLODPÄRLMUSSLAN	8
HOT MOT FLODPÄRLMUSSLAN	8
INTRODUKTION TILL KATALOG	10
AVRINNINGSOMRÅDE 101: NISSAN	11
VÄSTERÅN	11
AVRINNINGSOMRÅDE 103: ÄTRAN	14
ÄTRAN	14
HOLMABÄCKEN	17
LILLÅN	20
AVRINNINGSOMRÅDE 105: VISKAN	23
SURTAN, LILLÅN-ENÅN OCH IGLABÄCKEN	23
LJUNGAÅN	36
STRÖMSÅN	40
TORESTORPSÅN	44
LILLÅN	48
HÄGGÅN	51
KULLABÄCKEN	54
KOVRAÅN-LILLÅN	56
SÄVBÄCKEN	61
RINGSBÄCKEN	65
LINDÅSABÄCKEN	68
BRÄNNEBÄCKEN	73
APELNÄSBÄCKEN, ROASJÖBÄCKEN OCH LILLA HÄGGÅN	75
LYSJÖÅN	80
BÅLÅN	82
AVRINNINGSOMRÅDE 106: ROLFSÅN	85
STORÅN, GISSLEBÄCKEN OCH GÅRÅN	85
NORDÅN - NOLÅN	94
LÖVBROBÄCKEN	98
SÖRÅN	101
AVRINNINGSOMRÅDE 108: GÖTA ÄLV	105
VALÅN	105
DALÅN	107
RÅTTÅN	109
GADDÅN	111
SLEREBOÅN-SÖRÅN	113
SOLLUMSÅN	117
SLUMPÅN-VISSLAÅN	120
LÄRJEÅN	124

SOLBERGSÅN	126
AVRINNINGSOMRÅDE 108: MÖLNDALSÅN.....	128
MÖLNDALSÅN.....	128
AVRINNINGSOMRÅDE 108/109: ANRÅSEÅN	131
ANRÅSEÅN - RÖRDALSÅN.....	131
AVRINNINGSOMRÅDE 108/109 BRATTEFORSÅN	134
BRATTEFORSÅN	134
AVRINNINGSOMRÅDE 109: BÄVEÅN.....	137
RISÅN.....	137
AVRINNINGSOMRÅDE 111: STRÖMSÅN	139
EJGSTÅN	139
HÄMMENSÅN	141
BLOMSHOLMSÅN	143
AVRINNINGSOMRÅDE 112: ENNINGSDALÄLVEN	145
ENNINGSDALÄLVEN	145
LÅNGEVALLSÄLVEN	148
AVRINNINGSOMRÅDE 130: DALBERGSÅN.....	150
STAMPÄLVEN – STORÅN OCH BÄCK FRÅN KOLJERUDTJÄRN	150
TEÅKERSÄLVEN	154
STOMMEBÄCKEN.....	157
AVRINNINGSOMRÅDE 131/132 KNARRBYÅN	160
VERKÄLVEN.....	160
AVRINNINGSOMRÅDE 131/132: ÅNIMMEÅN	163
KASENBERGSÅN.....	163
AVRINNINGSOMRÅDE 131: UPPERUDSÄLVEN	167
STENEBYÄLVEN	167
AVRINNINGSOMRÅDE 140: TIDAN.....	171
TIDAN OCH KOLAREBÄCKEN	171
GÄREBÄCKEN	179

BILAGA A

SAMMANFATTANDE TABELL ÖVER VATTENDRAGEN

BILAGA B

ÖVERSIKTSKARTOR

Sammanfattning

På uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götaland har Naturcentrum AB sammanställt en katalog med känd förekomst av flodpärlmussla i vattendragen i Västra Götalands län. Sammanställningen kan användas som underlag vid miljöövervakning och vid beslut om åtgärder gällande flodpärlmusslan.

Varje vattendrag har ett eget faktablad med en karta, en kort beskrivning av området och kända uppgifter om flodpärlmussla. Vattendragen är indelade under respektive avrinningsområde. Med befintliga uppgifter som underlag har vattendragens totala musselbestånd uppskattats och en bedömning av skyddsvärde, med avseende på flodpärlmusslor, har gjorts.

Sammanlagt ingår 49 faktablad över vattendrag, inom 15 avrinningsområden. Flodpärlmusslor har under de senaste åren konstaterats i 39 av vattendragen. Flertalet bestånd är små och saknar reproduktion. I elva av vattendragen har juvenila musslor hittats, men oftast rör det sig endast om ett fåtal och åtgärder krävs för att få livskraftiga bestånd.

Bedömningen av skyddsvärde, med avseende på flodpärlmussla, är gjord efter en skala med fyra grader: *Mycket högt skyddsvärde*, *högt skyddsvärde*, *skyddsvärde* och *inget skyddsvärde*. Bedömningen är gjord i ett regionalt perspektiv. Antalet vattendrag som fick bedömningen *mycket högt skyddsvärde* var 12 stycken. De hyser stora musselbestånd och i nio av dem har små, juvenila, musslor hittats. Antalet vattendrag som fick bedömningen *högt skyddsvärde* var 10 stycken. De hyser måttligt stora bestånd och i två av dem har juvenila musslor hittats. Det stora flertalet av vattendragen, 25 stycken, fick bedömningen *skyddsvärde*. De hyser små bestånd, av vilka flera håller att dö ut, och inga juvenila musslor har hittats. Slutligen fick två av vattendragen bedömningen *inget skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmussla. De hyser inga flodpärlmusslor och förutsättningarna för flodpärlmusslor är dåliga.

Inledning

Flodpärlmusslan (*Margaritifera margaritifera*) har under det senaste seklet kraftigt minskat i antal och utbredning i hela Europa. Flodpärlmusslan omfattas av EU:s habitatdirektiv vilket innebär att arten ska skyddas i nätverket Natura 2000. I Sverige är arten klassad som *sårbar* (VU) enligt Naturvårdsverkets så kallade rödlista och den är fredad sedan 1994.

Förekomst av flodpärlmusslor har i Västra Götalands län samlats i ett faunaregister hos Länsstyrelsen. Uppgifterna i registret kommer främst från en större inventering som skedde kring 1990 (Henriksson, 1991). Under 2004 fick Naturcentrum AB i uppdrag att uppdatera de uppgifter om förekomst av flodpärlmussla som fanns i registret. Således skedde inventering av ca 100 provsträckor (å 100 m) i 52 vattendrag under 2004 och 2005 (Andersson, 2005). Under arbetets gång upptäcktes att Länsstyrelsens register inte varit fullständigt utan ytterligare uppgifter om flodpärlmusslor fanns i olika rapporter och spridda i olika kommuner i länet. Därför väcktes idén om att samla alla kända uppgifter om flodpärlmussla i Västra Götalands län i en katalog.

Uppdrag och Syfte

På uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götaland har Naturcentrum AB sammanställt kända förekomster av flodpärlmusslor i vattendragen i Västra Götalands län. Sammanställningen kan användas som underlag vid miljöövervakning och vid beslut om åtgärder gällande flodpärlmusslan.

Ansvarig för projektet har Jonas Stenström, Naturcentrum AB, varit. Katalogen har sammanställts av Magdalena Andersson, Naturcentrum AB. På Länsstyrelsen har Lars Sjögren fungerat som uppdragsledare och Marie Eriksson har tagit fram samtliga kartor. Länsstyrelsen har även bistått med redigering av katalogen.

Metodik

De källor som använts för sammanställningen av katalogen är främst fyra större inventeringar av flodpärlmussla:

1. Eriksson, M. O. G., Henriksson, L. & Söderberg, H. (red). 1998. Flodpärlmusslan i Sverige. Rapport 4887. Naturvårdsverket.
2. Henriksson, L. 2004. Övervakning av sex flodpärlmusselbestånd i Västra Götalands län 2003-2004. Hyssna. 23 sid.
3. Henriksson, L. 1991. Flodpärlmusslan i Älvsborgs län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs län.
4. Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faktabladens indelning

Varje vattendrag har ett eget faktablad med en karta, en kort beskrivning av området och kända uppgifter om flodpärlmusslor. Vattendragen är indelade under respektive avrinningsområde. Med

befintliga uppgifter som underlag har vattendragens totala musselbestånd uppskattats och en bedömning av skyddsvärde, med avseende på flodpärlmusslor, har gjorts.

Uppskattning av beståndsstorlek

Den uppskattade beståndsstorleken som presenteras i faktabladerna samt i tabellen i bilaga A grundas på flera källor, vilka beskrivs nedan. Uppskattningarna har gjorts med försiktighet eftersom det i de flesta fall inte har gjorts några fördjupade inventeringar.

Den huvudsakliga källan till uppgifter om förekomst av flodpärlmusslor i länet är Naturcentrums inventering. Uppgifterna från denna inventering är markerade som numrerade punkter på kartorna till vattendragen. Det kan vara viktigt att påpeka att denna inventering inte är en fullständig inventering av vattendragen, utan till största del återbesök av tidigare kända flodpärlmussellokalerna. Antalet noterade musslor i Naturcentrums inventering ska inte tolkas som total beståndsstorlek utan endast som det antal som hittades på undersökta 100-m sträckor.

I några vattendrag, som ligger under miljöövervakning, har det gjorts mer omfattande inventeringar och mer precisa siffror på beståndsstorlek har kunnat anges (Henriksson, 2004). I dessa vattendrag har provsträckor slumpats ut längs en sträcka. Antalet musslor på provsträckorna har räknats och beståndsstorleken har beräknats. Musselbestånden på provsträckorna har följts under flera år och genom att mäta storleken på ett antal musslor har åldersfördelningen kunnat jämföras från år till år.

En mer övergripande inventering av flodpärlmusslor i länet gjordes kring 1990 (Henriksson, 1991). Uppgifterna från denna inventering ligger till grund för uppgifterna om flodpärlmusslor i Västra Götalands län i rapporten "Flodpärlmusslan i Sverige" (Eriksson m.fl., 1998) och till stor del även för uppgifterna om flodpärlmusslor i länsstyrelsens faunaregister.

Utöver ovanstående inventeringar har uppgifter från några undersökningar av enskilda vattendrag använts i sammanställningen. Många värdefulla uppgifter har lämnats av kommunekologer, privatpersoner och från Länsstyrelsen Västra Götalands Län. Referenser har angivits under varje vattendrag.

Ett exempel på vattendrag där uppgifter från flera inventeringar lett fram till en uppskattad beståndsstorlek är Lindåsabäcken, som hyser ett av de mer välkända musselbestånden i länet. Lindsabäcken är ca 4 km lång. Dess övre 1,7 km inventerades 2004 (Henriksson, 2004) och antalet musslor på sträckan uppskattades till 7 200 stycken. Enligt Henriksson (2004) finns musslor i hela ån. Enligt en annan inventering (Nilsson m.fl. 2003) uppskattades det totala antalet musslor i Lindåsabäcken till 17 900 stycken. Utöver det har uppgifterna från Naturcentrums inventering av 100 m-sträckor vägts in i bedömningen, bl.a. hittades 754 musslor på en 100 m-sträcka i nedre delen av Lindåsabäcken. Sammanvägningen av uppgifterna ledde till bedömningen att det med all sannolikhet finns ett bestånd på mellan 10 000 och 20 000 flodpärlmusslor i Lindåsabäcken.

Ett annat exempel är Ätrans övre lopp i Ulricehamns kommun. Under Naturcentrums inventering hittades ca 600 musslor på tre undersökta 100 m-sträckor. Mycket goda förutsättningar för musslor fanns längs den översta sträckan och musselbeståndet sågs fortsätta utanför undersökt sträcka. Utöver det fanns uppgifter från Henrikssons inventering från 1991 om ett bestånd på ca 1 400 musslor. Sammanvägningen av uppgifterna ledde till bedömningen att det sannolikt finns ett bestånd på fler än 1000 men färre än 10 000 musslor i Ätrans övre lopp.

Beståndsstorleken av flodpärlmussla delades in i sju intervall, vilka visas i tabell 1.

Tabell 1. Beståndsstorleken av flodpärlmussla delades in i sju olika intervall, från noll till över 100 000 musslor.

Beståndsstorlek	
0	Ingen förekomst av flodpärlmussla
<10	Mycket små bestånd
10-100	Mycket små bestånd
100-1 000	Små bestånd
1 000-10 000	Stora bestånd
10 000-100 000	Mycket stora bestånd
>100 000	Mycket stora bestånd

Bedömning av skyddsvärde

Med utgångspunkt från uppskattad beståndsstorlek, förekomst av juvenila musslor och i viss mån förutsättningarna för flodpärlmussla gjordes en bedömning av vattendragens skyddsvärde med avseende på flodpärlmussla. Bedömningen är gjord i ett regionalt perspektiv efter en skala med fyra grader och visas i tabell 2. Med juvenila musslor menas små musslor, mindre än 50 mm. De visar på att reproduktionen fungerat under senare år.

Tabell 2. Vattendragens skyddsvärde med avseende på flodpärlmussla delades in i nedanstående fyra klasser och grundades främst på uppskattad beståndsstorlek samt förekomst av juvenila (< 50 mm) musslor.

<i>Mycket högt skyddsvärde</i>	Mycket stora bestånd <i>eller</i> stora bestånd med förekomst av juvenila musslor
<i>Högt skyddsvärde</i>	Stora bestånd <i>eller</i> små bestånd med förekomst av juvenila musslor <i>eller</i> mycket små bestånd med förekomst av juvenila musslor och mycket goda förutsättningar.
<i>Skyddsvärde</i>	Små bestånd utan förekomst av juvenila musslor
<i>Inget skyddsvärde m.a.p. flodpärlmussla</i>	Ingen förekomst av flodpärlmussla och dåliga förutsättningar för flodpärlmussla

Vattendragens avgränsning

En fråga som varit ämne för långa diskussioner är definitionen av ett vattendrag. Det är inte lämpligt att dela in vattendragen efter namnen, eftersom de ibland byter namn mitt i sträckningen och det kan vara oklart var ett vattendrag börjar och slutar. I denna sammanställning har istället vattendragen definierats som flödet från en sjö till en annan, eller eventuellt från ett sammanflöde till ett annat. Det har inneburit att ett flöde med flera biflöden som hyser flodpärlmussla har räknats som ett vattendrag. Det gäller t.ex. Storån med biflödena Gärån och Gisslebäcken vilka finns beskrivna på ett och samma faktablad.

Tackord

Ett stort tack riktas till alla de kommunekologer och privatpersoner samt till Länsstyrelsen som hjälpt till med att ta fram uppgifter om förekomster av flodpärlmussla.

Korta fakta om flodpärlmusslan

Flodpärlmusslan är till formen avlång och vanligtvis njurformad. Skalet är mörkt, nästan svart till färgen och har ofta en eroderad skalbuckla, *umbo*. Flopärlemusslan bestäms säkrast genom utseendet på låständerna i skalet, vilka bara kan ses inuti tomma musselskal. I den vänstra skalhalvan finns en tand och i den högra skalhalvan finns två tänder (se bestämningsnyckel på Naturhistoriska Riksmuseets hemsida). Flodpärlmusslan är en stor sötvattensmussla som kan bli upp till 16 cm lång och runt 200 år gammal (Henriksson, 2004). Den lever i rinnande, främst näringsfattigt vatten, på botten bestående av sand, grus och småsten. Musslan är beroende av att öring kan vandra upp i vattendragen eftersom den i sitt larvstadium lever som parasit på dess gälar. Arten är en indikator på god vattenkvalitet och höga naturvärden och i dess grannskap kan man ofta hitta flera andra hotade och intressanta arter. Flodpärlmusslan växer till med årsringar och genom att analysera dem kan man få information om vattendragets historia. Ett livskraftigt bestånd av flodpärlmusslor visar på ett väl fungerande ekosystem.

Hot mot flodpärlmusslan

Biotopförstörelse

Förstörelse av flodpärlmusslans biotop är ett stort problem som orsakas av markanvändningen kring och regleringen av vattendragen. Skogsbruk, jordbruk, vägbyggen och andra verksamheter leder till igenslamning av botten, vilket försvårar nyetableringen av musslor.

Skogsbruk. Avverkningens storlek och läge bör anpassas för att undvika effekter på musselbestånd. Undvik att köra över vattendrag med maskiner. En ordentlig skyddszon mot vattendraget ska, enligt Skogsvårdsstyrelsens föreskrifter, sparas.

Jordbruk. Läckage av näringsämnen från jordbruksmark kan leda till övergödning av vattendraget. Anläggande av skydds-zoner av obrukad mark längs vattendraget minskar tillförseln av näringsämnen och bekämpningsmedel. Dammar kan anläggas för att minska näringsinnehåll i avrinnande vatten, innan det når ut till vattendragen.

Reglering. Stora fluktuationer bör undvikas. Vattendraget får aldrig torrläggas helt. Vandringshinder för lax och öring bör borttagas.

Minskad förekomst av lax och öring

Lax och öring missgynnas av försurning och vandringshinder i vattendragen. Ett högt fisketryck kan också misstänkas utgöra ett hot. Åtgärder för att främja lax och öring främjar även musslan. Ett exempel är anläggande av lekbotten, som är utmärkt bottensubstrat för flodpärlmusslan och underlättar föryngringen. Försök har visat att bestånd av flodpärlmussla kan ha antingen lax eller öring som värdfisk (ref). Det är därför viktigt att ta reda på vilken som är den rätta värdfisken innan utsättning görs. Det är också viktigt att sätta ut värdfisk av inhemska stammar eftersom det finns tecken på att flodpärlmusslans glochidielarver har sämre överlevnad på främmande stammar. Främmande stammar av lax och öring kan också konkurrera ut de inhemska stammarna och sprida sjukdomar.

Föroreningar och försurning

Försurningen orsakas till stor del av försurande luftföroreningar som bildas främst genom förbränningsprocesser. Det intensiva skogsbruk som bedrivs idag har också en försurande effekt. Försurningen försvårar skalbildningen hos musslorna. Särskilt de små musslorna är känsliga mot lågt pH. Även lax och öring missgynnas. Effekten kan dämpas genom försiktig kalkningsåtgärd högre upp

Flodpärlmussla i Västra Götalands län – känd förekomst 2005

i systemet. Föroreningar som kommer från miljöfarlig verksamhet eller från olyckor på väg intill vattendraget kan leda till förgiftning av musslorna.

Pärlfiske

Ett omfattande pärlfiske har förekommit under tidigare århundraden men är numer förbjudet. Det är oerhört sällsynt att pärlor bildas i musslorna.

Förutom ovan beskrivna exempel för åtgärder kan något form av skydd, som inrättande av naturreservat, vara effektivt för att bevara musslan på lång sikt.

För ytterligare information kring hot mot flodpärlmusslan samt åtgärder för bevarande, se *Åtgärdsprogram för bevarande av flodpärlmussla* (Schreiber & Tranvik, 2005).

REFERENSER

Bestämningsnyckel för flodpärlmussla: www2.nrm.se/musselnyckel/index.html.se

Henriksson, L. 2004. Övervakning av sex flodpärlmusselbestånd i Västra Götalands län 2003-2004. Hyssna.

Nilsson, C., Medins, M., Sundberg, I. Biologiska undersökningar i Borås kommun 2003. Referensundersökning med anledning av ny sträckning av riksväg 27 mellan Kråkered och Aplared. Medins Sjö- och Åbiologi AB. Mölnlycke 2003.

Schreiber, H., Tranvik, L. 2005. Åtgärdsprogram för bevarande av flodpärlmussla. Rapport 5429. Naturvårdsverket

Introduktion till katalog

Följande del innehåller faktablad över vattendrag med uppgifter om flodpärlmussla. Till varje faktablad hör en karta med olika symboler för olika uppgifter om flodpärlmussla. Uppgifterna finns beskrivna i texten under ”Genomförda inventeringar”.

Ett förtydligande till kartorna är att de runda, numrerade, symbolerna i blå färgskala markerar Naturcentrums provsträckor från 2004-2005.

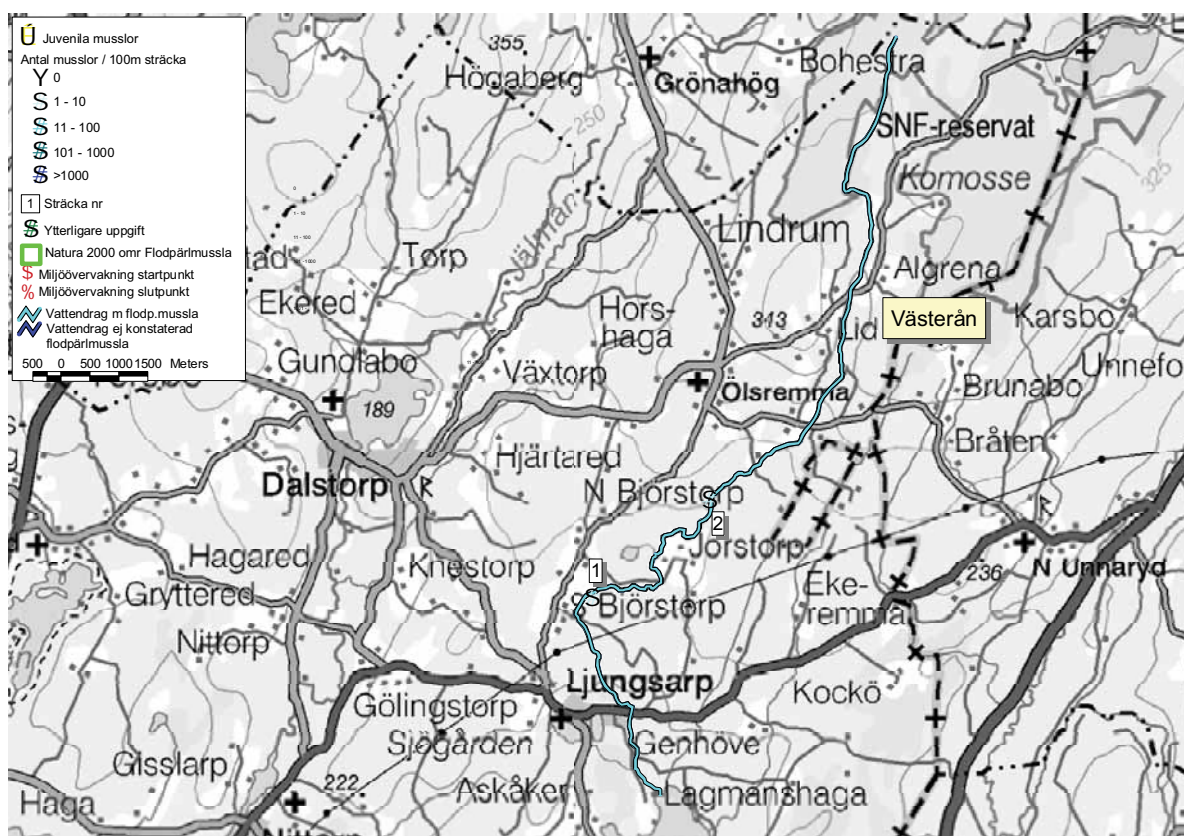
Avrinningsområde 101: Nissan

Västerån

Tranemo kommun

Delavrinningsområde: Västerån

Aroid: 638084-136882

Karta över Västerån, där flodpärlmusslor hittades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Västerån bildas av flera mindre flöden söder om området vid Komosse naturreservat och rinner ca 12 km ner till Lagmanshagasjön. Omgivningen är relativt kuperad och domineras av barrskog och myrmark med inslag av jordbruk. Några gårdar finns längs ån och vid dess nedre del ligger samhället Ljungsarp. Västerån har en fallhöjd på ca 140 m, med strömsträckor i större delen av dess sträckning.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 10-100 individer. Västerån bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är litet, inga juvenila musslor har setts och att det finns goda förutsättningar för flodpärlmusslor.

Förekomst av lax och öring

Aktuella uppgifter om öringförekomst saknas.

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen i området och utgör ett hot. Vid Ljungsarp finns ett vandringshinder (www.gis.lst.se) med ett mindre kraftverk där viss korttidsreglering sker.

Befintligt skydd

Åns upprinningsområde ingår i naturreservat (1502051, Komosse södra). Det finns inget skydd av själva ån.

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 1

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-20. En levande mussla samt ett tomt skal hittades på sträckan.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av äldre granskog på ena sidan ån och blandskog (tall, björk, gran) samt åkrar på andra sidan. En gles kantzon av al finns längs sträckan. Ån har en bredd på 3-6 m samt ett djup på 0,1-0,5 m. Bottensubstratet består av sand, grus och sten. Vattnet är något brunfärgat och rinner med en ström på 0,2-0,3 m/s.

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 2

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-20. Tre musslor hittades, en och en, längs sträckan

Områdesbeskrivning

Omgivningen utgörs av äldre granskog med al längs vattnet som ger en hög beskuggning av ån. Vid slutet av sträckan finns en hästhage. Bäckens bredd är 4-5 m och dess djup 0,2-0,4 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus och sten. *Vattnet* är något brunfärgat och rinner med en ström på 0,2-0,3 m/s.

Ytterligare uppgifter

Enligt länsstyrelsens faunaregister sågs under 1995 ett antal på ca 30 musslor med storlek 5-11 cm, i samma område som provsträcka 1 och 2.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregister (exccelfil). Länsstyrelsen Västra Götaland

www.gis.lst.se

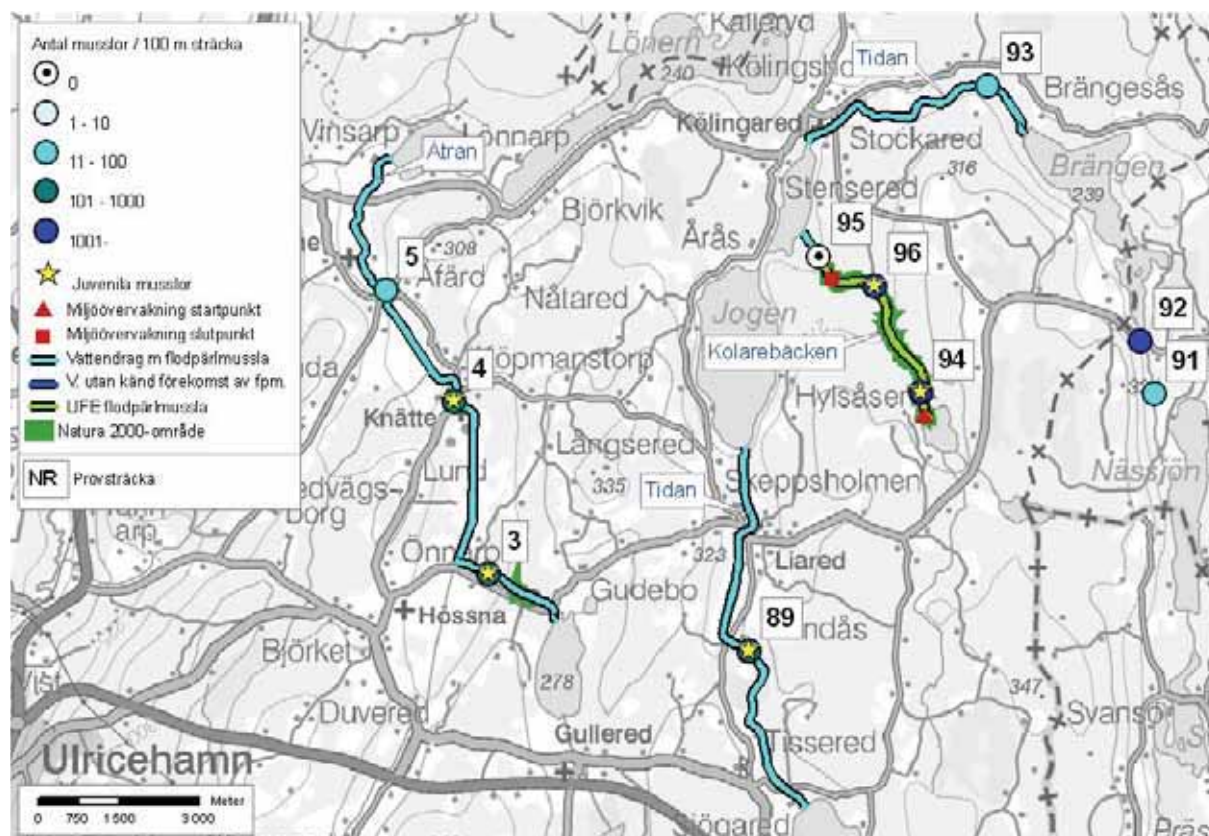
Avrinningsområde 103: Ätran

Ätran

Ulricehamns kommun

Delavrinningsområde: Ätran

Aroid: 641403-136630

Kartan visar Ätrans övre lopp, förbi Önnarp, Knätte och Böne. Flodpärlmusslor konstaterades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Ätran rinner från Nordsjön i trakterna av Hössna och Gullered. Den aktuella sträckan av Ätran rinner ca 11 km mellan Nordsjön och Vinsarpasjön. Ätran rinner främst genom jordbruksmark, men i övre delen finns lövskog. Utanför odlingsmarkerna är barrskog och myrmark vanligt. Mindre tätbebyggelse finns vid Böne och Knätte. Större delen av åns sträckning mellan Böne och Önnarp är rätad. Fallhöjden är ca 40 m, med strömsträckor främst i övre delen.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 1 000-10 000 musslor. Ätran bedöms ha ett *mycket högt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, i ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt stort, ett flertal juvenila musslor har hittats och att det delvis finns goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Aktuella uppgifter om öringförekomst saknas.

Kända hot

Jordbruk är den dominerande markanvändningen i närområdet men även skogsbruk utgör ett hot. Utsläpp från enskilda fastigheter och läckage av näringsämnen från omkringliggande jordbruksmark kan leda till övergödning och igenslamning av botten. En träindustri ligger vid Knätte (www.gjs.lst.se). Reglering av Ätran sker vid Nordsjöns utlopp. Tappningen skall så långt möjligt hållas jämn och ske med nödig försiktighet. Vattnet i sjön får ej överstiga fastlagd dämningssgräns. Eventuell reglering vid Knätte kvarn är okänd.

Befintligt skydd

En mindre del av åns övre del ingår i naturreservat (1502028, Önnarp). Ätrans sträckning upp till sjön Lönern är av riksintresse för naturvård (NRO14140, Hössnadalen och Gullered). Området mellan Böne och Vinsarpasjön är av riksintresse för kulturmiljövård (KP49, Ätrans dalgång).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 3

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-13. Antalet flodpärlmusslor noterades till 300 stycken. De satt med jämn fördelning på sträckan. Andelen juvenila musslor (< 5 cm) uppskattades till ca 20 %. Den minsta noterade musslan hade en längd på ca 2 cm.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av betesmarker och lövskog med ask och al närmast vattnet. Beskuggningen av ån är låg, 10-30 %. Ån har en bredd på 2-3 m och ett djup på 0,5 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus och sten. Det finns gott om block, som utgör rester efter gammal kvarn, i och intill ån. *Vattnet* är ganska klart och kallt.

Övriga noteringar

Längre nedströms blir det djupare, med ett större inslag av lera och vass. Högre uppströms ökar inslaget av sten på botten och strömmen är starkare. Beståndet fortsätter uppströms

Provsträcka 4

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-13. Antalet flodpärlmusslor noterades till 273 stycken. De satt med relativt jämn fördelning på sträckan, men något tätare i den nedre delen. Två juvenila musslor (ca 4 cm) noterades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen domineras av jordbruksmark med lövskog (al, rönn, lönn) närmast ån. Beskuggningen av ån varierar, 50-80 %. Bäckens bredd är 5 m och dess djup 0,2-0,6 m. *Bottensubstratet* domineras av sten med inslag av sand. Ett lager av sediment täcker botten. *Vattnet* är relativt klart och rinner med lugnt flöde, som ökar nedströms.

Övriga noteringar

Beståndet verkade inte fortsätta uppströms, men däremot ganska långt nedströms.

Provsträcka 5**Förekomst av flodpärlmussla**

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-13. Antalet flodpärlmusslor noterades till 46 stycken. Större delen av musslorna fanns på den nedre delen av sträckan.

Områdesbeskrivning

Omgivningen närmast ån består av lövskog (al, lönn) men det finns jord- och skogsbruk runtomkring. Vid den nedre delen av sträckan finns öppna betesmarker och ett hygge. Vid övre delen rinner ån genom tätare skog som ger en hög beskuggning (80-100 %). Bäckens bredd är 4-6 m och dess djup 0,1-0,6 m. *Bottensubstratet* domineras av sten i olika storlek, med inslag av sand och grus. *Vattnet* är klart och strömt (ca 0,5 m/s).

Övriga noteringar

Beståndet fortsätter nedströms.

Henriksson 1991

Inventering av Ätran skedde 1990. I övre delen vid Önnarp, mellan Nordsjön och området där Ätran kröks, uppskattades beståndet till 1000 individer. Flodpärlmusslor hittades även vid Knätte och beståndet uppskattades till 400 individer.

Ytterligare uppgifter

Enligt länsstyrelsens faunaregister hittades flodpärlmusslor i Ätran vid Böne 1992 och beståndet uppskattades till ca 400 individer

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

Faunaregister (exccelfil). Länsstyrelsen Västra Götaland.

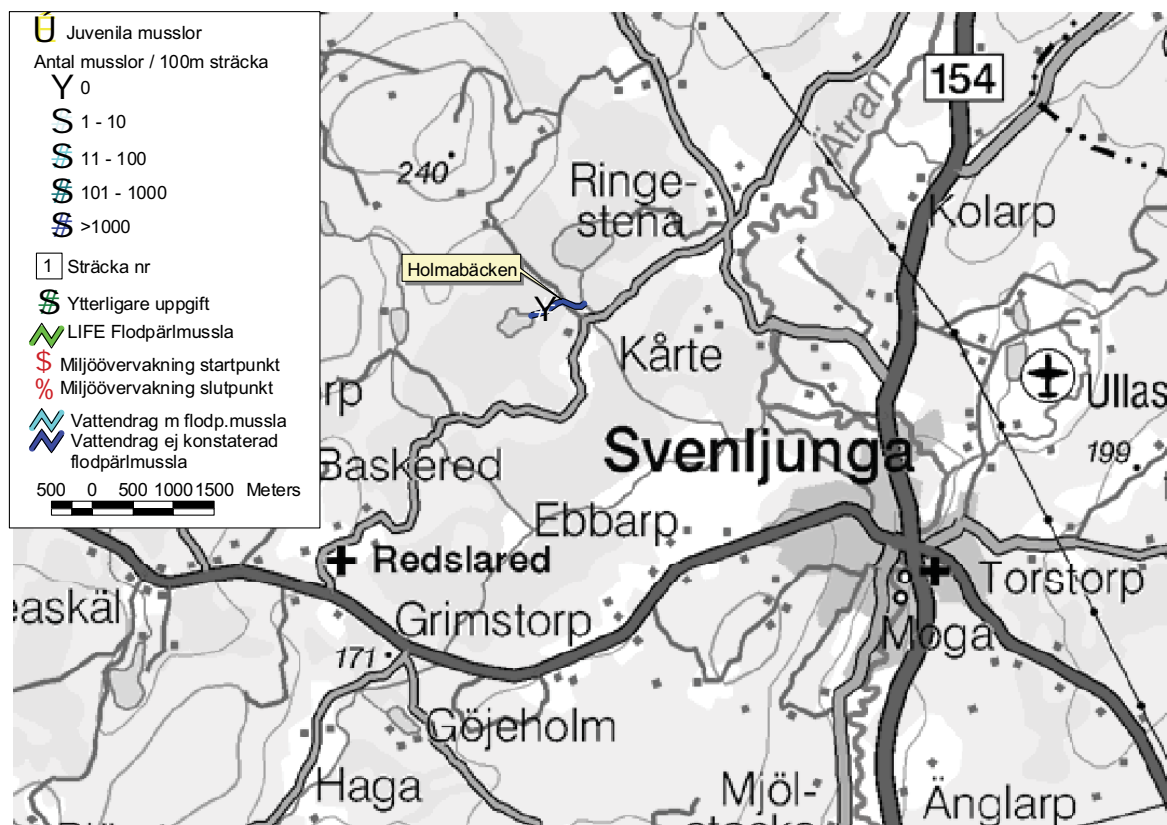
www.gis.lst.se

Holmabäcken

Svenljunga kommun

Delavrinningsområde: Marbäcken

Aroid: 637891-133635

I Holmabäcken har inga musslor setts på mer än 20 år.

Beskrivning av vattendraget

Holmabäcken rinner från Hestrasjön ca 0,8 km ner till Kvarnåsabäcken. Omgivningen domineras av myrmarker. Fallhöjden är ca 10 m. Bebyggelse saknas längs bäcken.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Beståndet är troligen utdött. Under inventeringen 2005 hittades inga musslor och inget bottenstrukturlämpligt för flodpärlmusslor. Ån bedöms inte ha ett skyddsvärde med avseende på flodpärlmusslor.

Förekomst av lax och öring

Aktuella uppgifter om öringförekomst saknas.

Befintligt skydd

Holmabäcken ligger inom område av riksintresse för naturvård (NRO14173 Hestramossen och Hultamossen).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 6

Holmabäcken rinner genom våtmark

Omgivning kring Holmabäcken

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-06-27. Inga musslor observerades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen kring bäcken består av starrdominerad våtmark (bäckmad). Bäcken är liten med en bredd på ca 0,5 m och ett djup på 0,15 m. *Bottensubstratet* är sumpigt med mycket vegetation och löv. Det är inte rätt förhållanden för flodpärlmusslor. *Vattnet* är klart.

Övriga noteringar

Förhållandena är desamma ner till vägen. Där rinner bäcken in i skogsmark, men botten är sumpig även där och inga musslor hittades vid stickprov

Henriksson 1991

Enligt Henriksson (1991) skedde inventering 1982 men inga musslor hittades trots äldre uppgifter om fynd. Orsaken till beståndets försvinnande var troligen försurning samt dikning/rensning.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

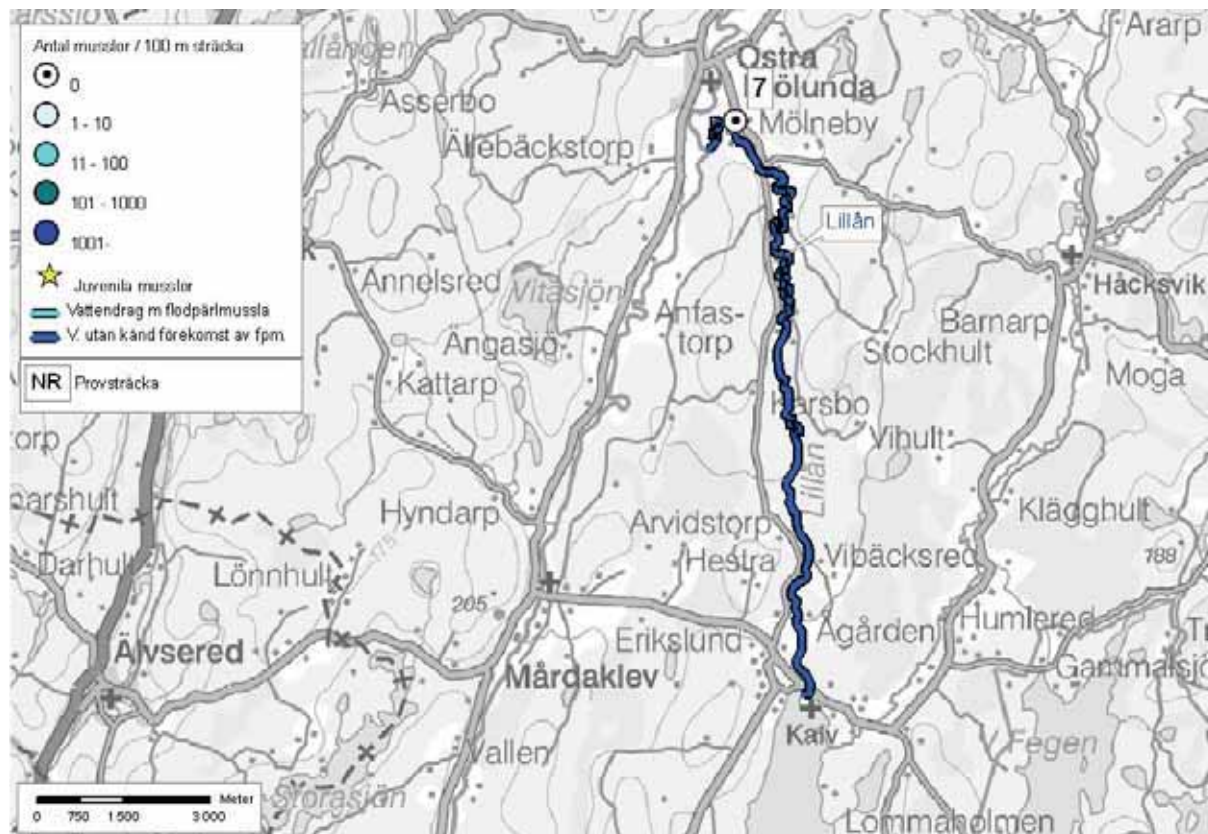
www.gis.lst.se

Lillån

Svenljunga kommun

Delavrinningsområde: Lillån

Aroid: 635919-133396

Karta över Lillån, där inga flodpärlmusslor har konstaterats men däremot allmän dammussla.

Beskrivning

Lillån rinner från Kalvsjön och ca 10 km ner till Ätran, vid Östra Frölunda. Ån meandrar och bildar korvsjöar i jordbrukslandskap med blandskog. Lite enskild bebyggelse finns längs ån. Fallhöjden är ca 5 m.

Skyddsvärde

Inga flodpärlmusslor har hittats i Lillån, men däremot en annan art som vid inventering 2005 bestämdes till allmän dammussla (*Anodonta anatina*). Lillån bedöms ha ett skyddsvärde som musselvatten. Förutsättningarna för arten flodpärlmussla är dock relativt dåliga.

Förekomst av lax och öring

Aktuella uppgifter om öringförekomst saknas.

Kända hot

Jordbruk och skogsbruk utgör hot och kan tillsammans med utsläpp från bebyggelse leda till igenslamning av botten. Reglering av vattendraget sker främst genom en damm vid Fegens

utlopp samt till viss del genom en damm vid Kalvsjöns utlopp. Fegen regleras totalt 1,75 meter. Inom en regleringshöjd av 1,60 meter får fri reglering utövas. Bestämmelser om minimitappning finns ej men vid exceptionella torrperioder får Kalvsjön avsänkas lägre än till den normala sänkingsgränsen. Kraftverket i Mölneby (1,2 km uppströms utloppet i Ätran) saknar, såvitt känt, detaljerade vattenhushållningsbestämmelser, vilket kan medföra korttidsreglering. Ett par träindustrier finns längs ån (www.gis.lst.se).

Befintligt skydd

Några mindre biflöden omfattas av riksintresse för naturvård (NRO14186 Storemossen och Hestramossen samt NRO14187 Ammamossen – Hästamossen).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 7

Mot startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-06-27. Inga flodpärlmusslor hittades, men däremot fanns 13 exemplar av allmän dammussla (*Anodonta anatina*) längs sträckan. Tre tomma skal av dammusslan hittades också.

Skal av allmän dammussla.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av blandskog. Flera stora öar av vass växer i ån, som är bred (ca 4 m) och lugnt flytande (ca 0,2 m/s). *Bottensubstratet* består av sand samt lite sten. Det är lerigt i kanterna. *Vattnet* är något grumligt.

Övriga noteringar

En fördämning finns ca 100 m uppströms sträckan. Enligt kommunekologen i Svenljunga gjordes för några år sedan fynd av musslor vid platsen. Upphittaren trodde att det var flodpärlmussla, men troligen var det den allmänna dammusslan.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Kommunekolog i Svenljunga (muntligen 2005). Tel. 0325-184 36

www.gis.lst.se

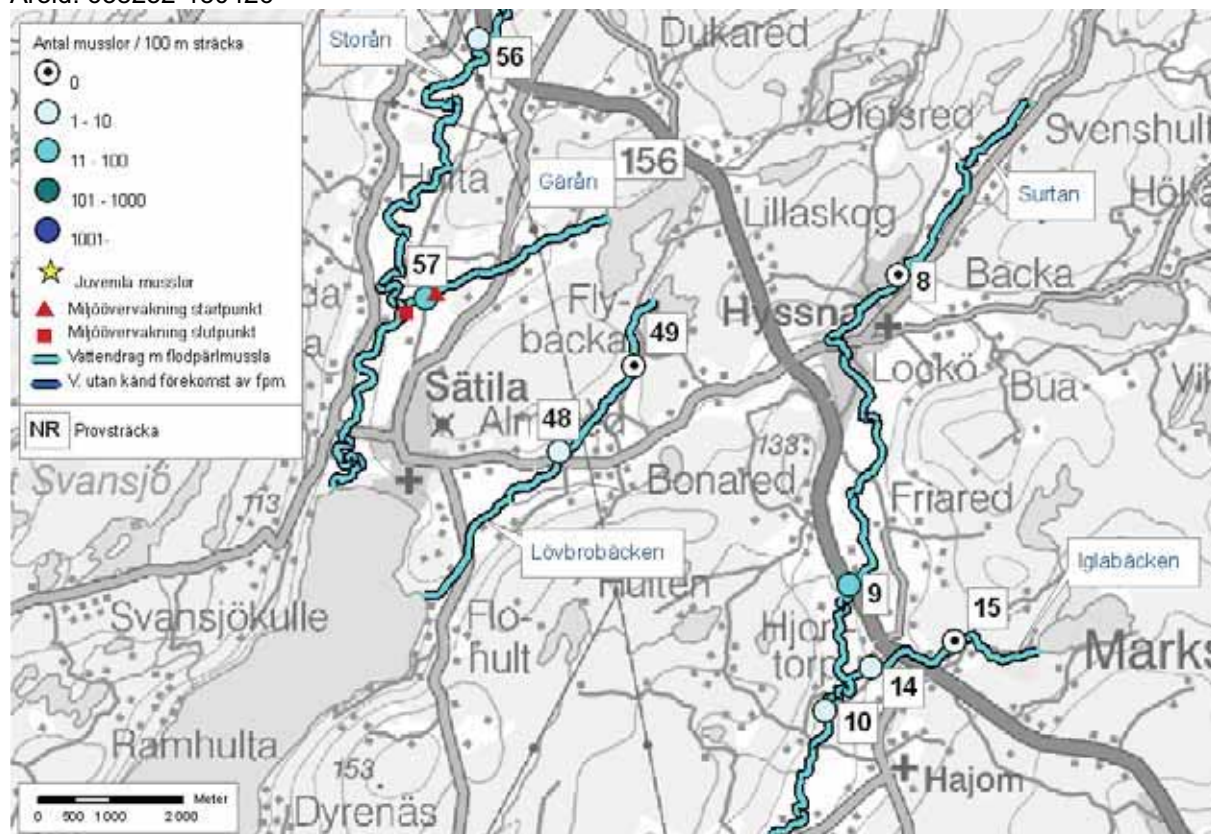
Avrinningsområde 105: Viskan

Surtan, Lillån-Enån och Iglabäcken

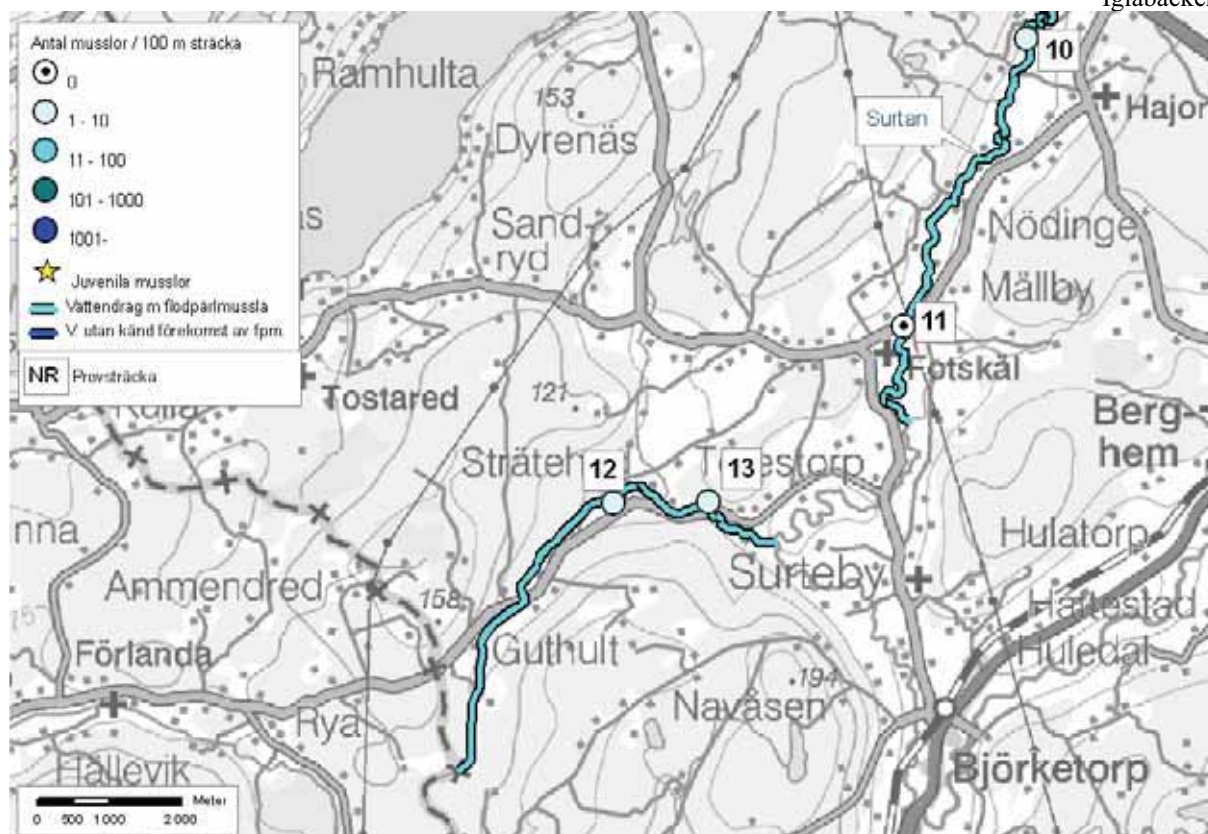
Marks kommun

Delavrinningsområde: Surtan

Aroid: 638252-130426

Karta över en del av Surtans sträckning, som rinner genom Hyssna och korsas av väg 156 (till höger på kartan). Iglabäcken rinner ut i Surtan och syns på nedre delen av kartan. Flodpärlmusslor har konstaterats 2004-2005.

Karta över Surtans nedre del, där Lillån-Enån rinner ut. Flodpärlmusslor konstaterades i Lillån-Enån 2004-2005.

Beskrivning av vattendraget

Surtan bildas av två flöden vid Hägnabergen uppströms Rya och rinner ca 15 km ner till Viskan. Ån rinner framförallt genom jordbruksmark med omgivande barrskog och myrmark. Surtan rinner förbi flera mindre samhällen (Hyssna, Hajom, Fotskäl, Surteby, Björketorp) och det finns gott om enskild bebyggelse däremellan.

Lillån-Enån bildas av flera mindre flöden i trakten av Vågerse och rinner ca 6 km ner till Surtan. Omgivningen är relativt kuperad och består av barrskog med inslag av myrmark. Längs ån finns även lite odlingsmark, vars inslag ökar vid den nedre delen. Fallhöjden är ca 65 m, med strömsträckor i hela övre delen.

Iglabäcken rinner från Bårredsjön ca 3 km ner till Surtan. Övre delen av bäcken rinner genom myrmark, som övergår till barrskog och nedre delen rinner genom jordbruksmark, främst betesmark. Det finns gott om enskild bebyggelse kring ån. Ån har en fallhöjd på ca 40 meter med strömsträckor främst i området kring väg 156. Iglabäcken kallas i sin nedre del för Hedbodalsbäcken.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet i Surtan uppskattas ha en storlek på 100-1 000 individer, i Lillån-Enån 10-100 individer och i Iglabäcken-Hedbodalsbäcken 3 200 individer. Sammantaget ger det ett bestånd i storleken 1000-10 000 individer. Vattendraget bedöms ha ett *mycket högt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, i ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt stort och har en stor utbredning, juvenila musslor har setts och att det delvis finns goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Surtan: måttlig till hög förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar. Även lax förekommer.

Lillån-Enån: måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Iglabäcken: måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Jordbruket är den dominerande markanvändningen i närområdet, men skogsbruk utgör också ett hot. Jordbruket ger tillsammans med enskilda fastigheter en tillförsel av näringsämnen och slam. Det finns en risk för utsläpp från väg 156 som korsar ån. Flera mindre vattenkraftverk finns i huvudfåran vilka kan påverka vattenframrinningen i ån genom korttidsreglering. Lillån-Enån och Iglabäcken regleras, såvitt känt, inte idag men regleringsdammar finns kvar i de båda vattendragen.

Befintligt skydd

Större delen Surtan, mellan Rya och utloppet i Viskan, är av riksintresse för naturvård (NRO14171, Viskans och Surtans dalgång) (www.gis.lst.se).

Biflödena Lillån-Enån och Iglabäcken-Hedbodalsbäcken omfattas inte av något skydd.

Genomförda inventeringar i Surtan

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 8

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100-m sträcka inventerades 2005-05-03. Inga musslor hittades.

Områdesbeskrivning

Området ligger i utkanten av Hyssna. *Omgivningen* består av gallrad lövblandskog (björk, al, lite gran) med mycket lövsly. Al kantar ån som beskuggas till ca 40 %. Runt om finns betesmarker och bebyggelse. Surtan har här en bredd på 7 m och ett djup på 0,1-0,4 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus och småsten. Några sanddyner med vattenvegetation finns på sträckan. I kanten finns lite algpåväxt och finsediment. Vid bron är det något djupare och stenigare. *Vattnet* är klart och kallt. Strömmen är varierande (0,2-1 m/s).

Övriga noteringar

Längre nedströms blir det djupare, med ett större inslag av lera och vass. Högre uppströms ökar inslaget av sten på botten och strömmen är starkare.

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 9*Startpunkt**Slutpunkt****Förekomst av flodpärlmussla***

En 100-m sträcka, med start 10 m uppströms bron, inventerades 2005-05-03. Antalet musslor noterades till 18 stycken. Musslorna var stora, 8-10 cm, med algpåväxt och satt främst i nedre delen av sträckan. Ett tomt skal hittades i vattnet.

Stickprov gjordes 30 m nedströms bron, men inga musslor hittades. Djupare vatten gjorde det mer svårinventerat nedströms bron. Försök till inventering ca 100 m uppströms sträckan gjordes 2004-09-27, men det var svårinventerat pga. högt flöde. Inga musslor hittades vid stickprov.

Områdesbeskrivning

Väg 156 korsar ån nedströms. *Omgivningen* består av öppna betesmarker och gårdar. Längs ån finns kantzon av al samt lite hassel och lönn som beskuggar ån till ca 40 %. Ån har en bredd på 5-8 m och ett djup på 0,3 m med vissa djupare delar. *Bottensubstratet* består av sand, grus och sten. På delar av sträckan finns vattenväxter samt påväxtalger på sten. Det går en gammal stenmur längs vattnet och lite stenblock ligger i ån. *Vattnet* är klart, kallt och strömt (0,5-1,5 m/s). I övre delen av sträckan finns en stenig fors. Vattenstånd: normalt.

Övriga noteringar

Det finns spår efter flödesvariation.

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 10

Startpunkt nedströms kvillbäcken.

Slutpunkt.

Förekomst av flodpärlmussla

En 100-m sträcka inventerades 2005-05-03. Inventering skedde främst i kvillbäcken. Antalet musslor noterades till åtta stycken. Sju av dem fanns i kvillbäcken och den resterande låg ner i den nedre delen av forsen. Ett tomt skal hittades även i kvillbäcken. Musslorna var över lag stora, men en mindre på ca 6 cm hittades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av öppen, kuperad fuktig betesmark med gårdar runtomkring. Längs ån finns en kantzon av al som ger en låg beskuggning (ca 30 %). Övre delen består av en stenig forsen som rinner förbi en gammal kvarn. Från forsen delas en kvillbäck av från norra sidan. Kvillbäcken har en bredd på 2-3 m och ett djup på 0,2-0,3 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus och småsten. *Vattnet* är relativt klart. Där kvillbäcken rinner ut blir ån djupare och bredare.

Övriga noteringar

Det finns spår efter flödesvariation. Högre uppströms finns ett kraftverk. Längre nedströms blir ån mer trögflytande med näckrosor. Det är lerigt i kanterna och vattnet är grumligt. Stickprov gjordes längre nedströms, men det var dålig sikt och inga musslor hittades.

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 11

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100-m sträcka inventerades 2005-05-12. Inga musslor hittades.

Områdesbeskrivning

Det aktuella området ligger uppströms Fotskäl, där vägen korsar ån. Omgivningen består av betesmarker. Längs ån finns kantzon av al, som ger en beskuggning på ca 50 %. Surtan har här en bredd på 5-6 m och ett djup på 0,2-1,5 m. Bottensubstratet består av sand och grus. Vattnet är något grumligt. Vattnet blir djupare uppströms och sikten blir sämre, vilket gör det svårinventerat

Övriga noteringar

Skräp, som plastförpackningar, ligger på botten. Väg 156 korsar ån.

Henriksson 1991

Det finns äldre uppgifter om flodpärlmusslor vid Kläteberg, men enligt Henriksson (1991) har musslor inte påträffats efter 1980. En trolig orsak som anges är försumning.

Vid inventering 1988 påträffades musslor vid provsträcka 9, där väg 156 korsar ån, samt vid provsträcka 10. Beståndets storlek uppskattades till färre än 100 individer.

Genomförda inventeringar i Lillån-Enån

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 12

Förekomst av flodpärlmussla

En 100-m sträcka inventerades 2004-09-14. Endast en flodpärlmussla noterades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av stenig, mossig blandskog (gran, björk, tall) med inslag av betesmarker och åkrar. Längs vattnet finns en kantzon av al, som ger en beskuggning på 40-70 %. Ån har en bredd på 2-3 m och ett djup på 0,1-0,5 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus samt lite sten. Det är lite lerigt i kanterna. *Vattnet* är relativt klart, kallt och strömt (ca 0,5 m/s).

Övriga noteringar

Flera tomma skal sågs uppströms sträckan, i stenig fors. Längre nedströms blir vattnet lugnare och djupare med större inslag av sand och organiskt material.

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 13

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100-m sträcka inventerades 2005-06-27. Antalet musslor noterades till två stycken.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av åker och betesmark samt några lövträdsdungar. Sträckan är nästan helt trädfri, endast enstaka al och björk skuggar ån något. Ned mot ån finns en grässlänt (3-4 m) med buskar och lövsly. Ån har en bredd på 4 m och ett djup på 0,3-0,5 m. *Bottensubstratet* domineras av lera och sediment med stora stenar i kanterna. I nedre delen finns mycket vattenväxter. *Vattnet* är något grumligt och strömt (0,3-0,5 m/s). Vattenstånd: lågt.

Övriga noteringar

Spår av flödesvariation.

Henriksson 1991

Inventering av Lillån-Enån skedde 1990 och beståndet uppskattades till färre än 100 individer. Musslor hittades vid provsträcka 13 samt i övre delen av ån, mellan Vågerse och Rygga. Platserna finns även markerade i kommunens naturvårdsplan.

Genomförda inventeringar i Iglabäcken

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 14

Övre delen av provsträckan.

Förekomst av flodpärlmussla

En 100-m sträcka inventerades 2004-09-21. Antalet musslor på sträckan noterades till 2 stycken. Båda musslorna satt långt nedströms på sträckan, den ena i skydd bakom en sten, den andra låg ner på botten.

Områdesbeskrivning

Omgivningen kring ån domineras av betesmarker. Al kantar ån och beskuggar den till ca 50%. Bäckens bredd är 2-3 m och dess djup 0,3-0,5 m. *Bottensubstratet* består av grus och sand. På den övre delen av sträckan, vid den gamla stenbron, är det mer stenigt. Det är lerigt i kanterna och det finns lite vattenväxter. *Vattnet* är brunfärgat, grumligt och ganska strömt.

Övriga noteringar

Påverkan av erosion och tramp av nötboskap.

Provsträcka 15

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100-m sträcka inventerades 2004-10-29. Inventering skedde upp till vandringshindret. Inga musslor noterades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen kring ån domineras av granskog. Björk och al kantar vattnet och ger en beskuggning på ca 50 %. Bäckens bredd är 3 m och dess djup 0,3-0,6 m. *Bottensubstratet* består till stor del av sten, särskilt i mer forsande delar. Sand och grus ligger mellan stenarna. *Vattnet* är relativt klart och kraftigt strömmande.

Övriga noteringar

Stickprov gjordes även högre uppströms, där grusvägen korsar ån, men inga musslor hittades. Troligen finns inga musslor uppströms vandringshindret.

Övervakning 1989-2005

Marks kommun har övervakat beståndet i Iglabäcken sedan 1989. Iglabäcken är uppdelad i 76 sträckor, sammanlagt 1,6 km som uppströms avgränsas av ett dämme. Resultatet av inventeringarna visas nedan:

Tabell 1. Antal flodpärlmusslor på 15 provsträckor i Iglabäcken vid åtta inventeringstillfällen 1989-2005. (Marks kommun).

Inventering av flodpärlmusslor på 15 sträckor i Iglabäcken 1989-2005			
År	Antal	Antal/m	Antal/m ²
1989	1 504	4,9	1,6
1990	2 153	6,9	2,3
1991	1 715	5,5	1,8
1992	1 899	6,1	2,0
1993	2 119	6,8	2,3
1994	1 734	5,6	1,9
1998	1 958	6,3	2,1
2005	1 525	5,0	1,8

Första året räknades samtliga sträckor och det totala antalet musslor i Iglabäcken uppskattades till 3 200 (Henriksson, 1991). Tätheten på samtliga sträckor varierade mellan 0 och 4,1 musslor/m² med ett medelvärde på 0,7 musslor/m². Tätheten på de 15 sträckor som sedan återinventerats var högre med ett medelvärde på 1,6 musslor/m² (se tabell ovan).

Längden på de musslor som samlades in 1989 varierade mellan 67 och 122 mm. Merparten av musslorna hade en längd mellan 110 och 125 mm. Medellängden var 94 mm. Den minsta observerade musslan var 54 mm.

Under perioden 28/4-9/5 2005 inventerade Naturcentrum på uppdrag av Marks kommun samma sträckor. Inventeringen skedde på samma sätt som tidigare år. Sammanlagt hittades 1 525 musslor varav fyra mindre än 50 mm. Tätheten varierade mellan 0,02 och 6,3 musslor/m² med ett medelvärde på 1,76 musslor/m². Störst täthet fanns i nedre delen av ån. Längden på de slumpmässigt insamlade musslorna varierade mellan 35 och 111 mm. Medellängden var 90 mm.

Provsträcka i Iglabäckens nedre del

Provsträcka uppströms väg 156.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Andersson, M., Stenström, J. 2005. Inventering av flodpärlmussla i Iglabäcken. Naturcentrum AB. Excelfil.

Faunaregister (excelfil). Länsstyrelsen Västra Götaland

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

Marks kommun. Inventering av flodpärlmussla i Iglabäcken (excelfil).

Naturvårdsplan för Marks kommun. 1992. Marks kommun.

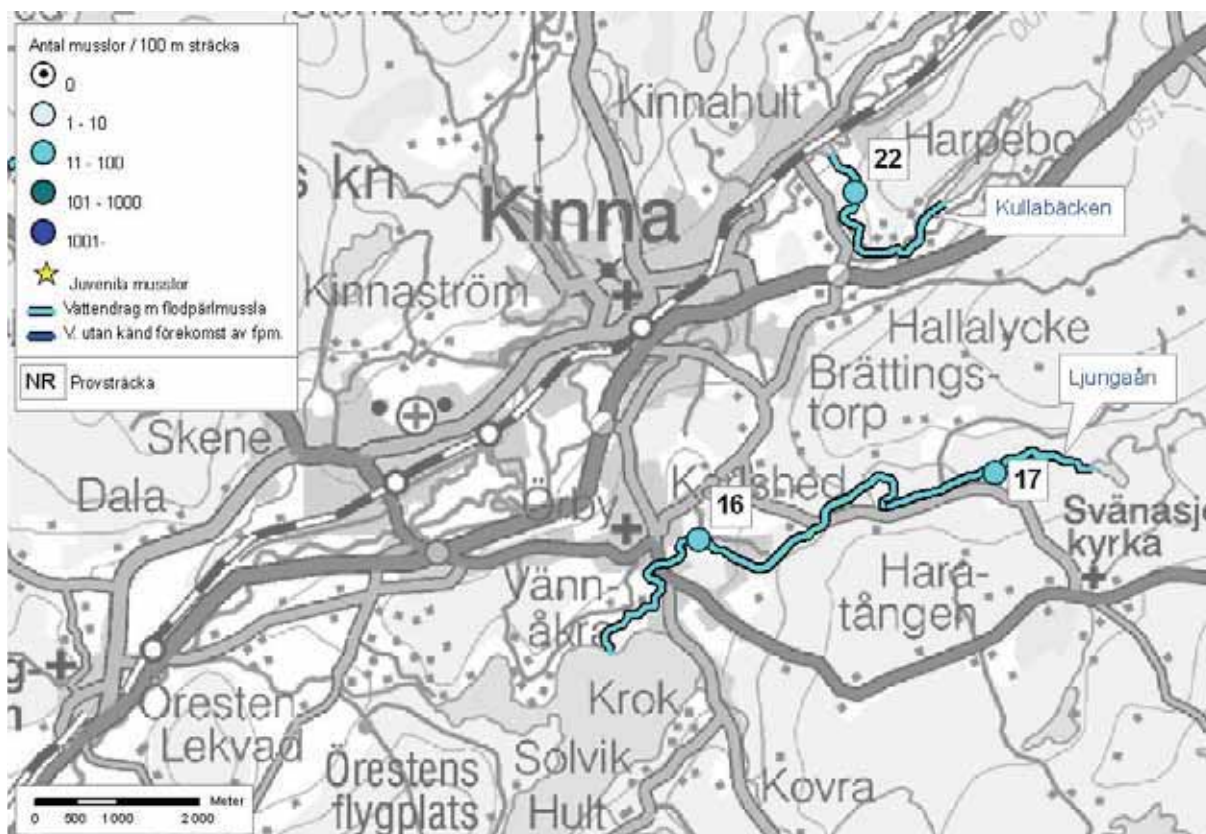
www.gis.lst.se

Ljungaån

Marks kommun

Delavrinningsområde: Ljungaån

Aroid: 637735-131429

Karta över Ljungaån (nedre delen av kartan). Flodpärlmusslor konstaterades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Ljungaån rinner ca 15 km från Vännebosjön ned till Östra Öresjön, söder om Kinna. Större delen av ån rinner genom kuperad barrskog och myrmark. Vid den nedre delen av ån ökar inslaget av jordbruksmark och tätbebyggelse. Ljungaån har en fallhöjd på ca 95 m, med strömsträckor i flera delar av sin sträckning.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 1 000-10 000 individer. Ljungaån bedöms ha ett *högt skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt stort, inga juvenila musslor har setts och att det finns goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Låg till måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Skogsbruk är den helt dominerande markanvändningen i avrinningsområdet och utgör ett hot. Tillsammans med utsläpp från bebyggelse kan det orsaka igenslamning av botten. Sågverk, textilindustri och dämme finns vid åns nedre del (www.gis.lst.se). En ansökan om att bygga ett nytt vattenkraftverk vid Karlshed 3 km uppströms utloppet i Öresjön är under prövning.

Befintligt skydd

Ljungaån omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 16

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-27. Antalet musslor på sträckan noterades till 22 stycken. De satt med jämn fördelning på sträckan. Det var relativt högt vattenstånd vid inventeringstillfället vilket försvårade inventeringen. Det är troligt att det finns fler musslor och att beståndet fortsätter både uppströms och nedströms sträckan.

Områdesbeskrivning

Omgivningen kring den meandrande ån domineras av betesmarker och blandskog (gran, tall, björk, rönn). Ål kantar ån och ger en varierande beskuggning längs sträckan (10-50 %). Ån har en bredd på 4-5 m och ett djup på 0,5-1 m. *Bottensubstratet* består av sand och grus. *Vattnet* är något brunfärgat och strömt.

Övriga noteringar

Upptampat av nötboskap nära ån. Lite skrot och flaskor låg på botten.

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 17*Startpunkt**Slutpunkt****Förekomst av flodpärlmussla***

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-27. Antalet musslor på sträckan noterades till 55 stycken. Några tomma skal hittades i vattnet. Det var relativt högt vattenstånd vid inventeringstillfället vilket försvårade inventeringen. Beståndet verkar fortsätta både uppströms och nedströms.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av betesmark samt tallskog. Längs ån finns en kantzon av al och björk, som till vissa delar ger en hög beskuggning (80%). Åns bredd är 3-4 m och dess djup 0,3-0,4 m. *Bottensubstratet* består av sand, sten och grus. Det finns lite vattenvegetation och slingriga växter döljer i vissa delar botten. *Vattnet* är brunfärgat och strömt, ca 0,5 m/s.

*Henriksson 1991****Förekomst av flodpärlmusslor***

Inventering av ett 1,1 km långt parti vid Gunnbo, där åns huvuddel av musslor fanns, skedde 1990 (Henriksson, 1991). Det sammanlagda antalet musslor på den inventerade sträckan uppskattades till 4 600.

Tätheten varierade mellan 0,06 och 3,8 musslor/m² med ett medelvärde på 1,0 musslor/m². Räkningar gjordes på samma sträckor 1985 och flera år under 1990-talet. Resultaten visade att inga förändringar av tätheten ägt rum. Längden på de slumpmässigt insamlade musslorna varierade mellan 70 och 195 mm. Medellängden var 90 mm.

Områdesbeskrivning

Längs sträckan vid Gunnbo omges ån av ängs- eller åkermark, skog och en tallplantering. *Bottensubstratet* består av grus, sten och block med pålagring av humusmaterial. Det finns lite vattenvegetation.

Öriga noteringar

Ån har varit kraftigt försurad men kalkades 1986. Eftersom ingen nedgång i beståndet skett sedan dess visar det att kalkningen inte påverkat de vuxna musslorna negativt

Äldre uppgifter finns om musslor i åns övre delar, men vid kontroll 1990 hittades endast enstaka skal.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregister (exclfil). Länsstyrelsen Västra Götaland.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

Naturvårdsplan för Marks kommun. 1994. Marks kommun.

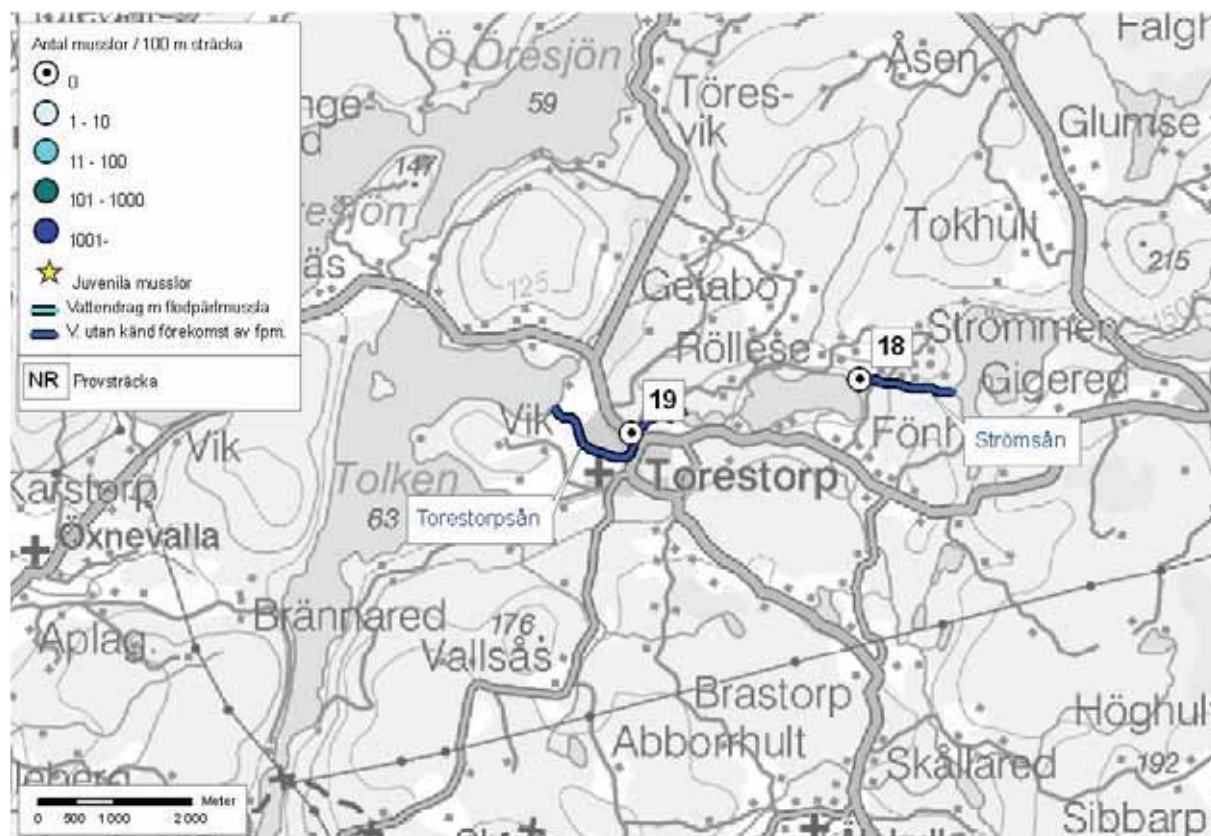
www.gis.lst.se

Strömsån

Marks kommun

Delavrinningsområde: Slottsån

Aroid: 636659-131199

Karta över Strömsån (till höger på kartan). Inga flodpärlmusslor hittades 2004-2005.

Beskrivning av vattendraget

Strömsån rinner från Öjasjön och ca 1,5 km till Sandsjö. Omgivningen består av skogsmark med inslag av myrmark och jordbruksmark. Tätbebyggelse (Strömmen) finns vid åns övre del, som är uppdämd. Ån har en fallhöjd på ca 25 m, med strömsträckor i hela dess sträckning.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Beståndet uppskattas till färre än tio individer, men det finns en risk att beståndet är utdött. Strömsån bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är mycket litet, inga juvenila musslor har setts och att det finns goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Låg förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Strömsån påverkas av kraftverket vid Strömmen nedströms Öjasjön, vilket har rätt till 0-tappning.

Befintligt skydd

Ån omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 19

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-12. Inga musslor hittades.

Områdesbeskrivning

Strax innan utloppet i Sandsjö. *Omgivningen* består av betad gles skog med björk, al, tall, enbuskar. Ån beskuggas till ca 50 %, har en bredd på 4-5 m och ett djup på 0,1-0,3 m. *Bottensubstratet* domineras av sten, med algpåväxt. Det finns en liten del grus. *Vattnet* är klart och strömt (0,4-1,0 m/s), forsar. Vattenstånd: lågt/normalt.

Övriga noteringar

Landspaning gjordes upp till vägkorset, men inga musslor såg på hela sträckan. Ovanför vägkorset finns fördämning och lämningar efter kvarn/såg. Nedströms sträckan blir vattnet djupare, lugnare och bredare, innan det rinner ut i Sandsjön.

Inventering 1990

Enligt Henriksson (1991) hittades 20 flodpärlmusslor i nedre delen av Strömsån, nära Sandsjön, vid inventering 1990.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregister (exccelfil). Länsstyrelsen Västra Götaland.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

Kommunekolog, Marks kommun

Naturvårdsplan Marks kommun (1992)

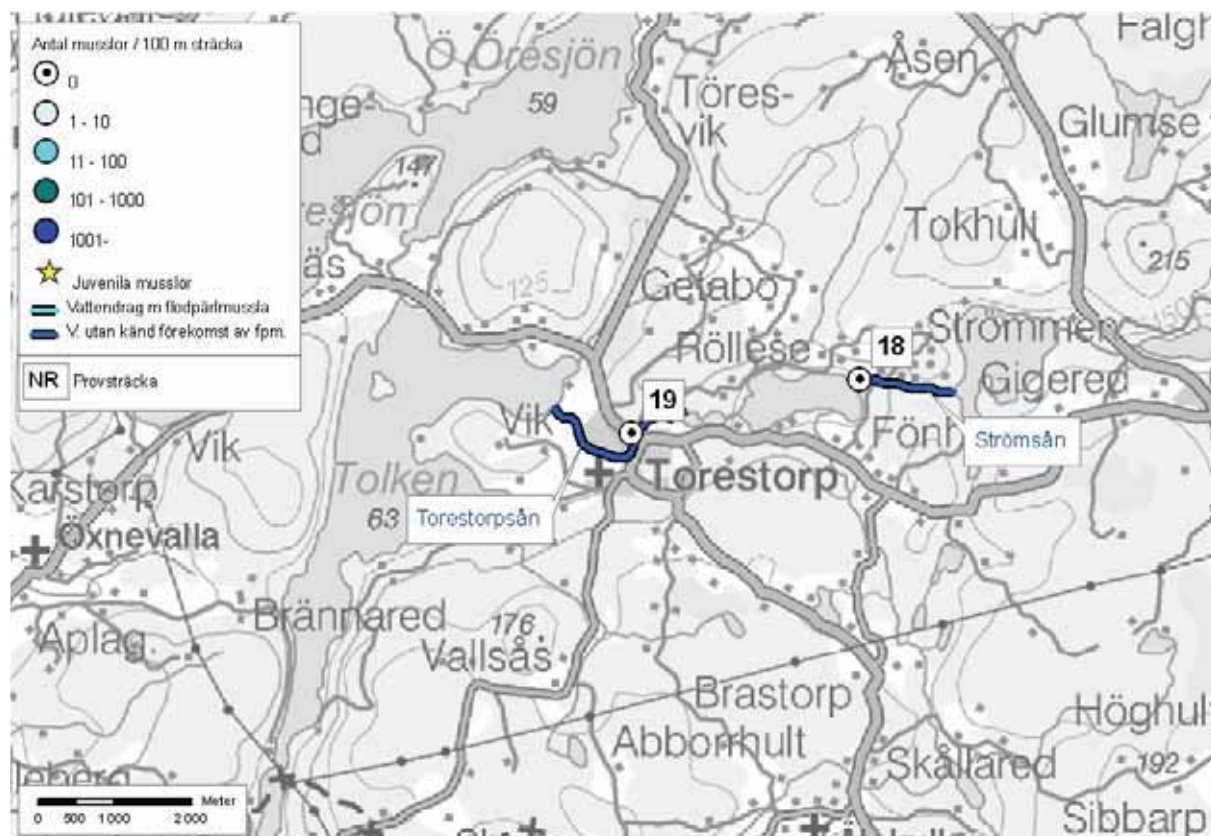
www.gis.lst.se

Torestorpsån

Marks kommun

Delavrinningsområde: Slottsån

Aroid: 636659-131199

Karta över Torestorpsån, som rinner genom Torestorp samhälle. Inga flodpärlmusslor har konstaterats.

Beskrivning av vattendraget

Torestorpsån rinner ca 3 km från Sandsjö till sjön Tolken. Ån rinner genom Torestorp samhälle med omgivande jordbruksmark. Dess fallhöjd är ca 15 m, med strömsträckor främst vid samhället.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Det finns inga kända uppgifter som bekräftar att musslor funnits i Torestorpsån. Inventering av en 100 m-sträcka vid samhället skedde 2005, men inga musslor hittades. Botten bestod till stor del av stenhäll och bottenstrukturer för musslor saknades överlag. Torestorpsån bedöms därmed inte ha något skyddsvärde med avseende på flodpärlmusslor.

Förekomst av lax och öring

Låg förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Torestorpsån påverkas dels av kraftverket vid Strömmen nedströms Öjasjön, vilket har rätt till 0-tappning, dels av ett mindre kraftverk vid Sju strömmar som tidvis torrlägger kvillområdet.

Befintligt skydd

Ån omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 19

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka vid Torestorp samhälle inventerades 2005-05-12, men inga musslor hittades. Det fanns inte riktigt rätt förutsättningar för flodpärlmusslor i denna del av ån eftersom botten till stor del dominerades av klippor och sten.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består i övre delen av blandskog med björk, al och hassel, som ger en beskuggning på ca 40 %. Längre nedströms rinner ån genom Torestorp samhälle med gles kantzon av al. Runt omkring finns betesmarker. Ån har en bredd på 4-5 m och ett djup på 0,2-0,5 m. *Bottensubstratet* består av klippor och sten med algpåväxt. En del av kanten är stensatt. *Vattnet* är något brunfärgat. Längre nedströms breder ån ut sig i flera fåror, varav några leds genom kraftverk.

Övriga noteringar

Huvudfåran nedströms kraftverket torkade ut hösten 2003 (kommunekolog, 2005, via mail).

Henriksson 1991

Enligt Henriksson (1991) hittades 20 musslor under inventering 1990, men den siffran syftar egentligen på Strömsån, som kan sägas vara en del av Torestorpsån. I länsstyrelsens faunaregister finns uppgifter om flodpärlmusslor i Torestorpsån och Strömsån, men de är angivna med samma koordinater. Troligtvis rör det sig om ett och samma bestånd i Strömsån.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregister (exccelfil). Länsstyrelsen Västra Götaland.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

Kommunekolog, Marks kommun. 2005 (mail). Tel. 0320-21 72 79

www.gis.lst.se

Lillån

Marks kommun

Delavrinningsområde: Lillån

Aroid: 636268-130229

Karta över Lillån. Flodpärlmusslor sattes ut år 2003.

Beskrivning av vattendraget

Lillån rinner från sjön Fävren ca 7 km innan den rinner ut i Viskan. Omgivningen domineras av jordbruksmark och runt om finns kuperad skogsmark med inslag av myrmark. Enskild bebyggelse är vanlig längs ån. Åns fallhöjd är ca 10 m, med strömsträckor i övre delen.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Inplantering av 361 flodpärlmusslor skedde 2003. Musselbeståndet uppskattas 2005 ha en storlek på ca 220 individer. Lillån bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är litet och har en liten utbredning, inga juvenila musslor har setts och att det delvis finns goda förutsättningar för musslor. Med tanke på att musslorna nyligen planterats in kommer det att dröja ytterligare några år innan man kan konstatera fungerande reproduktion genom förekomst av juvenila musslor. Dödligheten är dock hög och det finns en risk att beståndet håller på att dö ut.

Förekomst av lax och öring

Låg förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Utsläpp från enskilda fastigheter och läckage från omkringliggande jordbruksmark kan leda till övergödning och igenslamning av botten. Lillån påverkas av Fävrems reglering med en noga fastställd tappningsplan. Minimitappningen är fastställd till 150 l/s.

Befintligt skydd

Nedre delen av ån (ca 3 km) ingår i område av riksintresse för naturvård (NRO14171, Viskans och Surtans dalgång). (www.gis.lst.se)

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 20

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-12. Antalet musslor noterades till 35 stycken. Dessutom hittades 24 tomma skal i vattnet. Beståndet fortsatte nedströms.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av öppen betesmark. Längs ån finns en kantzon av al och hägg, som ger en låg beskuggning (0-30 %). Vid nedre delen saknas kantzon och vass växer längs ån. Ån har en bredd på 5 m och ett djup på 0,5-1 m. *Bottensubstratet* består av grus och sten med algpåväxt. Det är lerigt i kanterna. *Vattnet* är relativt klart och strömt.

Övriga noteringar

Spår av flödesvariation.

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 21

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-12. Antalet musslor noterades till 43 stycken. Dessutom hittades 25 tomma skal i vattnet. Beståndet fortsatte nedströms.

Områdesbeskrivning

Nedströms provsträcka 20. *Omgivningen* består av öppen åker och betesmark. Längs ån växer vass. Ån har en bredd på 4-6 m och ett djup på 0,5-1,2 m. *Bottensubstratet* består av

grus och sten med algpåväxt. Det är lerigt i kanterna. *Vattnet* är relativt klart och strömt. Vattenstånd: lågt/normalt.

Övriga noteringar

Spår av flödesvariation. Igenstammat dike leder ut i ån från gården.

Ytterligare uppgifter

Vid biotoprestaurering i Lillån 2003 planterades 361 flodpärlmusslor ut på en 400 m lång sträcka i övre delen av ån, i trakterna kring Östergården och Klev, där provsträcka 20 och 21 ligger. (kommunbiolog muntl., 2005).

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Kommunbiolog i Marks kommun. 2005 (muntligen). Tel. 0320-21 72 79

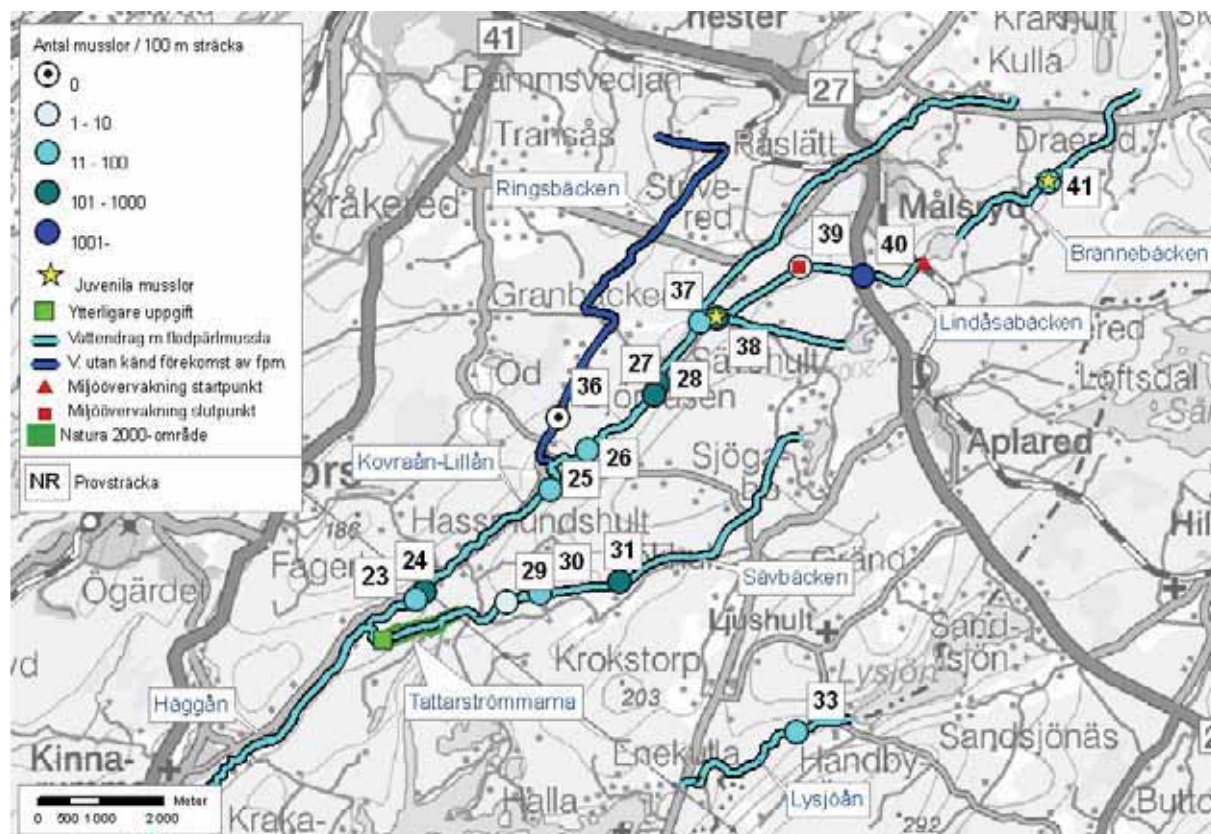
www.gis.lst.se

Häggån

Marks och Borås kommuner

Delavrinningsområde: Häggån

Aroid: 639142-132805

Häggån rinner från Häggårdaviken och dess övre lopp, Tattarströmmarna, syns grönmarkerad på kartan. Häggån rinner förbi Kinnarumma på nedre delen av kartan och fortsätter sedan ut till Viskan. Enstaka flodpärlmusslor har setts i Tattarströmmarna.

Beskrivning av vattendraget

Häggåns huvudfåra bildas av Lillån samt Sävbäcken och mindre flöden från Häggårdaviken i Frisjön. Efter ca 25 km rinner Häggån ut i Viskan, vid Kinna. Den övre delen rinner genom skogsmark med inslag av våtmark och jordbruksmark, men längre nedströms ökar inslaget av jordbruksmark. Ån rinner förbi samhällena Kinnarumma, Fritsla och Kinna och enskild bebyggelse är vanlig. Ån har en fallhöjd på ca 60 m. Huvuddelen av ån är meandrande och lugnflytande men några strömsträckor finns, främst i den övre delen.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 10-100 individer. Häggån bedöms ha ett skyddsvärde med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är litet, att det delvis finns goda förutsättningar för musslor men inga juvenila musslor har setts.

Förekomst av lax och öring

Måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Utsläpp från enskilda fastigheter och läckage från omgivande jordbruksmark kan leda till övergödning och igenslamning av botten. Häggåns huvudfåra påverkas av regleringen vid Häggårda kraftverk i anslutning till Frisjöns utlopp. Sjön regleras totalt 2,4 meter och minimivattenföringen får nedgå till som lägst 330 l/s under förutsättning att sjön håller sig mellan dämning- och sänkningsgräns. Situationer där sjön närmat sig sänkningsgräns har uppstått under senare år, vilket ger risk för 0-tappning med nuvarande vattendom.

Befintligt skydd

En bit av nedre delen av ån, ca 7 km mellan Kinna och Fritsla, är av riksintresse för kulturminnesvård (KP63, Häggåns dalgång). (www.gis.lst.se).

Övre delen, som kallas Tattarströmmarna, ingår i EU:s nätverk för värdefull natur – Natura 2000.

Genomförda inventeringar

Natura 2000-område

Enligt bevarandeplanen för Natura 2000-området Tattarströmmarna finns enstaka flodpärlmusslor i nedre delen av området (Ramnelid, 2005).

Öringbeståndet bedöms vara negativt påverkat av regleringen och fluktuerande vattenflöde. Det finns en risk för nolltappning vid Häggårda kraftverk vid lågt vattenstånd i Frisjön. Bevarandeåtgärder som föreslås är fiskevårdande åtgärder med syfte att stärka öringbeståndet och öka tätheten av öringyngel i Tattarströmmarna.

Henriksson 1991

Förekomst av flodpärlmussla

Inventering skedde under 1990 (Henriksson, 1991). Beståndet uppskattades till mellan 100 och 1000 individer. Enligt kartbilaga verkar det som om även Lillån ingår i uppskattningen av beståndsstorleken.

Områdesbeskrivning

Övre delen av ån, från Kinnarumma och uppåt. Denna del av ån rinner främst genom kuperad barrskog med inslag av myrmark.

Ytterligare uppgifter

En sammanställning av Häggåns naturvärden inom Marks kommun gjordes under 2003 (Naturcentrum AB, 2004). 12 delsträckor inventerades bl.a. med avseende på flodpärlmusslor. Inga musslor noterades. I sex av sträckorna fanns, åtminstone delvis, goda förutsättningar för flodpärlmusslor.

Den del av Häggån som rinner genom Marks kommun är ca 20 km lång och meandrar genom jordbruks- och madmarker samt genom samhällena Fritsla och Kinna. Bitvis växer ädellövskog längs ån. Vattnet är huvudsakligen lugnflytande, men flera mindre strömsträckor med hårbotten finns.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregister (exccelfil). Länsstyrelsen Västra Götaland.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

Ramnelid, L-O. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område – SE0530110 Tattarströmmarna. Länsstyrelsen Västra Götalands Län

Naturcentrum AB. Häggån i Marks kommun – Beskrivning och naturvärdesbedömning av skyddsvärda vatten- och landmiljöer samt förslag till åtgärder. Miljö i Mark 2004:1. Marks kommun.

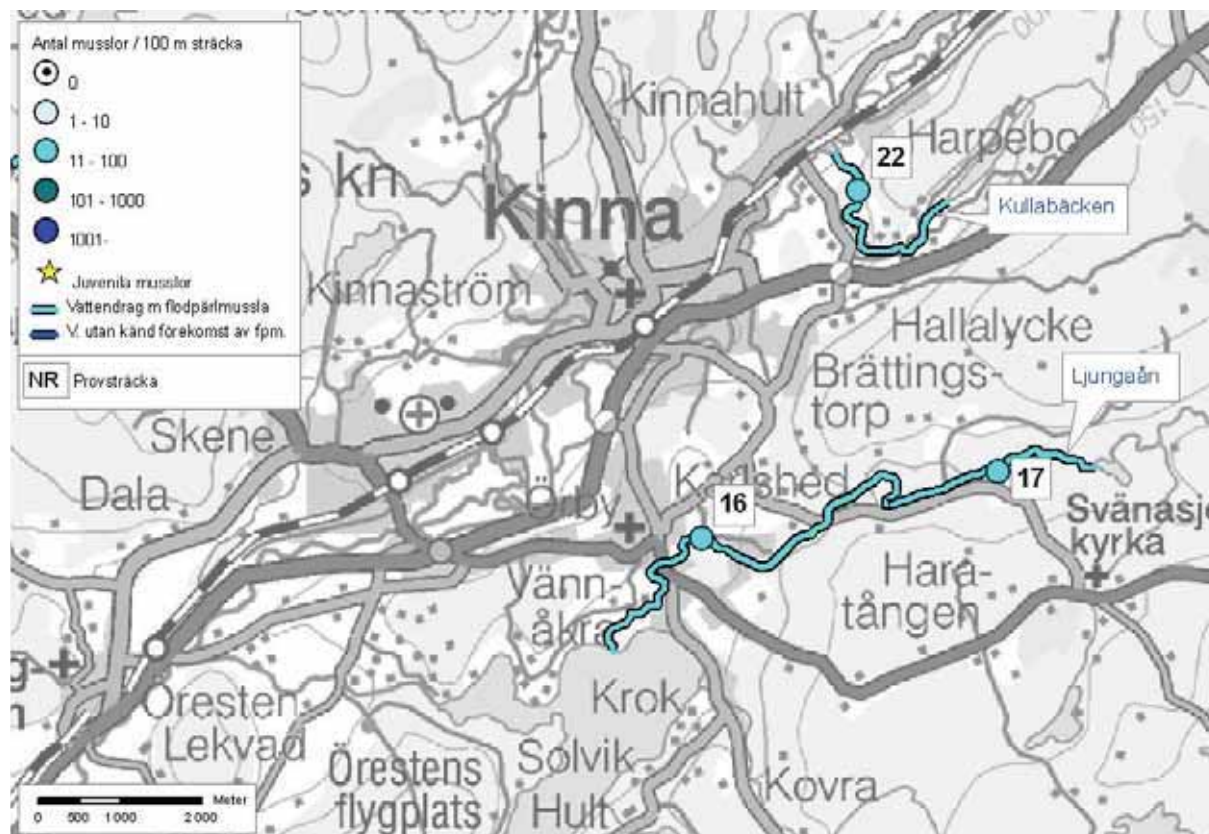
www.gis.lst.se

Kullabäcken

Marks kommun

Delavrinningsområde:Häggån

Aroid: 637935-131369

Karta över Kullabäcken (överst på kartan). Flodpärlmusslor konstaterades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Kullabäcken ligger strax nordost om Kinna i Marks kommun och rinner ca 2,5 km från Marsjön och ner till Häggån. Omgivningen domineras av odlingsmark och kuperad skogsmark. Enskild bebyggelse är vanlig längs ån och tätbebyggelse finns i närheten. Ån har en fallhöjd på ca 30 m.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 100-1 000 individer. Kullabäcken bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt litet och har liten utbredning, inga juvenila musslor har setts och att det finns goda förhållanden för musslor.

Förekomst av lax och öring

Hög förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Utsläpp från enskilda fastigheter och läckage från omkringliggande jordbruksmark kan leda till övergödning och igenslamning av botten. En textilindustri finns vid åns övre del (www.gis.lst.se). Det finns en risk för utsläpp från väg 41 som går i närheten av ån.

Befintligt skydd

Ån omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 22

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-28. Antalet flodpärlmusslor noterades till 95 stycken. Inga musslor noterades på den nedre delen av sträckan (ca 30 m) men därefter satt de med jämn fördelning. Beståndet fortsätter uppströms och nedströms.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av odlings- och betesmark. Kring sträckan finns en lövskogsravín (hassel, björk, rönn och al) som ger en beskuggning på 60 %. Ån har en bredd på 1,5-2 m och ett djup på 0,3-0,5 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus samt lite sten. Det är lerigt i kanterna och det ligger grenar och kvistar i vattnet. *Vattnet* är relativt klart och strömt (ca 0,5 m/s).

Henriksson 1991

Inventering av Kullabäcken skedde 1990 och musslor hittades på en ca 500 m lång sträcka vid Kulla. Beståndet uppskattades till färre än 100 individer. Sträckan finns angiven i naturvårdsplanen för Marks kommun.

Ytterligare uppgifter

I samband med sammanställningen av Häggåns naturvärden inom Marks kommun 2003 inventerades Kullabäcken (Naturcentrum AB, 2004). Beståndet uppskattades till ca 200 individer. Störst täthet fanns på nedre delen av ån och uppströms Vrågården gjordes inga fynd.

Referenser

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

Naturcentrum AB. Häggån i Marks kommun – Beskrivning och naturvärdesbedömning av skyddsvärda vatten- och landmiljöer samt förslag till åtgärder. Miljö i Mark 2004:1. Marks kommun.

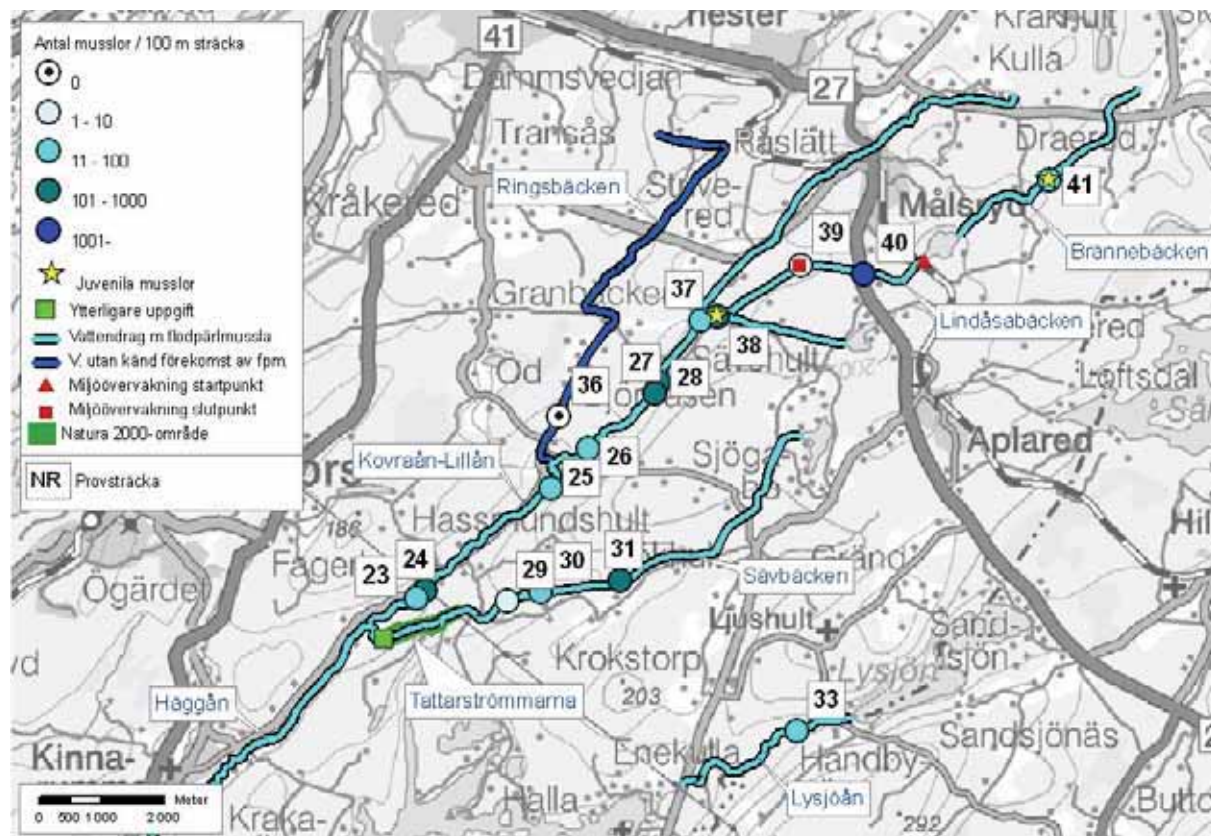
www.gis.lst.se

Kovraån-Lillån

Borås kommun

Delavrinningsområde: Lillån

Aroid: 639310-132961

Karta över Kovraån-Lillån med biflöden. Kovraån-Lillån kallas den del som rinner mellan Sävshult och Fagerhult. Flodpärlmusslor konstaterades 2004-2005.

Beskrivning av vattendraget

Kovraån-Lillån rinner från Kovra, där den bildas av Lindåsabäcken tillsammans med biflöden, och rinner ca 9 km innan den rinner samman med Häggån. Omgivningen domineras av relativt kuperad barrskog. Vid Årebo och Hulu finns jordbruksmarker och enskild bebyggelse. Ån har en fallhöjd på ca 50 m.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 1 000-10 000 individer. Kovraån-Lillån bedöms ha ett *högt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, i ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt stort och har en stor utbredning, goda förutsättningar för musslor finns men inga juvenila musslor har setts.

Förekomst av lax och öring

Måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen, men även jordbruk är ett hot. Reglering av vattendraget är ett hot. Fördämning finns vid Årebo. Finsediment täcker botten på vissa sträckor. Markanvändningen tillsammans med utsläpp från bebyggelse kan leda till igenslamning av botten.

Befintligt skydd

Ån omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 23

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-17. Antalet flodpärlmusslor noterades till 32 stycken. Vid en punkt fanns en samling om 9 musslor, i övrigt var musslorna spridda över sträckan. Några tomma skal observerades på nedre delen av sträckan. Vissa delar var för djupa för inventering och där kan ha funnits fler musslor.

Stickprov och landspaning gjordes några hundra meter uppströms sträckan, där det inte är någon större förändring av förhållandena. Inga musslor noterades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av tuvig våtmark med vass längs ån. En smal kantzon av al, björk och enstaka gran ger en låg beskuggning (ca 10 %). Ån har en bredd på 4-6 m och ett djup på 0,1-2 m. *Bottensubstratet* består av sand grus och småsten. *Vattnet* rinner i en grund fors på övre delen av sträckan, men längre ner blir det djupare och strömmen saktas upp (0,3 m/s).

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 24

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-17. Antalet musslor noterades till 365 stycken. Flertalet musslor var stora och satt i klungor på västra kanten (mot vägen). 17 tomma skal hittades också i vattnet. Beståndet fortsätter nedströms och uppströms sträckan.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av fuktig mark med vass och björksly (avverkat ända till ån för ca 10 år sedan). Längs ån finns en gles kantzon av al, björk och gran. Beskuggningen varierar mellan 0-40 %. Längre uppströms finns granskog. Ån har en bredd på 5-6 m och ett djup på 0,1-0,3 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus och sten. På botten finns långa slingor av vattenväxter. *Vattnet* är klart.

Påverkan

Skogsbruk

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 25

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-16. Antalet flodpärlmusslor noterades till 27 stycken. Musslorna satt tätast på den nedre delen av sträckan.

Beståndet fortsätter både nedströms och uppströms undersökt sträcka.

Områdesbeskrivning

Området ligger ca 100 m uppströms fastigheten Bergdalen, söder om Årebo. *Omgivningen* består av granskog, med inslag av gallrad björkskog. Längs vattnet finns en kantzon av al. Vattnet beskuggas till 80 %. Ån har en bredd på 5 m och ett djup på 0,1-0,3 m. *Bottensubstratet* består av småsten, grus och sand. *Vattnet* är klart och rinner i en fors med en ström på ca 0,5 m/s

Påverkan

Större avverkning intill ån

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 26

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-16. Antalet flodpärlmusslor noterades till 47 stycken. Musslorna satt utspridda längs sträckan. Några tomma skal observerades. Lokalen fortsätter uppströms, en mussla och flera tomma skal sågs inom 30 m.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av granskog, tät ungskog på ena sidan ån och äldre skog på den andra sidan. Beskuggningen av vattnet är ca 50 %. Ån har en bredd på 5 m och ett djup på 0,5-1m. *Bottensubstratet* består av sand, grus, sten och block. På nedre delen av sträckan, där vattnet är djupare, samlas organiskt material på botten. *Vattnet* är brunfärgat och rinner med lugnt flöde

Påverkan

Längre nedströms, vid Årebo, finns en fördämning.

Naturcentrum 2004/2005***Provsträcka 27******Förekomst av flodpärlmussla***

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-17. Antalet musslor noterades till 155 stycken. Inga musslor hittades på övre delen av sträckan, för övrigt jämn fördelning.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av granblandskog, som beskuggar ån till 50-60 %. Ån har en bredd på 4-5 m och ett djup på 0,2-0,4 m. *Bottensubstratet* består av grus, sten och lite större block. På övre delen av sträckan dominerar botten av sand och organiskt material *Vattnet* är klart och rinner med lugn ström (ca 0,2 m/s).

Naturcentrum 2004/2005***Provsträcka 28******Förekomst av flodpärlmussla***

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-17. Antalet musslor noterades till 380 individer, vilka satt utspridda längs sträckan. Endast stora musslor hittades. Beståndet fortsätter uppströms. Ett tomt skal hittades också i vattnet.

Områdesbeskrivning

Området ligger ett par hundra meter uppströms Håhult 1. Omgivningen består av granblandskog, vilken ger en hög beskuggning (70 %). Vid början av sträckan går en stig ner till bäcken. Ån har en bredd på 3 m och ett djup på 0,3-0,4 m. *Bottensubstratet* består av grus och sten. *Vattnet* är klart och rinner med lugn ström.

Henriksson 1991

Inventering skedde 1990 och Kovraån tillsammans med Lillån uppskattades ha ett bestånd på 1000 musslor (Henriksson, 1991).

Ytterligare uppgifter

Beståndet vid Kubbaliden (kring provsträcka 24) har under flera år inventerats av Ronny Fallberg:

1990: 430 individer
1992: 145 individer. Avverkning.
1999: 380 individer
2003: 215 individer

Enligt Fallberg flyttade musslorna längre nedströms efter avverkningen, troligen pga. den förändrade miljön. Det var avverkat ända intill vattendraget, utan någon skyddszon, och maskinerna körde dessutom i vattendraget. Avverkningen försämrade väsentligt miljön för musslorna och längre nedströms är botten lerigare och utgör ett sämre bottenstrat.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Fallberg, Ronny. 2004 (Muntligen). Tel. 0320-73 135

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

Naturcentrum AB. Häggån i Marks kommun – Beskrivning och naturvärdesbedömning av skyddsvärda vatten- och landmiljöer samt förslag till åtgärder. Miljö i Mark 2004:1. Marks kommun.

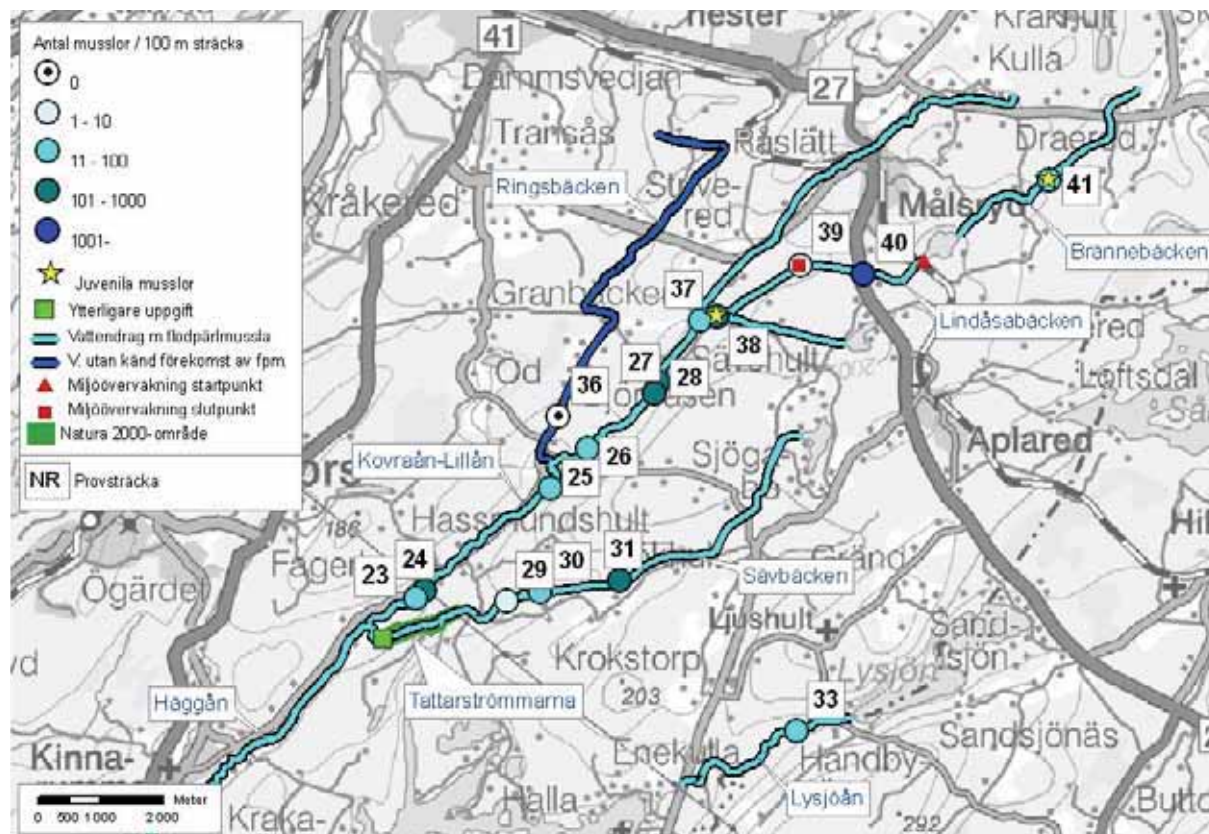
www.gis.lst.se

Sävbäcken

Borås kommun

Delavrinningsområde: Häggån

Aroid: 639142-132805

Sävbäcken rinner från Sävsjön, vid Sjögabo, ut i Häggån på nedre delen av kartan. Flodpärlmusslor konstaterades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Sävbäcken är ca 8 km lång och rinner i Borås kommun. Ån rinner från Sävsjön och ut till Häggån. Omgivningen domineras av måttligt kuperad barrskog, med inslag av myrmark och odlingsmark. Åns fallhöjd är ca 70 m.

Bestandsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 1 000-10 000 individer. Sävbäcken bedöms ha ett *högt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, i ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt stort, det finns goda förutsättningar för musslor, men inga juvenila musslor har setts.

Förekomst av lax och öring

Måttlig till hög förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen i området och utgör ett hot. Igenstämning av botten.

Befintligt skydd

Ån omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 29

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-16. Antalet flodpärlmusslor noterades till 9 stycken. Samtliga funna musslor fanns långt nedströms i sträckan.

Stickprov gjordes längre nedströms, där det var mycket stenigt, men inga musslor observerades. Stickprov gjordes även högre uppströms, men inga musslor observerades där heller.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består kuperad granskog med björk och al längs vattnet, som ger en hög beskuggning (ca 70 %). Ån har en bredd på 3-5 m och ett djup på 0,3-0,5 m. *Bottensubstratet* består av sand och sten. På en del av sträckan är botten dyig med mycket sediment och grenar i vattnet.

Påverkan

Sediment.

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 30

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-16. Antalet flodpärlmusslor noterades till 80 stycken. De flesta musslorna fanns på den övre delen av sträckan där vattnet var djupare och strömmen lugn. Beståndet verkar fortsätta uppströms.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består granskog med björk och al längs vattnet, som ger en hög beskuggning (90-100%). Ån har en bredd på 3 m och ett djup på 0,1-0,3 m. *Bottensubstratet* består av sand och större stenar. *Vattnet* är brunfärgat och rinner med lugn ström (0,15 m/s), som ökar något nedströms.

Påverkan

Skogsbruk. Det fanns ett hygge i området.

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 31

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-16. Antalet flodpärlmusslor noterades till 134 stycken. Samtliga observerade musslor förekom i lugnare och djupare delar, mellan småforsar. En stor samling musslor, drygt 70, fanns i en djupare håla.

Beståndet verkar fortsätta både uppströms och nedströms sträckan.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av äldre granskog med inslag av blandlövkog, som ger en beskuggning på ca 50 %. Ån har en bredd på 2 m och ett djup på 0,1-0,3 m. *Bottensubstratet* består av större stenar med inslag av sand och grus. I de djupare delarna har sediment samlats på botten. Det finns lite grenar i vattnet. *Vattnet* är klart och rinner med lugn ström (0,2 m/s).

Påverkan

Sediment.

Henriksson 1991

Inventering av Sävbäcken skedde 1990 och beståndet uppskattades till 1 500 individer. Beståndet hittades i nedre delen av ån, ungefär upp till Hökhult.

Ytterligare uppgifter

Enligt naturvårdsprogrammet för Borås kommun med inventering från 1997 finns en livskraftig population på runt 1 500 musslor i Sävbäcken.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Borås kommun. 1997. Naturvårdsprogram (utdrag ur databas).

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

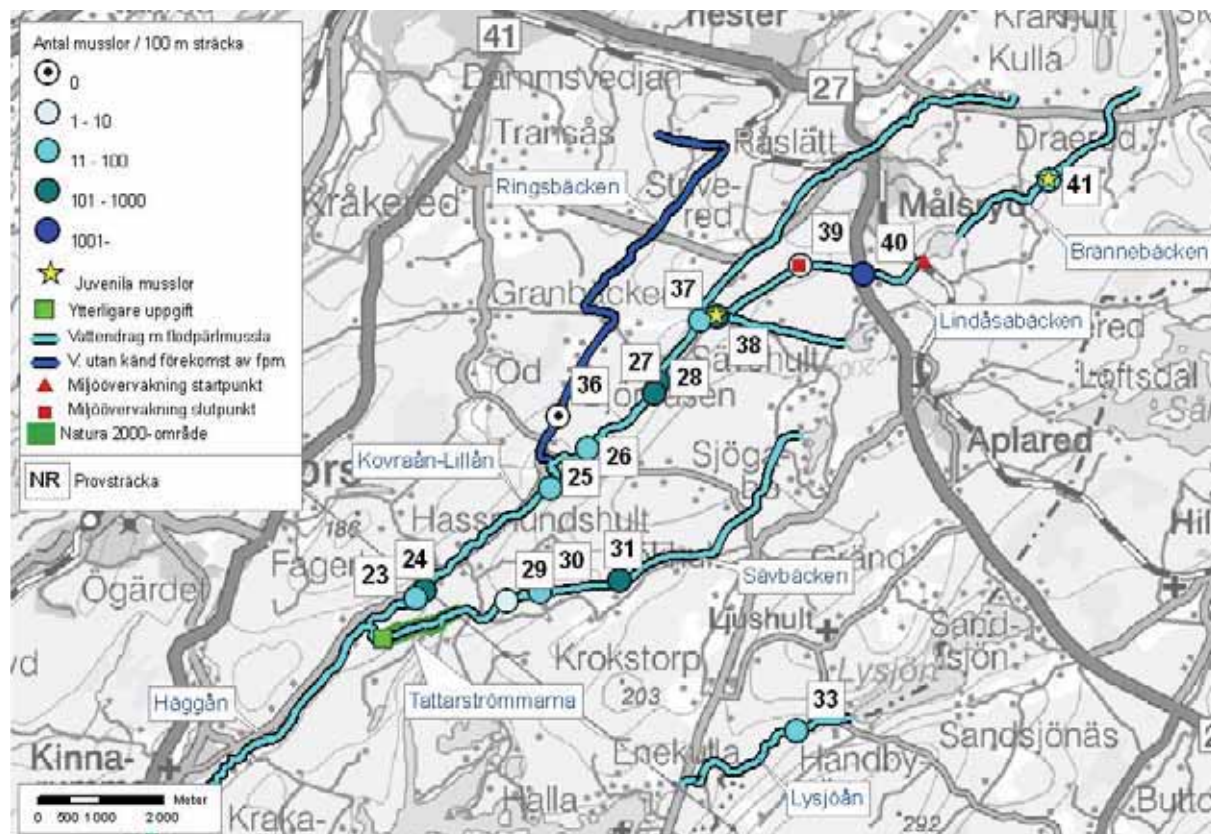
www.gis.lst.se

Ringsbäcken

Borås kommun

Delavrinningsområde: Lillån

Aroid: 639310-132961

Ringsbäcken rinner ut i Lillån och är markerad med mörkblått på kartan. Inga musslor hittades 2005.

Beskrivning av vattendraget

Ringsbäcken rinner från Hårsåsjön och ca 6 km ner till Lillån. Omgivningen domineras av kuperad barrskog och myrmark med inslag av mindre jordbruksmarker. Lite enskild bebyggelse finns kring ån. Ån har en fallhöjd på ca 80 m.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på färre än tio musslor, men det finns en risk för att beståndet dött ut. Ringsbäcken bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är mycket litet och har en mycket begränsad utbredning, det finns goda förutsättningar för musslor men inga juvenila musslor har setts.

Förekomst av lax och öring

Elfiskeresultat från 1985 visar på låg till måttlig förekomst av öring

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen och utgör ett påtagligt hot.

Befintligt skydd

Ån omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 36

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-17. Inga musslor hittades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av kuperad, främst äldre, granskog med blockiga branter ner mot ån. *Bottensubstratet* består av sand, sten, block. *Vattnet* är klart.

Påverkan

Skogsbruk. Skog hade avverkats intill bäcken och maskinen hade kört över ån.

Henriksson 1991

Enligt Henriksson skedde inventering av Ringsbäcken 1990 och två musslor hittades. Beståndet fanns i nedre delen av ån, ovanför Hållsdammen, vid provsträcka 36.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

Kommunekolog i Borås kommun. Tel. 033-35 30 13

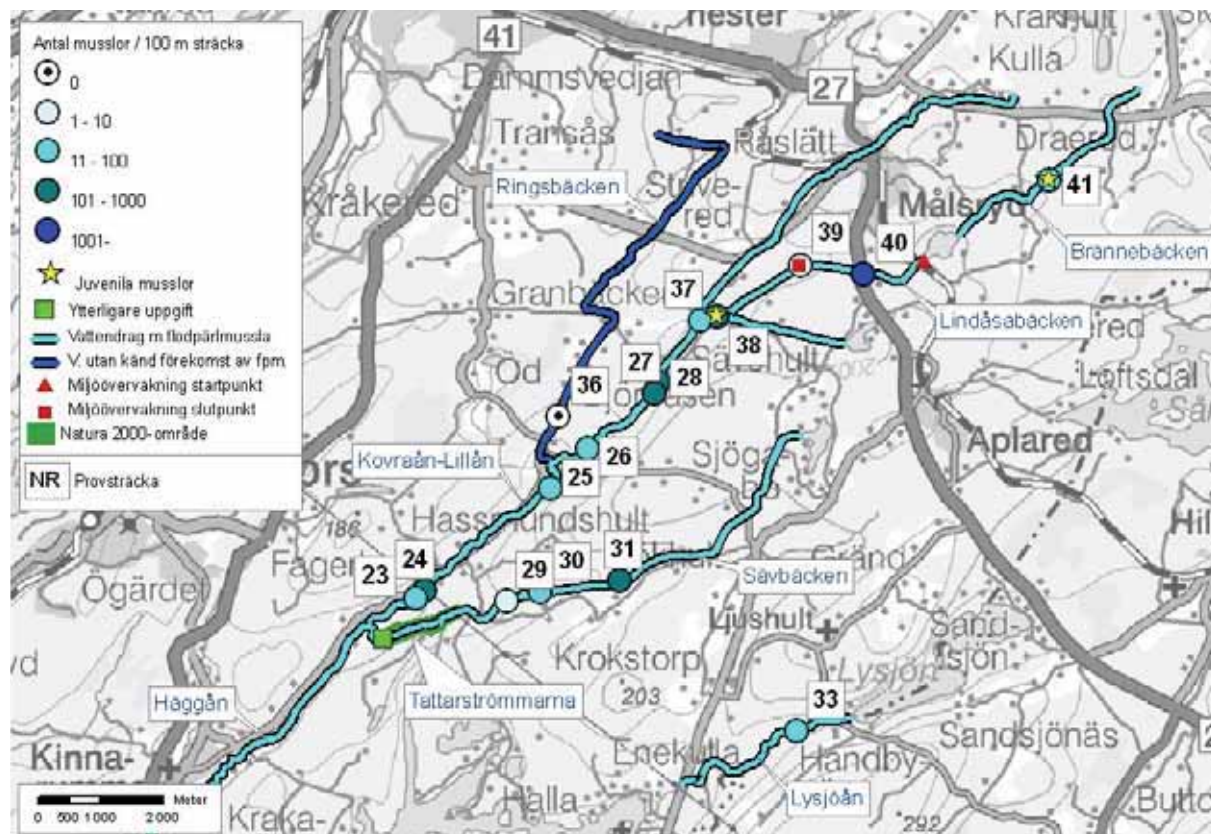
www.gis.lst.se

Lindåsabäcken

Borås kommun

Delavrinningsområde: Lillån

Aroid: 639310-132961

Lindåsabäcken rinner från Lindåsjön, vid Målsryd, och rinner ut i Kovraån-Lillån vid Sävshult. Flodpärlmusslor konstaterades 2004-2005.

Beskrivning av vattendraget

Lindåsabäcken är cirka 4 km lång och rinner från Lindåsjön. Bäcken bildar tillsammans med biflöden Lillån och senare Häggån. Omgivningen är måttligt kuperad och domineras av barrskog, främst gran, men blandskog är också vanligt. Närmast ån ökar inslaget av lövträd. En mindre andel av avrinningsområdet utgörs av jordbruksmark. Ställvis rinner bäcken genom sankmarker. Riksväg 27 korsar bäcken i dess övre lopp. Åns fallhöjd är ca 50 m.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 10 000-20 000 individer. Lindåsabäcken bedöms ha ett *mycket högt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, i ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på att beståndet är stort och har en relativt stor utbredning, juvenila musslor har setts och det finns goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen och utgör det största hotet. På några ställen har avverkning gjorts i direkt anslutning till bäcken. Bäcken ligger i ett försurningsdrabbat område, men har hittills inte påverkats. (Henriksson, 2004).

Befintligt skydd

Än omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Miljöövervakning 2003-2004

Beskrivning

Under ett program för miljöövervakning har Lindåsabäcken inventerats vid flera tillfällen (Henriksson, 2004). Undersökningen begränsades till de övre 1,7 km, där 15 sträckor mellan 7 och 30 m inventerades. Omgivningen domineras av granskog. Bottenssubstratet utgörs till största delen av block och sten, till mindre del av grus och sand.

Förekomst av flodpärlmussla

Det sammanlagda antalet musslor på den inventerade sträckan uppskattades till 7 200.

Tätheten varierade mellan 0 och 5,7 musslor/m² med ett medelvärde på 0,8 musslor/m². Längden på de slumpmässigt insamlade musslorna varierade mellan 38 och 103 mm. Merparten av musslorna hade en längd mellan 80 och 99 mm. Medellängden var 78 mm. Andelen musslor <50 mm var 6 %. Inga musslor <20 mm påträffades.

De riktigt små musslorna finns enbart på ett avsnitt nedströms riksvägen, kring sträcka 5. Där rinner vattnet relativt sakta och bottenssubstratet består av sand och grus.

Trender

Medellängden 1993 (72 mm) är signifikant mindre än medellängden 1997 (78 mm) liksom 2003 (78 mm). Den uppskattade andelen musslor <50 mm tycks ha minskat: 2003 – 6 %, 1997 – 12 %, 1993 – 20 %.

Skyddsvärde

Flodpärlmusslor finns i hela bäcken. Musselbeståndet har ett högt skyddsvärde i ett nationellt perspektiv, främst beroende på en relativt stor andel småmusslor.

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 37

Förekomst av flodpärlmussla

Antalet musslor på sträckan noterades till 65 stycken. De satt med relativt jämn fördelning på sträckan. Precis uppströms bron var bottenförhållandena goda och där satt musslorna tätare. Inga juvenila musslor noterades. Flera tomma skal observerades. Vissa delar av sträckan var för djup för inventering. Det var vid tidpunkten relativt högt vattenstånd.

Längre nedströms blev det för djupt och för dålig sikt för inventering. Högre uppströms ökar inslaget av vass och lera och vattendraget blir djupare. Ytterligare högre uppströms blir förhållandena bättre och där fortsätter beståndet.

Områdesbeskrivning

Provsträckan är belägen i nedre delen av Lindåsabäcken, vid gården Kovra. *Omgivningen* domineras av små betesmarker och åkrar. En gles kantzon av al och björk står längs ån.

Beskuggningsgraden är låg och varierar mellan 0-10%. Det finns en del vass i kanterna och lite vegetation i vattnet. Vattendragets bredd är 2-3 m och dess djup 0,5-1,5 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus och småsten. *Vattnet* är lätt brunfärgat.

Påverkan

För några år sedan gjordes en rensning i vattendraget vid Kovra, troligen något längre nedströms beskrivet musselbestånd (Fallberg). Fallberg har endast hittat ett fåtal musslor där efter ingreppet.

Naturcentrum 2004/2005**Provsträcka 38**

Provsträcka vid Skansabäckens utlopp

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-10-13. Antalet flodpärlmusslor på sträckan noterades till 754 stycken. Täta ansamlingar av musslor fanns mitt på sträckan, i området där Skansabäcken rinner ut. Ca 10 juvenila musslor observerades. Beståndet fortsätter längre uppströms.

Områdesbeskrivning

Provsträckan är belägen ett par hundra meter uppströms Kovra, där Skansabäcken rinner ut. *Omgivningen* längs sträckan består av betesmark till väster och åt öster finns granskog och blandskog. Al kantar vattnet. Beskuggningsgraden varierar mellan 10-80 %. Vattendragets bredd är ca 2,5 m och dess djup 0,1-0,5 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus och småsten. *Vattnet* är relativt klart.

Naturcentrum 2004/2005**Provsträcka 39****Förekomst av flodpärlmussla**

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-15. En mussla noterades långt uppströms i sträckan, där vattendraget breddades några meter och inslaget av större sten ökade

markant. Landspaning gjordes ca 50 m uppströms, men inga musslor hittades. Längre nedströms rinner bäcken genom våtmark, där det inte är rätt förhållanden för musslor.

Områdesbeskrivning

Omgivningen längs sträckan domineras av granskog. Al och gran hänger över bäcken och ger en beskuggningsgrad på ca 80 %. Bäckens bredd är 2-5 m och dess djup 0,1-0,4 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus och sten. Det finns även lite sediment på botten. *Vattnet* är klart och ganska strömt, ca 0,3 m/s. Grenar och organiskt material bildar små dämmen i forsarna.

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 40

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-15. Antalet musslor uppskattades till mellan 2 000 och 3 000. Musslor fanns även längst nedströms där botten var dyg. Beståndet fortsätter uppströms, där bäcken smalnar av och forsar mellan stenarna.

Områdesbeskrivning

Sträckan ligger uppströms väg 27. *Omgivningen* består av fuktig och mossig olikåldrad granskog. Längs vattnet finns en kantzon av al och björk som ger en beskuggning på ca 30 %. Bäckens djup är 0,3-1 m. *Bottensubstratet* består av sandbotten som till stora delar täcks av ett tjockt lager organiskt material och löv. På den nedre delen finns näckrosor. Högre uppströms ökar inslaget av sand och sten, men även vattenväxter. *Vattnet* är lätt brunfärgat. Strömmen är lugn nedströms, men mer forsande uppströms

Påverkan

Lite gallring och avverkning noterades i området

Ytterligare uppgifter

I samband med ombyggnation av väg 27 inventerades Lindåsabäcken mellan Kovra och Kärraholm (Nilsson m.fl., 2003), en sträcka på ca 3 km. Tre sträckor var desamma som i miljöövervakningen.

Förekomst av flodpärlmusslor

10 provsträckor lades ut och sammanlagt noterades 1 618 musslor på dessa sträckor. Tätheten uppskattades till 2,3 musslor/m² och den totala beståndsstorleken till 17 900 individer. Medellängden uppskattades till 84 mm. Två juvenila musslor hittades, varav den minsta var 33 mm. I ett bottenfaunaproov hittades dock en mussla på endast "några millimeter".

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Eriksson, M; Henriksson, L; Söderberg, H (1998). Flodpärlmusslan i Sverige. Rapport 4887. Naturvårdsverket. 122 sid. (Vattendrag 21, sid 89).

Fallberg, Ronny. 2005. Muntligen.

Henrikson, L. Övervakning av sex flodpärlmusselbestånd i Västra Götalands län 2003-2004. Hysna 2004. 23 sid.

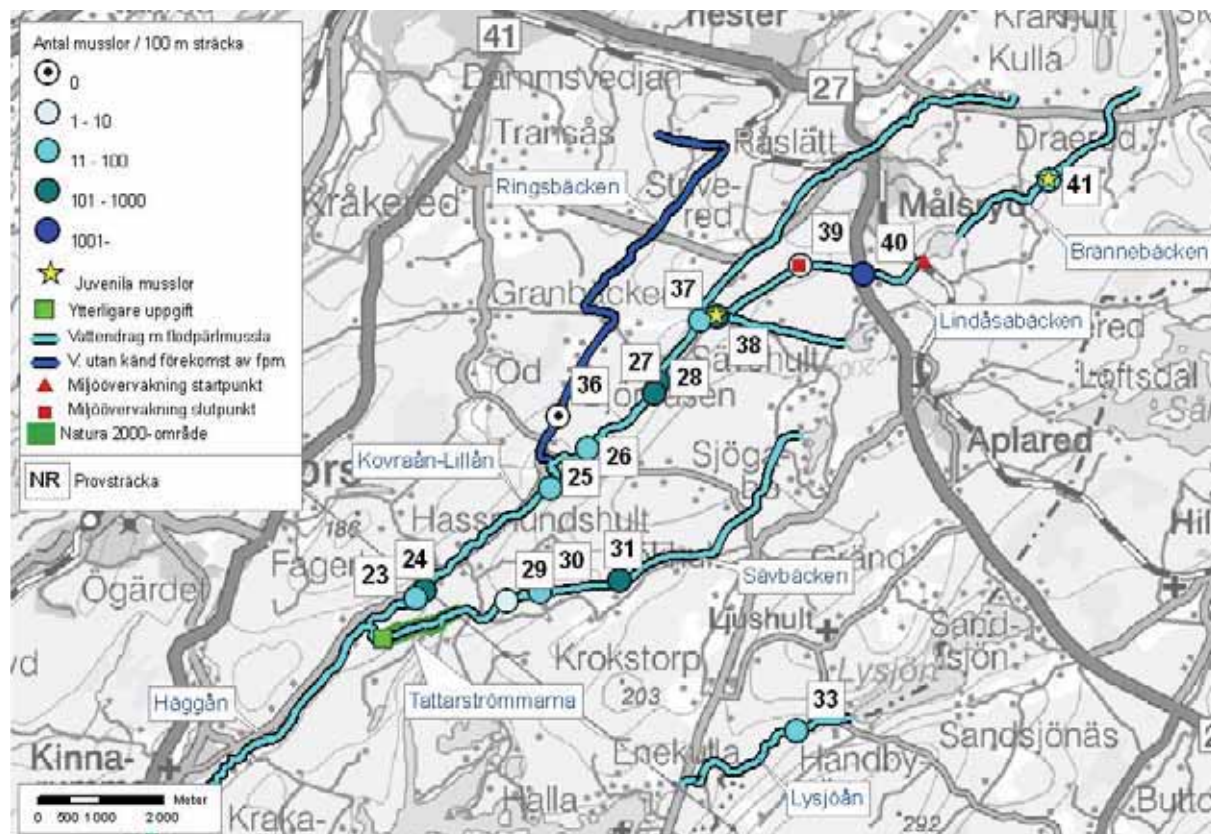
Nilsson, C., Medins, M., Sundberg, I. Biologiska undersökningar i Borås kommun 2003. Referensundersökning med anledning av ny sträckning av riksväg 27 mellan Kråkered och Aplared. Medins Sjö- och Åbiologi AB. Mölnlycke 2003.

Brännebacken

Borås kommun

Delavrinningsområde: Lillån

Aroid: 639310-132961

Brännebacken rinner ner till Lindåsasjön, vid Målsryd, och syns på övre delen av kartan. Flodpärlmusslor konstaterades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Brännebacken rinner från området kring Bränneback och ca 4 km ner till Lindåsasjön. Omgivningen domineras av kuperad barrskog med inslag av myrmark. Det finns lite enskild bebyggelse kring bäcken. Åns fallhöjd är ca 50 m.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 100-1 000 individer. Brännebacken bedöms ha ett *högt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, i ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt litet, att goda förutsättningar för musslor finns och att juvenila musslor har setts.

Förekomst av lax och öring

Uppgifter om öringförekomst saknas.

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen i området och utgör ett hot.

Befintligt skydd

Ån omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

*Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 41*

Provsträcka i Brännebäcken

Förekomst av flodpärlmussla

En 100-m sträcka inventerades 2004-10-15. Antalet flodpärlmusslor noterades till 65 stycken. De sitter med relativt jämn fördelning, men tätast på den nedre delen av sträckan. Inga musslor noterades på den övre delen (30 m) av sträckan. Tre musslor var troligen juvenila (mindre än 50 mm). En stor del av musslorna var relativt små, 6-8 cm.

Landspaning och kikarestickprov gjordes nedströms och uppströms sträckan, där bottenförhållandena är liknande, men tidvis väldigt grunt. Inga fler musslor noterades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av äldre granskog, som är sumpig närmast ån. Ån beskuggas till stor del (70-100 %). Ån har en bredd på 1-1,5 m och ett djup på 0,1-0,3 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus och sten i varierande storlek. *Vattnet* är klart och rinner med lugn ström, ca 0,2 m/s.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Kommunekolog i Borås kommun. Tel. 033-35 30 13.

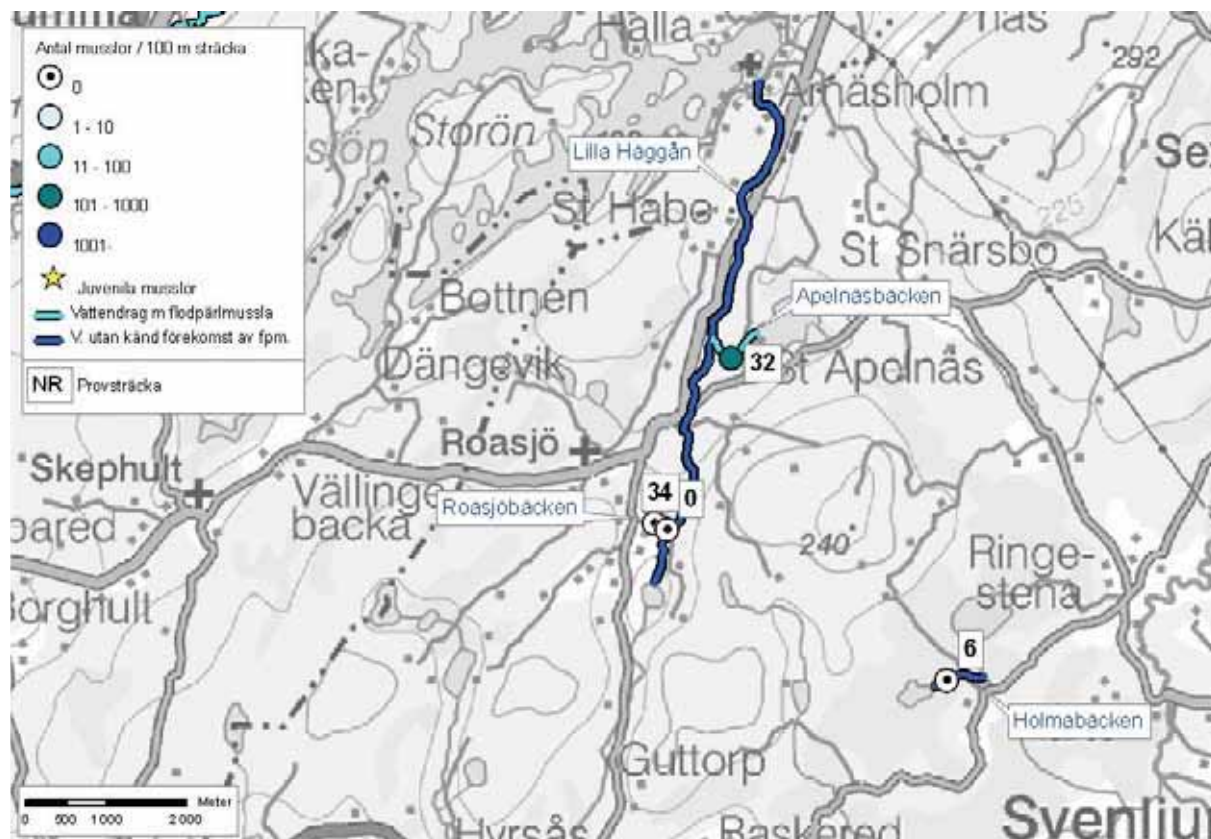
www.gis.lst.se

Apelnäsbäcken, Roasjöbäcken och Lilla Häggån

Svenljunga kommun

Delavrinningsområde: Häggån

Aroid: 638738-133211, 638375-133091

Kartan visar Lilla Häggån med biflödena Apelnäsbäcken och Roasjöbäcken. Flodpärlmusslor konstaterades i Apelnäsbäcken 2004.

Beskrivning av vattendraget

Lilla Häggån rinner från den lilla sjön Ramnasjön, ca 8 km, ut till Frisjön. Omgivningen domineras av barrskog och myrmarker med inslag av jordbruksmark. I övre delen av Lilla Häggån rinner Roasjöbäcken ut. Roasjöbäcken är en mindre bäck som rinner från den lilla sjön Roasjö. Bäckens längd är ca 0,3 km och har en fallhöjd på ca 10 m. Ett par km längre ner rinner Apelnäsbäcken ut i Lilla Häggån. Apelnäsbäcken rinner från Apelnässjön, är ca 0,8 km lång och har en fallhöjd på ca 10 m.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 100-1 000 individer. Hela det kända beståndet finns i Apelnäsbäcken. Vattendraget bedöms ha ett skyddsvärde med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt litet och har liten utbredning, att det delvis finns goda förutsättningar för musslor, men inga juvenila musslor har setts.

Förekomst av lax och öring

Apelnäsbäcken: Låg till måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Roasjöbäcken: Öring saknades vid elfiske 1985.

Lilla Häggån: Låg förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen i området och utgör ett hot.

Befintligt skydd

Ån omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar i Apelnäsbäcken

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 32

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades av 2004-09-17. Antalet flodpärlmusslor noterades till 121 stycken. De satt med relativt jämn fördelning på sträckan. Inga små musslor (< 50 mm) hittades.

Områdesbeskrivning

Beståndet hittades mitt i åns sträckning. *Omgivningen* består av betad fuktig björkskog. Längs ån finns en kantzon av tall, gran, ask och al, som beskuggar vattnet till ca 50 %. Ån har en bredd på 2-3 m och ett djup på 0,5 m. *Bottensubstratet* består av sand, fint grus och lite sten. Det finns lite grenar och svart organiskt material på botten. På den övre delen av sträckan finns ett lager av sediment på botten. *Vattnet* är brunfärgat och rinner med lugn ström. Både längre uppströms och nedströms sträckan finns steniga forsar. Vattenstånd: relativt högt.

Påverkan

Sediment.

Henriksson 1991

Inventering av Apelnäsbäcken skedde 1990 och beståndet uppskattades till 330 individer.

Genomförda inventeringar i Roasjöbäcken

*Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 34*

Bäcken är vid provsträckan mycket grund och smal.

Stickprov gjordes i området där bäcken rinner ut i Lilla Häggån.

Förekomst av flodpärlmussla

Hela bäcken inventerades genom landspaning 2005-06-27. Inga flodpärlmusslor hittades.

Troligtvis är bäcken för liten för etablering av musslor. Stickprov gjordes även nedströms utflödet i Lilla Häggån, men inga musslor observerades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av lövskog (al, björk, asp, hägg) som ger en hög beskuggning (ca 80 %). Runt omkring finns åkrar och hagar. Bäcken har en bredd på 0,3-0,5 m och ett djup på 0,1 m. Bottensubstratet består av sand och sten. Bäcken är i vissa delar mycket smal och grund.

Henriksson 1991

Enligt Henriksson (1991) finns uppgifter om musselbestånd i övre delen av Roasjöbäcken. Uppgifterna är från 1980-82 och kontrollerades inte 1990.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

Kommunekolog i Svenljunga. Tel. 0325-184 36

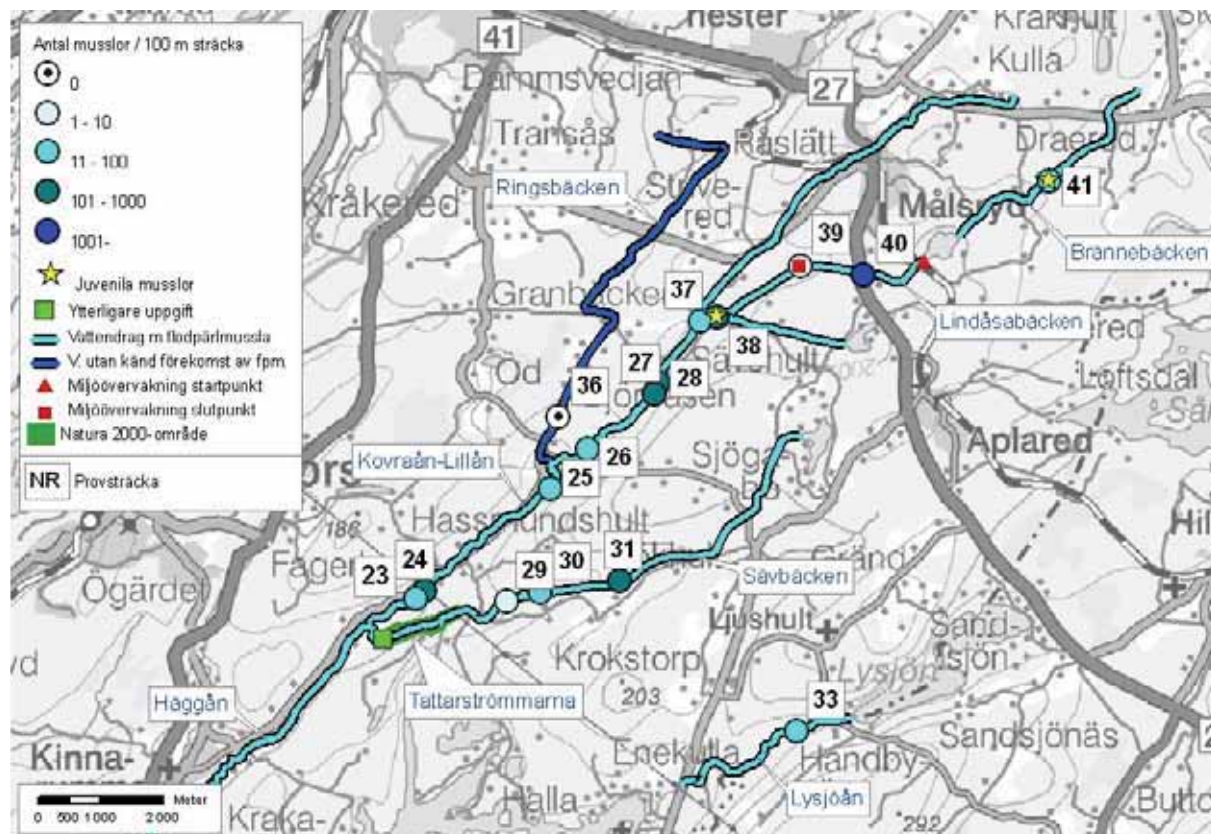
www.gis.lst.se

Lysjöån

Svenljunga och Borås kommuner

Delavrinningsområde: Lysjöån

Aroid: 638998-133315

Lysjöån syns nederst, till höger, på kartan. Flodpärlmusslor konstaterades i ån 2004.

Beskrivning av vattendraget

Lysjöån rinner från Lysjön och ca 4 km till Sörsjön. Större delen av ån utgör gräns mellan Svenljunga och Borås kommuner. Omgivningen kring ån består av skogsmark med inslag av jordbruksmark. Närmast ån är terrängen öppen och domineras av våtmark. Åns fallhöjd är ca 40 m.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 100-1 000 individer. Lysjöån bedöms ha ett skyddsvärde med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt litet, att det delvis finns förutsättningar för musslor, men inga juvenila musslor har setts.

Förekomst av lax och öring

Låg till måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Skogsbruk och jordbruk utgör hot. Igenslamning av botten. Reglering av vattendraget. I nedre delen av ån finns ett dämme (Kvarndammen).

Befintligt skydd

Ån omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 33

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-16. Antalet flodpärlmusslor noterades till 21 stycken. Musslorna satt en och en längs sträckan. Inga små musslor noterades. Ett trettiotal tomma skal hittades i vattnet. Ån delar upp sig i två fåror vid sträckan, varav endast den ena inventerades. Stickprov gjordes i den andra fåran men där var botten lerigare och inga musslor hittades.

Det är troligt att beståndet fortsätter längre nedströms där ån blir smalare och grundare.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av ett öppet landskap med våtmarker intill ån. Längs ån finns en kantzon av al, björk och gran som ger en beskuggning på 30-50 %. Även vass kantar vattnet. Ån har en bredd på 1,5 m och ett djup på 0,3-0,6 m. *Bottensubstratet* består av sand och det är lerigt i kanterna. *Vattnet* är lite grumligt och rinner med lugn ström, ca 0,1 m/s. Vattenstånd: relativt högt.

Henriksson 1991

Enligt Henriksson finns uppgifter om musselbestånd, i storlek 100-1000 individer, i övre delen av Lysjöån. Uppgifterna är från 1982/83 och kontrollerades inte 1990.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

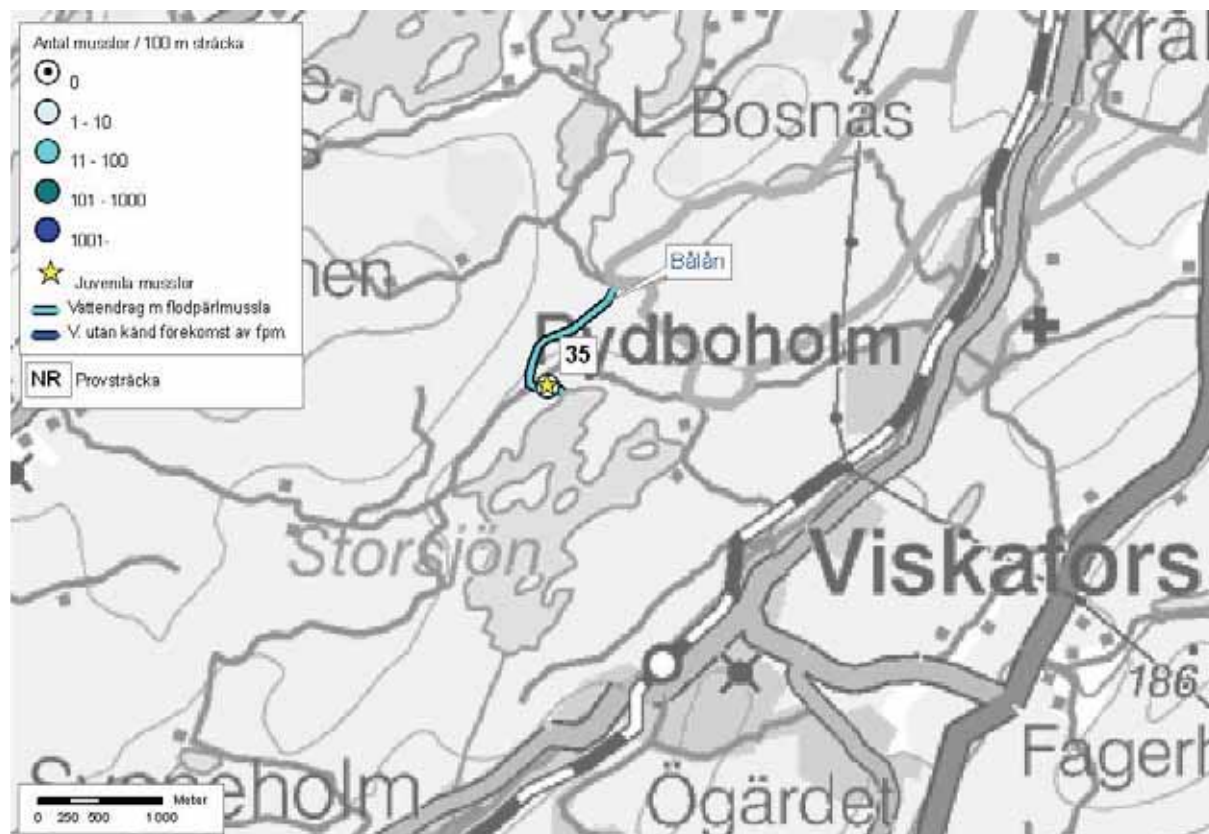
www.gis.lst.se

Bålån

Borås kommun

Delavrinningsområde: Lillån

Aroid: 639406-132195

Karta över Bålån. Flodpärlmusslor konstaterades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Bålån rinner från Äktasjön och ca 2,5 km ned till Storsjön i Borås kommun. Omgivningen består av relativt kuperad barrskog med inslag av myrmark. Mindre tätbebyggelse finns vid övre delen av ån. Bålån har en fallhöjd på ca 25 m.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på färre än 10 individer. Bålån bedöms ha ett *høgt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, i ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på att beståndet är mycket litet men juvenila musslor har setts och det finns mycket goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Aktuella uppgifter om öringförekomst saknas.

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen och utgör ett hot. Bålån påverkas starkt av reglering vid Äktasjöns regleringsdamm. Domen från 1922 medger en reglering av sjön med fyra meter samt 0-tappning till Bålån. En informell överenskommelse med verksamhetsutövaren tillgodoser numera en viss, liten, minimivattenföring till ån.

Befintligt skydd

Ån omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 35

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-17. Antalet flodpärlmusslor noterades till 6 stycken. Individerna var relativt små, runt 60-80 mm. De satt djupt nedgrävda mellan stenar. En juvenil mussla, ca 30 mm stor, låg helt synlig på botten.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av blockrik granskog med inslag av björk. Längs ån finns en kantzon av al och björk som beskuggar vattnet till 40 %. Ån, som rinner i kvillbäckar kring små öar, har en bredd på 3-10 m och ett djup på 0,3-0,6 m. *Bottensubstratet* består av sten och block med inslag av sand och grus. *Vattnet* är klart. Vid sträckan finns lämningar efter kvarn och sågverk.

Henriksson 1991

Enligt Henriksson (1991) skedde inventering av Bålån 1990 och flodpärlmusslor hittades i nedre delen av Bålån. Beståndet uppskattades till färre än 10 individer.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

www.gis.lst.se

Avrinningsområde 106: Rolsån

Storån, Gisslebäcken och Gärån

Mark och Härryda kommuner

Avrinningsområde: Rolsån

Aroid: 638943-129848

Karta över Storån med biflödena Gisslebäcken (i mitten av kartan) och Gärån (i nedre delen av kartan). Flodpärlmusslor konstaterades 2004-2005.

Beskrivning av vattendraget

Storån bildas av Nolåns och Söråns sammanflöde och rinner ca 16 km ner till sjön Lygnern. Storån har en fallhöjd på ca 30 m, med strömsträckor främst i området där den korsas av väg 156.

Gisslebäcken rinner ca 4 km från Gingsjön ner till Storån. En stor del av dess sträckning utgör gräns mellan Mark och Härryda kommuner. Åns fallhöjd är ca 55 m och strömsträckor finns i dess nedre del.

Gärån rinner ut i Storåns nedre del. Gärån rinner från Härsjön, är ca 5 km lång och har en fallhöjd på ca 40 m med, strömsträckor främst i övre och nedre delen.

Omgivningen är måttligt kuperad och domineras av barrskog med inslag av lövträd. Närområdet utgörs till stor del av jordbruksmark och lövskog. Enskild bebyggelse är vanlig längs vattendraget och tätbebyggelse finns främst vid övre och nedre delen av Storån.

Bestandsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på ca 1 000 individer. Enbart i Gärån finns ett bestånd på ca 800 individer (Henriksson, 2004). Vattendraget bedöms ha ett *högt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, i ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt stort, att det delvis finns goda förutsättningar för musslor och att juvenila musslor har setts.

Förekomst av lax och öring

Storån: Måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Gisslebäcken: Måttlig till hög förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Gärån: Låg till måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen i avrinningsområdet. Ett stort hot är övergödning beroende på näringstillförsel från jordbruksmark, avloppsverk och enskilda fastigheter. Området är starkt förurningspåverkat och kalkningar görs högre upp i systemet. En stor väg (väg 156) löper i närheten av ån och utgör en potentiell riskfaktor. (Eriksson mfl, 1998). Uttag av vatten för bevattning av grödor kan under torrar minska vattenföringen till alltför låga nivåer i Gärån (Henriksson, 2004). I Gärån har, såvitt känt, exakta tappningsbestämmelser inte fastställts vid Strömma kvarn och såg ca 1200 meter nedströms Härsjön. Allmänna eller enskilda intressen får dock inte riskeras nedströms anläggningen enligt dom från 1947. Idag drivs anläggningen sannolikt som ett strömkraftverk. Storån påverkas närmast av kraftverken vid Bosgården och Apelnäs med en minimitappning på 300 l/s enligt dom. Idag drivs dock dessa verk som strömkraftverk. Ån påverkas även av Viaredssjöns reglering (se Sörån).

Befintligt skydd

Hela Storån, med biflödena Gisslebäcken och Gärån, är av riksintresse för naturvård (NRO14166 Lygnern och Storåns dalgång). Övre delen (ca 3 km) ligger inom område av riksintresse för kulturmiljövård (KO12 Storåns dalgång). Området söder därom ligger inom område av riksintresse för friluftslivet (PF11, Lygnern och Storåns dalgång). (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar i Storån

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 54

Inventering skedde med hjälp av dykutrustning.

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-10-13. Endast en flodpärlmussla noterades. Inventering skedde med hjälp av dykutrustning. Snorklings- eller dykutrustning krävs eftersom vattendjupet varierar mellan 1,5-2 m. På grund av stark ström kunde inte hela botten längs sträckan sökas av. Troligen finns fler musslor.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av jordbruksmark med åker- och hagmark på ena sidan ån och en kantzon av al på den andra sidan. Vattnet beskuggas till 10 %. Ån har en bredd på 10 m och ett djup på 1,8 m. *Bottensubstratet* består av sand och grovt grus. Det är lite lerigt längs kanterna. *Vattnet* är lätt brunfärgat och strömt.

Övriga noteringar

Snorklings- eller dykutrustning krävs eftersom vattendjupet varierar mellan 1,5-2 m.

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 55

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-13. Inga musslor noterades.

Områdesbeskrivning

Området ligger nedströms Bosgårdens kraftverk. Omgivningen består av en lövskogsravind med björk och al som övergår till betad lövskog. Öppna betesmarker finns också kring sträckan. Beskuggningen är ca 30 %. Ån har en bredd på 5-6 m och ett djup på 0,2-1 m. Bottensubstratet består av sten och block. Vattnet är klart. Vattenstånd: lågt. Ena kanten av ån var vid tidpunkten torrlagd.

Övriga noteringar

Spår av flödesvariation.

Naturcentrum 2004/2005**Provsträcka 56**

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka precis nedströms bron inventerades 2005-05-13. Antalet musslor noterades till 8 stycken. Musslorna fanns på mitten av sträckan, i en lugnare del med sediment på botten. Endast större musslor hittades. Tre tomma skal noterades även.

Beståndet fortsätter uppströms. Ett tiotal musslor sågs på en 20 m lång sträcka uppströms bron, där det blir djupare

Områdesbeskrivning

Ån rinner under väg 156. I omgivningen finns lövskog och betesmark. Längs vattnet finns en kantzon av al och hassel som ger en beskuggning på ca 40 %. Ån har en bredd på 7 m och ett djup på 0,4-1,5 m. Bottensubstratet består av sten, sand och grus. Vattnet är klart och strömt, 0,5-1 m/s

Övriga noteringar

Spår av flödesvariation.

Henriksson 1991

Flodpärlmusslor hittades 1982, i områdena kring provsträcka 55 och 56.

Ytterligare uppgifter

Enligt länsstyrelsens faunaregister hittades musslor i Storån 1982, vid provsträcka 54.

Enligt uppgift från länsstyrelsen (Sjögren, 2006) torrlades en fåra nedan Bosgårdens kraftverk stundtals mellan ca 1950 och 1995, innan en minimitappning på 300 l/s infördes. Det har troligen slagit ut eventuella flodpärlmusslor.

Genomförda inventeringar i Gisslebäcken

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 45

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-21. Inga musslor noterades. Det var vid tidpunkten svårinventerat p.g.a stort flöde.

Områdesbeskrivning

Omgivningen kring ån består av en kantzon med lövskog (alm, ask, al och lönn) som beskuggar vattnet till mellan 40 och 60 %. Utanför kantzonen finns betesmark. Granskog finns vid den övre delen av sträckan. Ån är 3-4 m bred och 0,3-0,6 m djup. *Bottensubstratet* består främst av sten, men även sand och grus. Ansamlingar av sand och grus finns i lugnare partier. Det är lite lerigt i kanterna och botten täcks av ett tunt lager sediment. *Vattnet* är lite grumligt. Fors med stark ström och mycket block och sten i nedre delen av sträckan. Lugnare uppströms bron.

Övriga noteringar

Väg intill vattendraget.

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 46

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-13. Inga musslor hittades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av en lövskogsravindal med ek, hassel, hägg. Al kantar ån. Beskuggningen är hög, ca 80 %. Betesmark vid nedre delen. Ån har en bredd på ca 5 m och ett djup på 0,1-0,3 m. *Bottensubstratet* består av sand, sten och grus. Lerigt i nedre delen. Några mindre, steniga forar finns längs sträckan. Grenar och trädstammar hänger över vattnet. *Vattnet* är något grumligt, framförallt i nedre delen.

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 47

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-19. Antalet musslor noterades till 30 stycken. Musslorna fanns på övre delen av sträckan. Beståndet fortsätter uppströms. Flera av musslorna var relativt små, varav den minsta ca 4,5 cm. Två tomma skal hittades också i vattnet.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av granskog, som ger en beskuggning på ca 60 %. På övre delen av sträckan är det avverkat ända intill ån. Ån har en bredd på 2-3 m och ett djup på 0,2-0,4 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus, sten. *Vattnet* är klart och strömt.

Påverkan

Avverkning intill ån. Ingen skyddszon har lämnats.

Henriksson 1991

Förekomst av flodpärlmussla

Gisslebäcken inventerades 1990 (Henriksson, 1991) Det sammanlagda antalet musslor på den inventerade sträckan uppskattades till 410.

Tätheten varierade mellan 0 och 0,7 musslor/m² med ett medelvärde på 0,2 musslor/m².

Längden på de slumpmässigt insamlade musslorna varierade mellan 47 och 104 mm. Medellängden var 87 mm

Områdesbeskrivning

Vid mussellokalen rinner ån genom en barrskog och sedan ner i en lövskogsravin. Kantzonen är relativt intakt och utgörs av gran, al och björk. Bottensubstratet domineras av sten och grus med inslag av block. Vattnet är relativt klart.

Skyddsvärde

Med ovanstående inventering som grund fick beståndet bedömningen skyddsvärd i ett nationellt perspektiv (Eriksson m.fl., 1998).

Genomförda inventeringar i Gärån

Miljöövervakning 2003-2004

Beskrivning

Gärån har inventerats under ett program för miljöövervakning (Henriksson, 2004). Huvuddelen av flodpärlmusselbeståndet finns på ett 600 m långt parti i nedre delen av ån och där gjordes undersökningarna. Vid mussellokalen rinner ån i en betad ravin. Kantzonen är relativt intakt och utgörs av al och björk. Bottensubstratet domineras av sten och grus men lera förekommer också. Pålagringen med grövre och finare material är påtaglig.

Förekomst av flodpärlmussla

Det sammanlagda antalet musslor på den inventerade sträckan uppskattas till 800. Tätheten varierade mellan 0 och 1,5 musslor/m² med ett medelvärde på 0,3 musslor/m². Inga musslor längdmättes, eftersom det finns alltför få individer utanför sträckorna där räkningar görs.

Trender

Täthet och längdfördelning mättes på Gäråns flodpärlmusselbestånd första gången 1982. Sammanlagt har täthetsuppskattningar gjorts under 13 år. Längdfördelningen har inte förändrats sedan mellan 1982 och 1996. Trots att inga musslor mättes, kan man konstatera att längdfördelningen inte förändrats.

När det gäller tätheten varierar medelvärdet mellan olika år. Någon statistiskt säkerställd trend kan inte beläggas. Om man däremot jämför 10 identiska provsträckor finner man att tätheten är signifikant lägre 2003 än 1982 (medelvärde 0,20 resp. 0,53 musslor/m², Wilcoxon parvis test, $p < 0,05$). Vissa år upptäcktes att antalet musslor ökat på vissa sträckor. Detta beror inte på att det sker ett tillskott genom föryngring, utan att det sker en "transport" av musslor nedströms (se Eriksson m.fl. 1988). Anledningen till att musslor flyter nedströms kan vara att de helt naturligt "tappar taget" när de ska förflytta sig, men kan också vara ett sätt att fly från dåliga omgivningsförhållanden.

Skyddsvärde

Musselbeståndet har fått bedömningen *skyddsvärd* i ett nationellt perspektiv.

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 57

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-28. Antalet flodpärlmusslor på sträckan noterades till 19 stycken. De satt med relativ jämn fördelning. Inga juvenila musslor noterades. Djupt vatten på delar av sträckan gjorde det tidvis svårt att se botten. Det kan ha funnits fler musslor på de delarna.

Områdesbeskrivning

Sträckans *omgivning* består av öppna betesmarker, med boskapstramp ned till ån. Det finns en kantzon av al samt lite asp, hassel och björk. Kring delar av sträckan är det helt öppet medan det i andra är beskuggat med en beskuggningsgrad på upp till ca 50 %. Åns bredd är 3-4 meter och dess djup 0,3-1 m. Bottensubstratet består av sand och sten i varierande storlek, men även en del lera. Ett skikt av sediment täcker botten.

Övriga noteringar

Längre nedströms forsar vattnet snabbt och brant på en ca 150 m lång sträcka, varefter det planar ut. Strömsträckan därefter verkar gynnsam för flodpärlmusslor. Längre uppströms kommer ett lerparti som inte verkar hysa flodpärlmusslor, men därefter minskar lerinslaget och bottenstratet domineras av sand och grus. Det kan finnas fler musslor på denna sträcka. Vattnet är snabbt strömmande, men inslaget av bottenvegetation ökar.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Eriksson, M; Henriksson, L; Söderberg, H (1998). Flodpärlmusslan i Sverige. Rapport 4887. Naturvårdsverket. 122 sid.

Faunaregister (exccelfil). Länsstyrelsen Västra Götaland.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

Henrikson,L. Övervakning av sex flodpärlmusselbestånd i Västra Götalands län 2003-2004. Hyssna 2004. 23 sid.

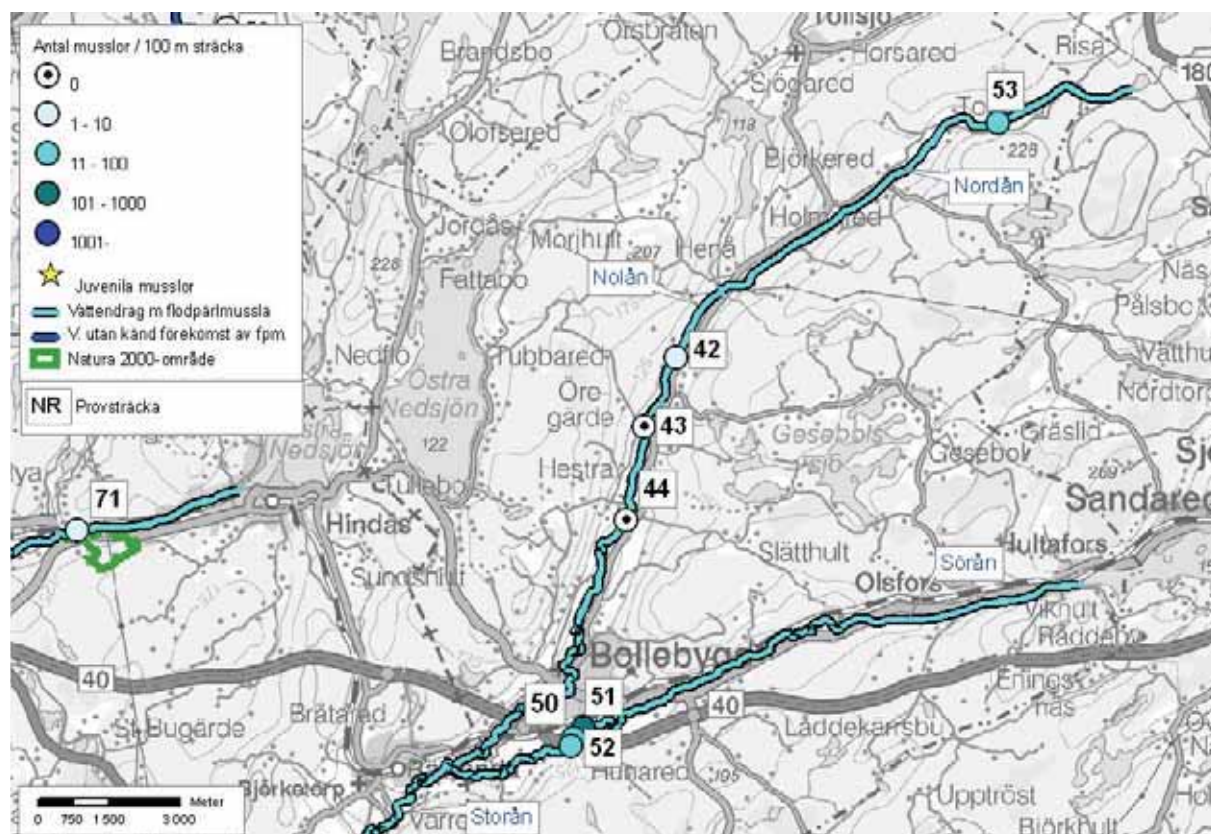
Sjögren, Lars. 2006. Uppgift via mail.

www.gis.lst.se

Nordån - Nolån

Bollebygd och Borås kommuner

Delavrinningsområde: Nordån, Rolsån
Aroid: 640867-131205, 639954-130652

Karta över Nordån och Nolån, som rinner från Storesjön, ovan Torstad, ner till Bollebygd där den rinner samman med Sörån. Flodpärlmusslor konstaterades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Nordån rinner från Storesjön i Borås kommun för att efter ca 10 km rinna samman med Nolån i dess övre del. Nordån kallas i sin övre del för Sörån, enligt den ekonomiska kartan Nolån rinner från Valsjön, vid Hedared, ca 30 km innan den, vid Bollebygd, rinner samman med Sörån och bildar Storån. Omgivningen är måttligt kuperad och domineras av barrskog, med inslag av jordbruksmark.

Lite enskild bebyggelse finns längs Nordån, vars fallhöjd är ca 50 m, med strömsträckor främst i övre delen.

Tätbebyggelse finns vid övre och nedre delen av Nolån och enskild bebyggelse är vanlig däremellan. Nolån har en fallhöjd på ca 70 m, med strömsträckor främst i övre delen.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 1 000-10 000 individer. Större delen av beståndet finns i övre delen av Nordån och det uppskattades 1990 till 3 500 individer.

Vattendraget bedöms ha ett *högt skyddsvärde*. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt stort, det finns goda förutsättningar i flera delar av vattendraget, men inga juvenila musslor har setts.

Förekomst av lax och öring

Låg till måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Skogsbruk är den helt dominerande markanvändningen i avrinningsområdet och utgör ett hot. Området är starkt försurningspåverkat och kalkningar genomförs högre upp i systemet. (Eriksson mfl, 1998). Det finns en risk för olika utsläpp från vägen som går längs Nolån. De nedre delarna av Nolån påverkas av flera kraftanläggningar. Vid Hestra kvarn (Hästraby vattenkraftverk) finns ett mindre vattenkraftverk där fastställda vattenhushållningsbestämmelser, såvitt känt, saknas. I biflödet Gisselån ligger Gisslefors kraftverk med rätt till korttidsreglering enligt vattendom från 1980.

Befintligt skydd

Vattendraget omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 53

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka i Nordån inventerades 2004-09-21. Antalet musslor noterades till 23 stycken. De satt med jämn fördelning på den övre delen av sträckan där strömmen var lugnare och inslaget av sand större. Inga musslor noterades i den steniga forsen, där arbetet försvårades av den starka strömmen.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av granskog och ån rinner genom en kanjon. Närmast vattnet ökar inslaget av lövträd (al, björk och ask). Beskuggningsgraden varierar mellan 30 och 80 %. Ån har en bredd på 5 m och ett djup på 0,3-1 m. Bottensubstratet utgörs av sten, grus och block med en påtaglig pålagring av humus. Flera steniga forsar finns längs sträckan. Vattnet är klart och strömt.

Övriga noteringar

Hög erosion på vissa delar. Ett lager av sediment täcker delvis botten.

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 42

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka i Nolån inventerades 2005-05-11. Endast en flodpärlmussla noterades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av gallrad blandskog med en kantzon av al och ask närmast ån. På östra sidan finns en vägren med glesk skikt av buskar och träd. Det är relativt öppet kring vattnet med en beskuggning på ca 10 %. Ån har en bredd på 7-10 m och ett djup på 0,2-0,5 m. Bottensubstratet domineras av sten med inslag av sand och grus. Vattnet är relativt klart och strömt, ca 0,5 m/s. På den övre delen av sträckan är strömmen lugnare och där finns små partier av sand.

Övriga noteringar

Väg intill vattendraget.

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 43

Förekomst av flodpärlmussla

Stickprov gjordes längs en 100 m-sträcka i Nolån 2005-05-11. Inga musslor hittades. Stickprov gjordes även längre nedströms, vid travbanan, men inga musslor hittades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av granskog och blandskog, som ger en beskuggning på ca 40 %. Ån har en bredd på 8-10 m och ett djup på 0,1-0,3 m. *Bottensubstratet* domineras av sten. Vattnet är strömt och forsande.

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 44

Förekomst av flodpärlmussla

Stickprov gjordes längs en 100 m-sträcka i Nolån 2005-05-11. Inga musslor hittades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av betesmarker. Längs ån finns kantzon av al, björk och gran som ger en beskuggning på ca 50 %. Längre uppströms finns ett dämme. Ån har en bredd på 7-8 m och ett djup på 0,2-0,3 m. *Bottensubstratet* består av sten med inslag av sand och grus. *Vattnet* är relativt klart.

Henriksson 1991

Inventering av Nordån skedde 1990 (Henriksson, 1991). Området är en 500 m lång sträcka mellan Boda och Torestad. Beståndsstorleken uppskattades till 3 500 individer.

Tätheten varierade mellan 0,85 och 4,9 musslor/m² med ett medelvärde på 2,8 musslor/m².

Längden på de slumpmässigt insamlade musslorna varierade mellan 56 och 85 mm. Merparten av musslorna hade en längd mellan 75 och 85 mm. Medellängden var 76 mm.

Inventering av Nolån skedde 1990 och beståndet uppskattades till färre än 10 musslor

Ytterligare uppgifter

Enligt Mats Medin finns enstaka musslor lite varstans i Nolån (muntligen 2005).

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Eriksson, M; Henriksson, L; Söderberg, H (1998). Flodpärlmusslan i Sverige. Rapport 4887. Naturvårdsverket. 122 sid. (Vattendrag 36, sid. 104).

Faunaregister (exccelfil). Länsstyrelsen Västra Götaland.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

Medin, Mats. Medins Sjö- och Åbiologi AB. Tel. 031-338 35 41

Naturvårdsplan för Marks kommun (1992). Kopia på karta.

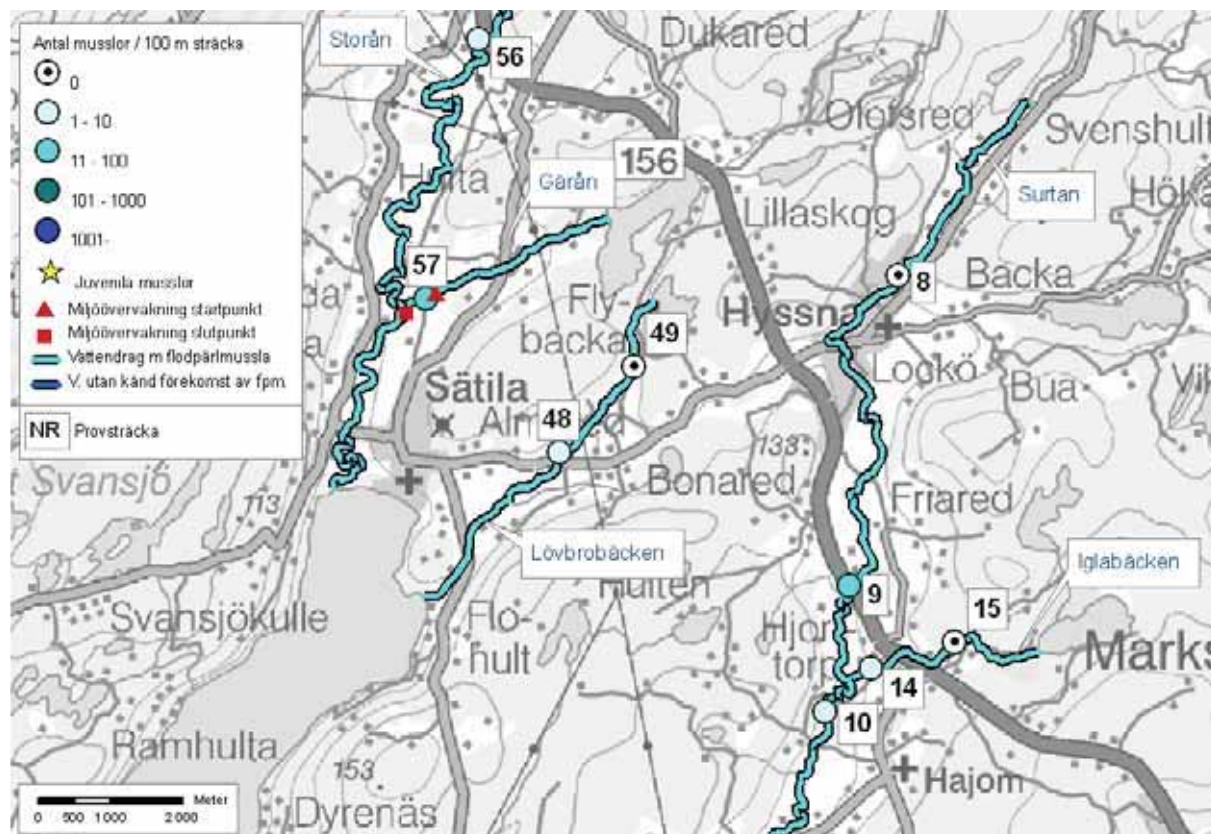
www.gis.lst.se

Lövbrobäcken

Marks kommun

Delavrinningsområde: Lövbrobäcken

Aroid: 638254-129849

Lövbrobäcken syns på mitten av kartan och rinner från Sandsjön ner till sjön Lygnern. Flodpärlmusslor konstaterades 2005.

Beskrivning av vattendraget

Lövbrobäcken är ca 6 km lång och rinner från Sandsjön ner till Lygnern i Marks kommun. Omgivningen består av jordbruksmark och relativt kuperad skogsmark med inslag av myrmark. Området längs ån domineras av jordbruksmark. Åns fallhöjd är ca 50 m med strömsträckor främst i övre delen.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på färre än 10 individer. Lövbrobäcken bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är mycket litet och har en liten utbredning, inga juvenila musslor har setts samt att det delvis finns goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Jordbruket kan ge effekter som övergödning och igenslamning av botten.

Befintligt skydd

Lövbrobäcken ligger inom område av riksintresse för naturvård (NRO14166, Lygnern och Storåns dalgång). Den nedre delen (ca 1 km) ligger även inom område av riksintresse för friluftslivet (PF11, Lygnern och Storåns dalgång). (www.gis.lst.se)).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 48

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträckan inventerades 2004-09-22. Endast en flodpärlmussla noterades.

Stickprov gjordes en bit nedströms och uppströms sträckan, men inga fler musslor hittades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av jordbruksmark, med odlings- och betesmark kring ån. Längs vattnet finns kantzon av al och hassel som ger en hög beskuggning (80 %). Ån har en bredd på 2 m och ett djup på 0,2-0,4 m. *Bottensubstratet* består av sten och grus. I vissa delar är det lerigt och ett lager av sediment täcker botten. Det ligger en del grenar i vattnet. Vattnet är grumligt av sediment. Vattenstånd: relativt högt.

Övriga noteringar

Hög erosion på vissa delar. Sediment.

Naturcentrum 2004/2005
Provsträcka 49

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-19. Inga musslor hittades. Stickprov gjordes en bit uppströms och nedströms, men inga musslor sågs där heller.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av öppen betesmark. Längs ån finns en kantzon av al, som ger en beskuggning på ca 60 %. Ån är smal och grund, med en bredd på 0,5 m och ett djup på 0,05-0,15 m. Bottensubstratet består av sand, grus, sten. Vattnet är klart och rinner med lugn ström, 0,1-0,3 m/s. Vattenstånd: lågt.

Övriga noteringar

Platsen finns även markerad i kommunens naturvårdsplan.

Ytterligare uppgifter

Enligt uppgifter i länsstyrelsens faunaregister inventerades ån 1982 och antalet musslor uppskattades till färre än 50 individer. Beståndet hittades uppströms bron.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregister (exccelfil). Länsstyrelsen Västra Götaland.

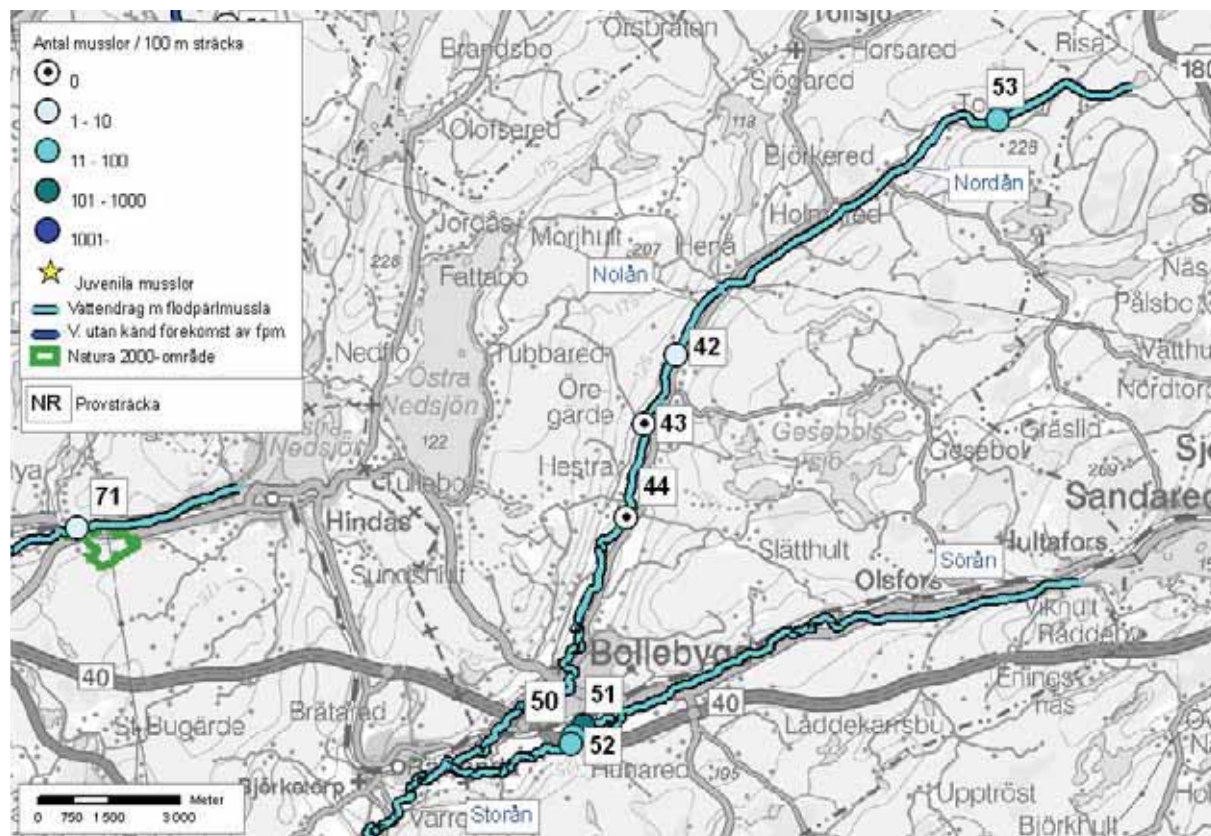
Naturvårdsplan för Marks kommun (1992). Kopia på karta.

Sörån

Bollebygd kommun

Delavrinningsområde: Sörån

Aroid: 639746-130596

Sörån rinner från Viaredssjön, vid Hultafors, och ner till Storån. Flodpärlmusslor konstaterades 2004-2005.

Beskrivning av vattendraget

Sörån rinner i Bollebygd kommun, från Viaredssjön och ca 15 km innan den rinner samman med Nolån och bildar Storån, vid Bollebygd. Omgivningen domineras av relativt kuperad skogsmark och myrmark. Tätbebyggelse finns vid övre och nedre delen av ån. Sörån har en fallhöjd på ca 100 m, med strömsträckor i övre delen samt vid Bollebygd.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 100-1 000 individer. Sörån bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt litet och har en liten utbredning, inga juvenila musslor har setts och att det delvis finns goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Låg till måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Utsläpp från fastigheter och läckage från omkringliggande jordbruksmark kan leda till övergödning och igenslamning av botten. Flera industrier ligger längs ån. Väg 40 och andra större vägar korsar ån och utgör ett potentiellt hot. Sörån påverkas av Viaredssjöns reglering med en regleringsamplitud på knappt 0,5 meter sommartid och knappt 1 meter vintertid. Minimitappning är 150 l/s eller motsvarande sjöns tillrinning vilket i extrema fall kan ge risk för 0-tappning. Hultafors kraftstation nedströms Viaredssjön saknar, såvitt känt, detaljreglerande vattenhushållningsbestämmelser enligt nuvarande vattendom men drivs idag som ett strömkraftverk.

Befintligt skydd

Sörån omfattas inte av något skydd. (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 50

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-15. Antalet flodpärlmusslor som noterades var 55 stycken. De satt med relativt jämn fördelning, men tätast på den övre delen av sträckan. Det var vid tillfället svårinventerat p.g.a. djupt vatten. Undervattenficklampa användes.

Områdesbeskrivning

Omgivningen kring den meandrande ån består av öppen, fuktig, igenväxningsmark med tistlar, hallon och sly. Kring nedre delen av sträckan är det helt öppet men längre uppströms finns kantzon av al som ger en hög beskuggning (80 %). Ån har en bredd på 5 m och ett djup på 0,5-1,3 m. *Bottensubstratet* består av sand, fint grus och sten. Lite sediment finns på botten. *Vattnet* är lätt brunfärgat och strömt, ca 0,5 m/s. Söder om sträckan går väg 40 över vattendraget.

Naturcentrum 2004/2005

Provsträcka 51

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-11. Antalet musslor noterades till 126 stycken. Musslorna var stora (8-10 cm) och täckta av påväxtalger och sediment, framförallt i lugnare delar. Beståndet fortsätter minst 100 m uppströms.

Områdesbeskrivning

Omgivningen domineras av lövskog, som ger en beskuggning på ca 40 %. Trädslag: al, björk, hassel, ek. En elledning är dragen över ån. Ån har en bredd på 4-6 m och ett djup på 0,1-1 m. Bottensubstratet består av grus och småsten. Vattnet är meandrande, klart och rinner med stark ström, 0,5-1,5 m/s. Vattenstånd: lågt/normalt..

Övriga noteringar

Spår efter flödesvariation. Erosion i kanterna.

Naturcentrum 2004/2005***Provsträcka 52***

Startpunkt

Slutpunkt

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-11. Antalet musslor noterades till 36 stycken. Flest musslor hittades på nedre delen av sträckan. 9 tomma skal hittades också i vattnet. Beståndet fortsätter uppströms sträckan. Längre nedströms blir förhållandena sämre (med vass och lera) och inga musslor sågs vid stickprov.

Områdesbeskrivning

Omgivningen domineras av åkrar och ängar. Skidbacke åt söder. Längs ån finns en kantzon av al och björk, som ger en beskuggning på ca 70 %. Ån har en bredd på 7-8 m och ett djup på 0,2-1 m. Bottensubstratet består av sand, med ökande inslag av grus uppströms. Vattnet är klart och strömt, ca 0,5 m/s.

Övriga noteringar

Väg 40 går över ån uppströms sträckan och utgör ett potentiellt hot.

Henriksson 1991

Enligt Henriksson (1991) skedde inventering av Sörån 1990 och beståndet uppskattades till färre än 100 individer.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregister (exccelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

www.gis.lst.se

Avrinningsområde 108: Göta Älv

Valån

Alingsås och Ale kommuner

Delavrinningsområde: Mellbyån

Aroid: 643357-130100

Karta över Valån, där flodpärlmusslor konstaterades 2002.

Beskrivning av vattendraget

Valån rinner längs gränsen mellan Alingsås och Ale kommuner. Den är ca 4 km lång och rinner från Valsjön i Risvedens skogsområde och ner till Åsjön. Omgivningen domineras av kuperad barrskog med inslag av myrmark. Lite jordbruksmark finns vid den nedre delen av ån. Ån har en fallhöjd på ca 60 m med strömsträckor främst i nedre delen.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Beståndet uppskattas ha en storlek på färre än tio musslor. Vattendraget bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är mycket litet och har begränsad utbredning, inga juvenila musslor har setts och att det finns goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen i området och utgör ett hot.

Befintligt skydd

Ån ingår i område av riksintresse för naturvård (NRO14123, Risveden) samt friluftslivet (FP8, Risvedenområdet). (www.gis.lst.se)

Genomförda inventeringar

Inventering 2002

Inventering av hela ån skedde 2002 (Johansson, 2002) och fem musslor hittades, vara fyra i nedre delen och en i övre delen. Bottensubstratet bestod av sand och grus. Vattnet hade ett djup på 0,2 m och var strömmande. Omgivningen bestod av sankmark med gles löv- och barrskog.

Henriksson 1991

Inventering skedde 1990 (Henriksson, 1991) och beståndet uppskattades till färre än 10 individer. Beståndet fanns i den nedre delen av ån, ungefär vid Valebråta.

Referenser

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

Johansson, T. 2002. Översiktlig inventering av stormusslor i tio vattendrag i Ale kommun – med tyngdpunkt på flodpärlmusslan. Ale kommun. 7 sid.

www.gis.lst.se

Dalån

Ale kommun

Delavrinningsområde: Grönå

Aroid: 643296-128693

Karta över Dalån, som rinner väster om Kilanda. Flodpärlmusslor konstaterades 2002.

Beskrivning av vattendraget

Dalån bildas vid sammanflödet av Röbbäcksån och Kilandaån och rinner ca 4 km till Grosjön. Omgivningen består av barrskog med inslag av lövskog och jordbruksmark. Ån är i sin övre del rätad. Enskild bebyggelse finns längs ån. Dess fallhöjd är ca 20 m, med strömsträckor i nedre delen, mellan Krokasmedens och Krokarna

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas till färre än tio individer. Dalån bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är mycket litet, inga juvenila musslor har setts och att det delvis finns goda förutsättningar för musslor. Beståndet är dock inte livskraftigt i dagsläget.

Förekomst av lax och öring

Hög förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar

Kända hot

Markanvändningen i form av skogsbruk och jordbruk utgör ett hot.

Befintligt skydd

Ån omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se)

Genomförda inventeringar

Ytterligare uppgifter

Dalån inventerades på uppdrag av Ale kommun 2002. Två stora musslor noterades uppströms Krokarna, varav den ena var 132 mm stor (Johansson, 2002).

Inventering skedde från Krokarna i Dalån och upp till Krokasmedens (sträcka på ca 2 km) Omgivningen bestod av grov lövskog. Bottensubstratet dominerades av grus och sten. Ån hade ett djup på 0,1-0,4 m med strömmande - starkt strömmande vatten.

Referenser

Johansson, T. 2002. Översiktlig inventering av stormusslor i tio vattendrag i Ale kommun – med tyngdpunkt på flodpärlmusslan. Ale kommun.

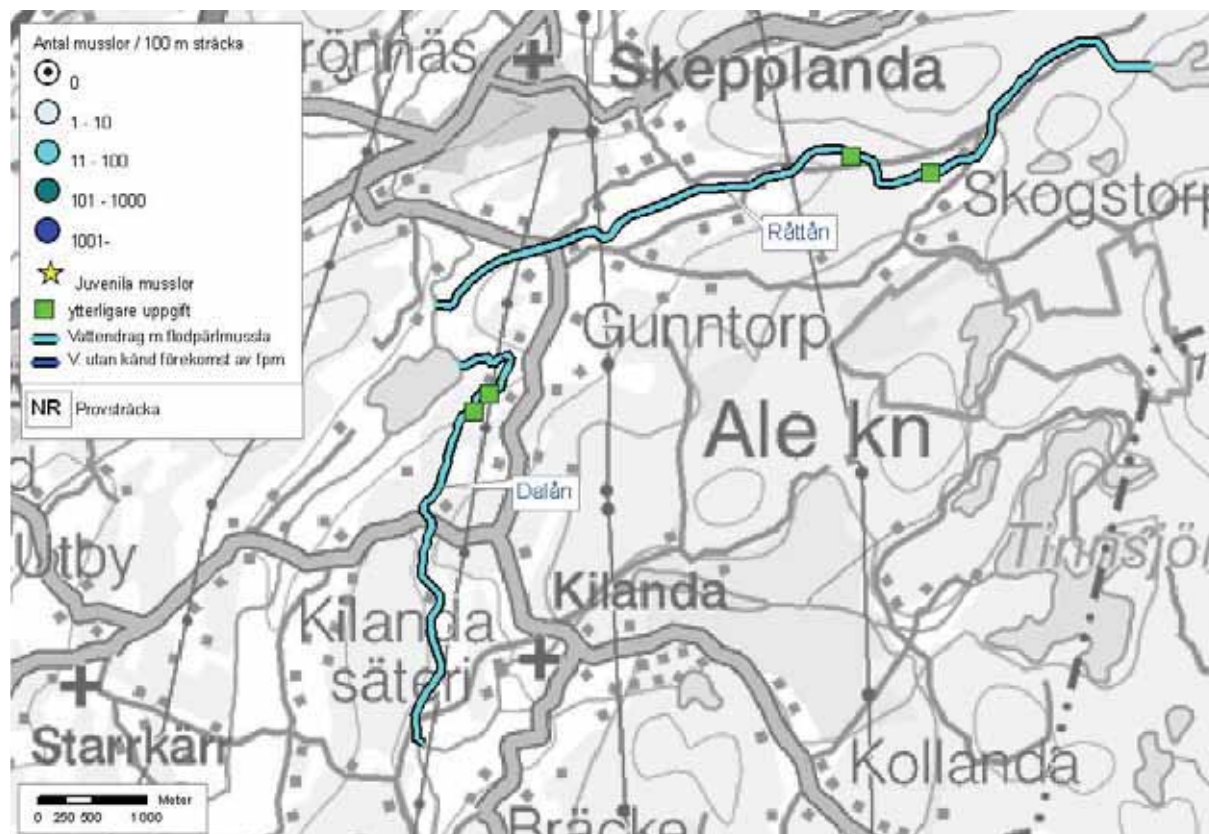
www.gis.lst.se

Råttån

Ale kommun

Delavrinningsområde: Grönå

Aroid: 643296-128693

Råttån rinner från trakten kring Hålan ner till Forsån strax söder om Skepplanda. Flodpärlmusslor konstaterades 2002.

Beskrivning av vattendraget

Råttån bildas vid sammanflödet av Svällebäck och Kvarnsjöbäck, vid Skogstorp inom Risvedens skogsområde. Den rinner efter ca 5 km samman med Forsån söder om Skepplanda. Omgivningen är relativt flack och domineras av jordbruksmark med inslag av kuperad barrskog vid övre delen av ån. Lite enskild bebyggelse finns längs ån. Råttån har en fallhöjd på ca 40 m, med strömsträckor främst i dess övre del.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Beståndet uppskattas ha en storlek på 100-1 000 individer. Vattendraget bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på musslor. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt litet, inga juvenila musslor har setts och att det finns goda förutsättningar i övre delen av vattendraget, där musslorna lever.

Förekomst av lax och öring

Hög förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Markanvändningen i form av jordbruk och skogsbruk utgör ett hot.

Befintligt skydd

Liten del av övre ån (ca 600 m) ingår i Eklidens naturreservat (1402150). Den övre delen (ca 1,5 km) ingår i område av riksintresse för naturvård (NRO14123 Risveden) samt friluftslivet (FP8, Risvedenområdet). (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Inventering 2002

Områdesbeskrivning

Omgivningen dominerades av granskog. Det fanns ett hygge längs nedre delen av sträckan, med en smal skyddszon av gran. Bottensubstratet dominerades i övre delen av grus, sten och block men längre nedströms ökade inslaget av sand och lera.

Fynd av flodpärlmusslor

Övre delen av ån inventerades (från Heden och uppåt) och 256 flodpärlmusslor noterades på sträckan från Skoglund och nästan hela vägen upp till inloppet (ca 1 km lång sträcka) (Johansson, 2002). Flest musslor sågs på sträckan mellan Sillabacken och Skoglund. Vattnet var 0,2-0,5 m djupt och starkt strömmande i övre delen, men något lugnare i nedre delen.

Påverkan

Skogsbruk. Hygge.

Ytterligare uppgifter

Enligt länsstyrelsens faunaregister inventerades ån 2001 av Thorbjörn Schafferer och Leif Danielson. Musselbeståndet fanns i övre delen av ån, mellan fastigheterna Sillabacken och Skoglund, som ingår i naturreservat. Antalet flodpärlmusslor uppskattades till fler än 100.

Referenser

Faunaregister (exccelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Johansson, T. 2002. Översiktlig inventering av stormusslor i tio vattendrag i Ale kommun – med tyngdpunkt på flodpärlmusslan. Ale kommun.

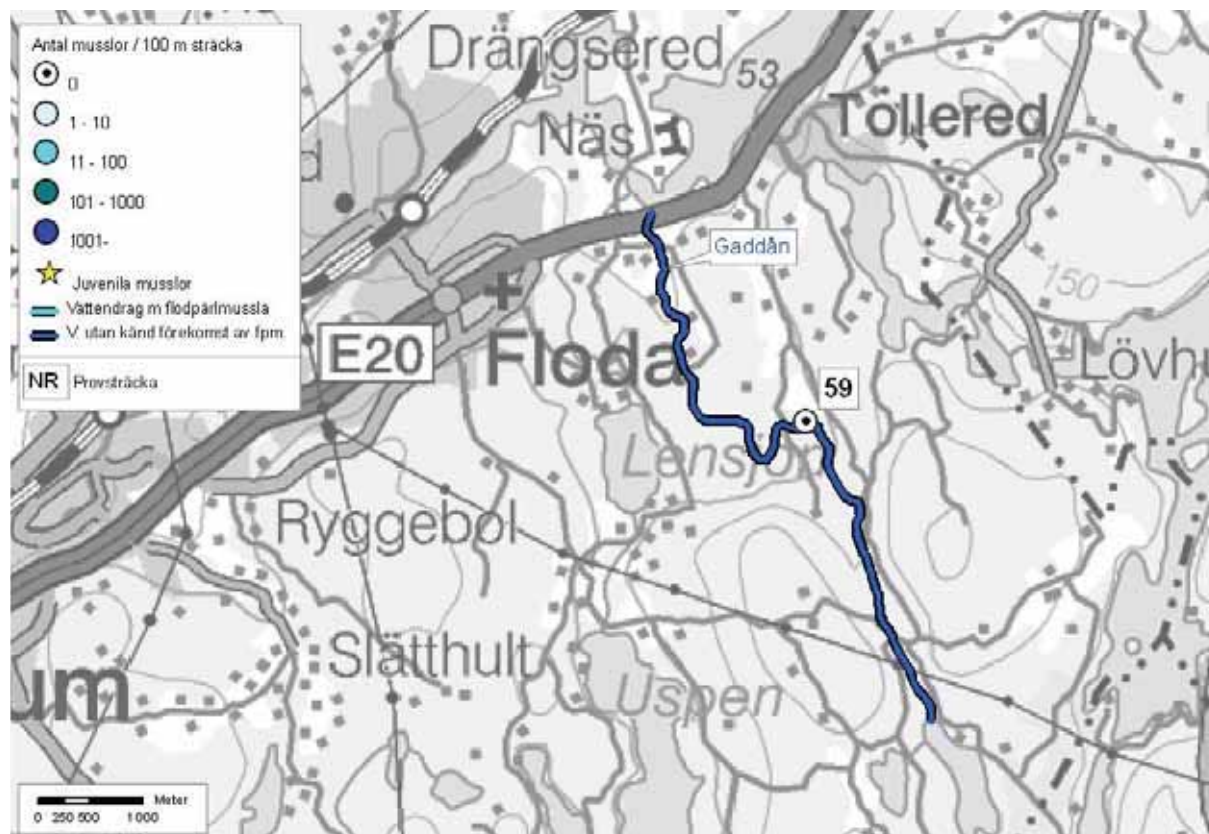
www.gis.lst.se

Gaddån

Lerums kommun

Delavrinningsområde: Säveån

Aroid: 641569-129645

Karta över Gaddån, där inga musslor hittades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Gaddån bildas av flera flöden väster om Sävhult och rinner efter ca 6 km ut i sjön Sävelången utanför Floda. Omgivningen består av kuperad skogs- och myrmark. Ån har en fallhöjd på ca 55 m och strömsträckor finns i större delen av ån.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Beståndet uppskattas till färre än 10 individer, men det finns en risk för att det är utdött. Inga musslor har setts sedan 1990. Gaddån bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är mycket litet/utdött men att det delvis finns goda förutsättningar för flodpärlmusslor.

Förekomst av lax och öring

Måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen och utgör ett hot.

Befintligt skydd

Gaddån ligger inom område av riksintresse för friluftslivet (PF10 Delsjö- Härskogenområdet). (www.gis.lst.se)

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 59

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-11. Inga flodpärlmusslor noterades

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av granskog och blandskog. Vattnet beskuggas till 100 %. Ån har en bredd på 2 m och ett djup på 0,1-0,6 m. *Bottensubstratet* består av mycket mjuk och lerig sandbotten. Det ligger mycket organiskt material på botten och i vissa delar finns vattenväxter. *Vattnet* är klart och rinner med lugn ström, ca 0,1 m/s.

Påverkan

En bit nedströms sträckan finns bättre förhållanden, men vid stickprov sågs inga musslor. Landspaning gjordes några hundra meter uppströms sträckan, men det var mycket lera och sediment på botten.

Henriksson 1991

Gaddån/Pliktån inventerades 1990 (Henriksson, 1991). Beståndet fanns där ån gör en krökning, vid fastigheten Lergraven, där sträcka 37 är markerad. Antalet flodpärlmusslor var färre än 10.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

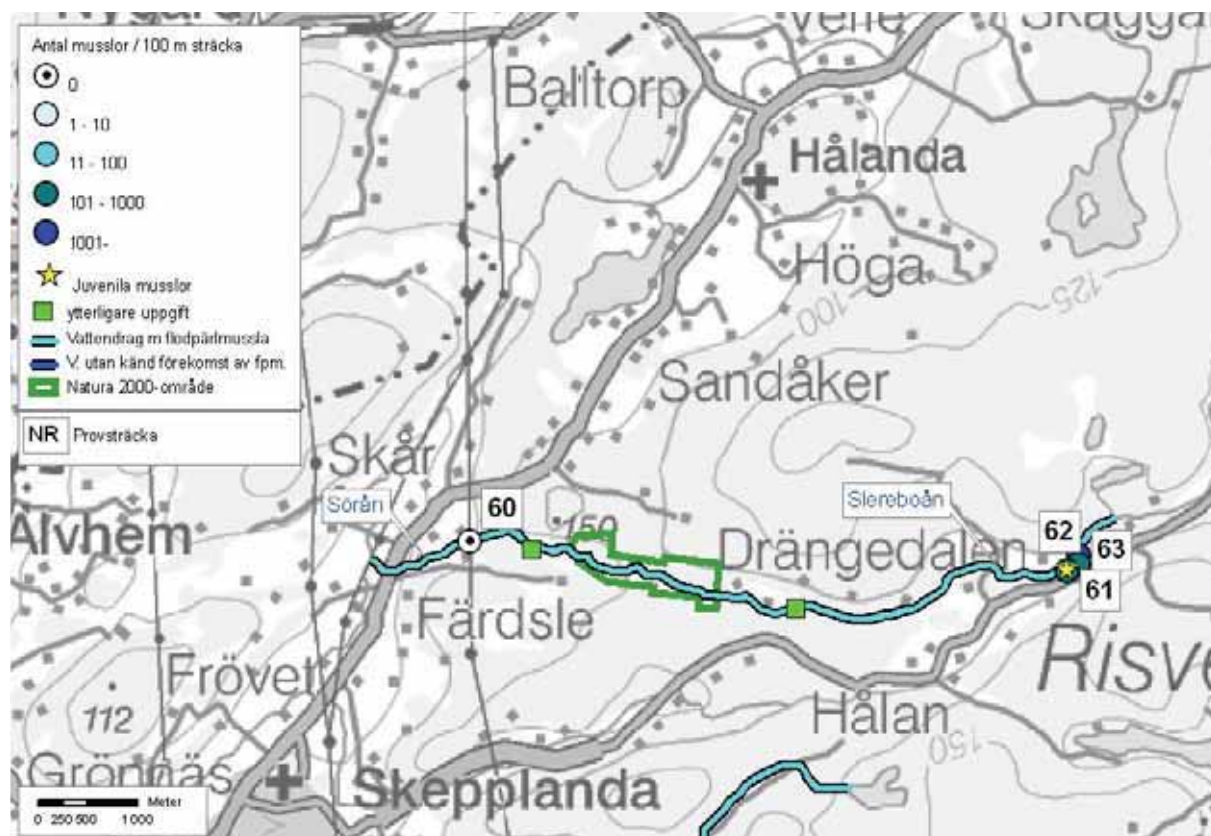
www.gis.lst.se

Slereboån-Sörån

Ale kommun

Delavrinningsområde: Sörån

Aroid: 643715-129025

Karta över Slereboån-Sörån (det övre av vattendragen). Flodpärlmusslor konstaterades 2005.

Beskrivning av vattendraget

Slereboån rinner från Slerebosjön ca 7 km och bildar sedan tillsammans med biflöden Sörån, som efter ytterligare 5 km rinner ut i Grönån. Omgivningen domineras av kuperad barrskog med inslag av myrmark och jordbruksmark. Lite enskild bebyggelse finns längs ån.

Ån har en fallhöjd på ca 100 m, med strömsträckor främst i övre delen vid Drängedalen samt i nedre delen mellan Skepplanda och Röserna.

Bestandsstorlek och skyddsvärde

Beståndet uppskattas ha en storlek på 1 000-10 000 individer. Vattendraget bedöms ha ett *mycket högt skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt stort och har en relativt stor utbredning, juvenila musslor har setts och att det finns goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Måttliga tätheter av öring enligt elfiskeundersökningar. Även förekomst av lax

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen och utgör det största hotet.

Befintligt skydd

Övre delen av Sörån (ca 3,5 km) ingår i område av riksintresse för naturvård (NRO14123, Risveden) samt riksintresse för friluftsliv (FP8, Risvedenområdet). (www.gis.lst.se)

Nedre delen av Slereboån (ca 2 km, mellan gårdarna Svedjan och Röserna) är naturreservat (1402126, Slereboåns dalgång). Ån ligger inom område av riksintresse för naturvård (NRO14123 Risveden) samt friluftsliv (FP8, Risvedenområdet). (www.gis.lst.se)

Slereboån ingår i EU:s nätverk för värdefull natur – Natura 2000.

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 60

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-07. Inga flodpärlmusslor noterades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av granblandskog med kantzon av al, ask, rönn och björnbär närmast ån. Det finns betesmarker på ena sidan ån. Vattnet beskuggas till ca 50%. Ån har en bredd på 3 m och ett djup på 0,3-0,5 m. *Bottensubstratet* består av sten med grus och lite sand emellan. *Vattnet* är klart och strömt.

Påverkan

Delvis avverkat intill vattendraget.

Provsträcka 61

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-07. Antalet flodpärlmusslor noterades till 102 stycken. De satt med jämn fördelning på sträckan. Två juvenila musslor observerades, ca 3,5 cm stora

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av granskog med rasbranter ner mot ån. Ån kantas av al samt hassel och björk som beskuggar vattnet till 80%. Ån har en bredd på 2 m och ett djup på 0,3 m. *Bottensubstratet* består av sand, fint grus och grövre grus. Det finns lite grenar och löv på botten. I övre delen av sträckan finns lite vattenvegetation. *Vattnet* är klart, kallt och strömt, ca 0,5 m/s.

Övriga noteringar

Juvenil öring sågs.

Provsträcka 62

Startpunkt

Slutpunkt

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-16. Antalet musslor noterades till 640 stycken. Flera av musslorna var relativt små, den minsta ca 50 mm. 9 tomma skal hittades även i vattnet.

Områdesbeskrivning

Omgivningen domineras av barrblandskog som är sumpig närmast ån. Vid startpunkten finns en öppen äng. Ån har en bredd på 3-3 m och ett djup på 0,1-0,3 m. Bottensubstratet domineras av grus. Vattnet är klart och rinner med lugn ström. Vattenstånd: relativt lågt.

Provsträcka 63

Startpunkt

Slutpunkt

Fynd av flodpärlmusslor

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-16. Antalet musslor noterades till 1051 stycken. Tätheten uppskattades till mellan 10 och 20 musslor/m². 7 tomma skal hittades även.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av barrblandskog. Grenar och trädstammar ligger över ån. Ån har en bredd på 2-3 m och ett djup på 0,1-0,3 m. *Bottensubstratet* består av grus, lite sand och småsten. Vattnet är klart och rinner med lugn ström, 0,2-0,4 m/s. Vattenstånd: relativt lågt.

Påverkan

Liten körväg går genom bäcken, som är grund och mycket stenig vid platsen.

Övrigt

Beståndet fortsätter uppströms, men glesare. Förutsättningarna blir sämre eftersom ån rinner genom våtmark. Ytterligare högre upp blir botten stenigare.

Ytterligare uppgifter

Inventering av Slereboån-Sörån skedde 2002 i regi av Ale kommun och totalt hittades drygt 1 000 flodpärlmusslor (Johansson, 2002).

55 musslor hittades på en sträcka av ca 1 km från den meandrande delen vid Skår, Svedjan till Stolpavadet (Johansson, 2002). Bottensubstratet bestod av sand, grus och sten i övre delen men längre ner finns ett större inslag av sand och lera.

Ett bestånd på 6 musslor hittades från Arvids damm och några hundra meter upp till ett bäverdämme. Bottensubstratet bestod av grus och sten. Vattnets djup varierar mellan 0,1-0,8 m och är strömmande. Omgivningen består av hygge som övergår i lövsumpskog.

Ett bestånd på 6 musslor hittades även på en sträcka av några hundra meter vid Röserna. Bottensubstratet bestod av grus och sten. Vattnets djup varierar mellan 0,1-0,5 m och är starkt strömmande.

Mellan Drängedalen och Slerebo fanns ett bestånd som uppskattades till 950 musslor. En bit uppströms Drängedalen fanns täta samlingar av musslor och flera juvenila musslor. Bottensubstratet består av grus och sten med inslag av sand och block. På nedre delen ökar inslaget av lera. Omgivningen består av granskog och öppen jordbruksmark med lövridåer kring ån.

Henriksson 1991

Inventering skedde 1990 och beståndet uppskattades till mellan 100 och 1000 musslor. Beståndet fanns mellan Drängedalen och Grandalen. Några musslor hittades även mellan Blinneberg och Röserna.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

Johansson, T. 2002. Översiktlig inventering av stormusslor i tio vattendrag i Ale kommun – med tyngdpunkt på flodpärlmusslan. Ale kommun. 7 sid.

www.gis.lst.se

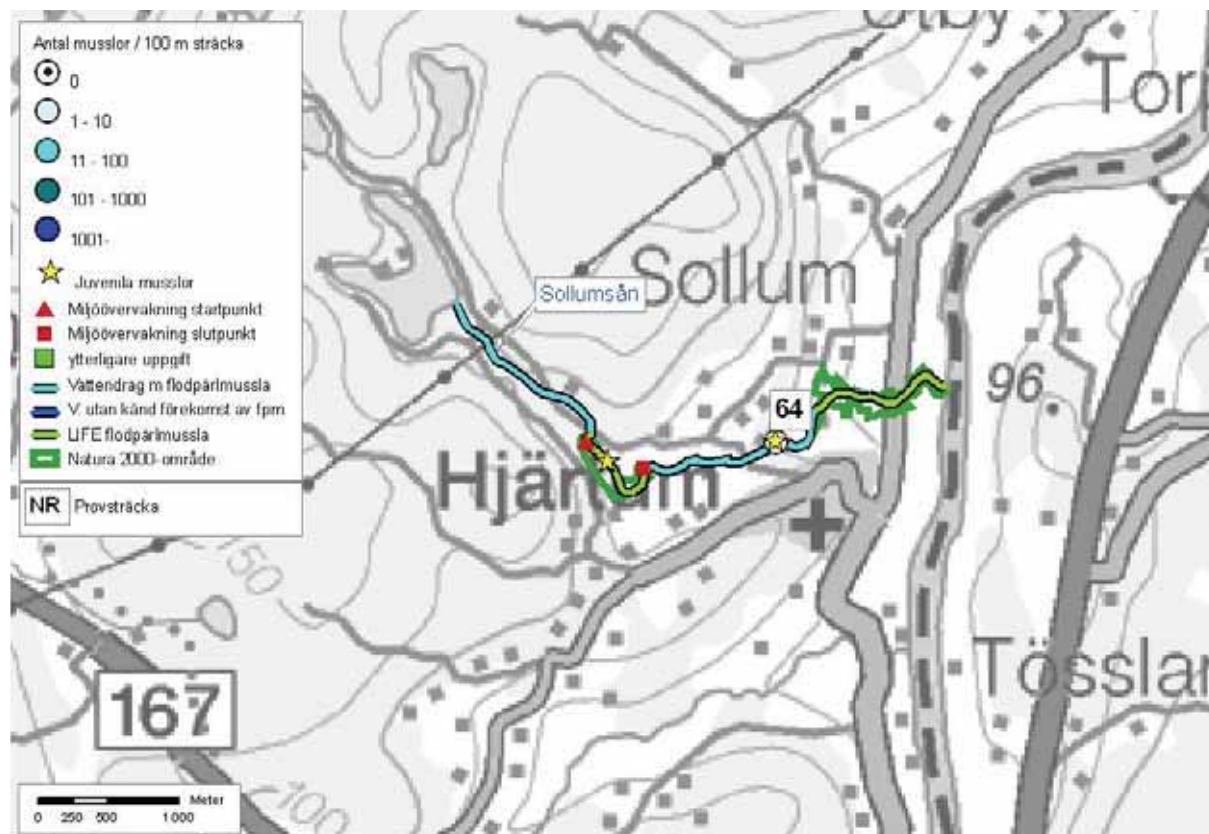
www.naturvardsverket.se/natura2000/

Sollumsån

Lilla Edets kommun

Delavrinningsområde: Sollumsån

Aroid: 645775-128025

Karta över Sollumsån. Flodpärlmusslor konstaterades 2005.

Beskrivning av vattendraget

Sollumsån rinner i Lilla Edets kommun, från Väktorssjöarna och cirka 5 km ned till Göta älv. Omgivningen är ställvis starkt kuperad och domineras av barrskog med inslag av odlingsmark och tätbebyggelse i åns nedre del. Sollumsån har en fallhöjd på ca 100 m med strömsträckor i övre delen samt nedanför fallet vid Hjärtum.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Beståndet uppskattades 2004 till 17 000 musslor. Sollumsån bedöms ha ett *mycket högt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, i ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på att beståndet är stort, förekomst av juvenila musslor och att det finns goda förutsättningar för flodpärlmusslor.

Förekomst av lax och öring

Låg till måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen närmast i avrinningsområdet. Området är försurningspåverkat och kalkningar genomförs regelbundet i vattensystemet. Tillgången på värd fisk kan vara begränsande. Dämme finns i nedre delen (Henriksson, 2004). Vid Sollums kraftverk i den nedersta delen av ån sker korttidsreglering av vattendraget under delar av året.

Befintligt skydd

Ån ingår i område av riksintresse för naturvård (NRO14122, Göta och Norde älvs dalgångar). Den övre delen ingår i område av riksintresse för kulturmiljövård (KP76, Bredfjället). (www.gis.lst.se).

Sollumsån ingår i EU:s nätverk för värdefull natur – Natura 2000.

Genomförda inventeringar

Miljöövervakning 2003-2004

Områdesbeskrivning

Huvuddelen av flodpärlmusselbeståndet finns på ett 1 km långt parti av ån i dess övre del (Henriksson, 2004). Den undersökta sträckan avgränsas uppåt av ett över 5 m högt vattenfall, vilket är ett naturligt vandringshinder. Längre nedströms finns sparsamt med musslor. Bottensubstratet domineras på den undersökta sträckan av grus, sten och block.

Förekomst av flodpärlmusslor

Det sammanlagda antalet musslor på den inventerade sträckan uppskattades till 17 000.

Tätheten varierade mellan 0,04 och 16,5 musslor/m² med ett medelvärde på 3,5 musslor. Längden på de slumpmässigt insamlade musslorna varierade mellan 31 och 113 mm. Medellängden var 74 mm. Andelen musslor <50 mm var 12 %, dock saknas riktigt små individer (<20 mm). Föryngringen är således otillfredsställande.

Trender

Medeltätheten är mer än tre gånger så hög 2004 som 1997 (3,5 respektive 0,94 musslor/m²). Det är svårt att förklara denna stora förändring, men logiskt sett borde det vara en förbättrad rekrytering som är orsaken. Om t.ex. antalet småmusslor underskattades 1997 och sedan dess vuxit till och lättare kan upptäckas, skulle resultatet bli en ökad täthet.

Skyddsvärde

Beståndet bedöms ha ett *högt skyddsvärde* i ett nationellt perspektiv, främst beroende på förekomst av småmusslor.

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 64

Förekomst av flodpärlmussla

Försök till inventering gjordes 2004-10-06 men fick avbrytas p.g.a. alltför dålig sikt. Vid kikarestickprov sågs flera musslor, varav en juvenil.

Områdesbeskrivning

Nedströms vattenfallet. *Omgivningen* består av lövskog (al, ask, alm, lönn, rönn) som beskuggar vattnet till ca 70%. Vid övre delen av lokalen sluttar sidorna brant ner mot den forsande ån. Längre ner planar det ut och strömmen blir lugnare. Ån har en bredd på 3-4 m och ett djup på 0,2-0,6 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus och lite sten. Botten täcks av ett lager sediment. Vattnet var vid tidpunkten mycket grumligt. Vattenstånd: relativt högt

Påverkan

Sediment.

LIFE-projekt

Genom ett EU LIFE projekt som drivs av WWF restaureras Sollumsån för att förbättra flodpärlmusslans livmiljö. Projektets mål är att förbättra förhållandena för flodpärlmusslan i 21 vattendrag, som ingår i Natura 2000-områden, genom att utveckla och testa olika åtgärder. Nya musselbottnar anläggs, vandringshinder för öring tas bort, diken läggs igen, dammar repareras och i vattendrag som har rensats för flottningsstenar läggs stenar tillbaka.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Henriksson, L. Övervakning av sex flodpärlmusselbestånd i Västra Götalands län 2003-2004. Hyssna 2004. 23 sid.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

www.gis.lst.se

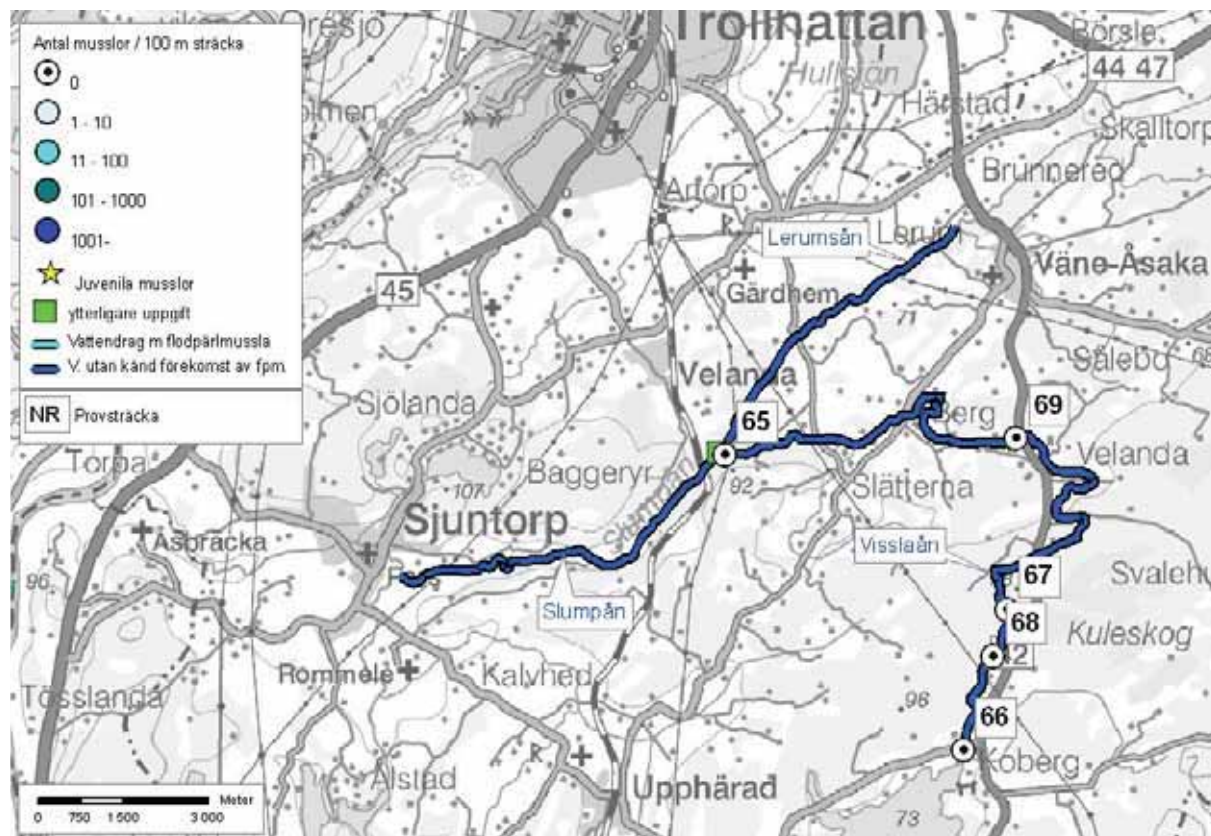
www.wwf.se/flodparlmussla

Slumpån-Visslaån

Trollhättans kommun

Delavrinningsområde: Slumpån

Aroid: 646006-129820, 645793-129211

Karta över Slumpån och Visslaån. Inga flodpärlmusslor konstaterades 2004-2005.

Beskrivning av vattendraget

Slumpån bildas vid sammanflödet av Lerumsån och Visslaån, söder om Velandåsa säteri, och rinner efter ca 13 km ut i Göta Älv. Slumpån har en fallhöjd på ca 15 m och är till största del lugnflytande. Visslaån rinner från Vanderydvattnet och är ca 12 km lång. Fallhöjden är ca 35 m och ån är till största delen lugnflytande men strömsträcka finns i nedre delen.

Omgivningen består i de övre delarna av skogsmark, med inslag av myrmark, men jordbruksmark dominerar längre ner i området. Det finns gott om enskild bebyggelse längs vattendraget och Slumpån rinner genom samhället Sjuntorp.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Beståndet uppskattas till färre än 10 individer, men det finns en risk att det är utdött. Inga levande musslor har setts sedan 1990. Vattendraget bedöms ha ett lågt skyddsvärde med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är mycket litet/utdött, inga juvenila musslor har setts och att förutsättningarna för flodpärlmusslor inte är särskilt goda.

Förekomst av lax och öring

Uppgifter om öringförekomst saknas.

Kända hot

Jordbruket är den dominerande markanvändningen i området, men skogsbruket utgör också ett hot. Markanvändningen kan orsaka igenslamning av botten.

Befintligt skydd

Slumpån ingår i område av riksintresse för naturvård (NRO14122, Göta och Norde älvs dalgångar). Åns sträckning kring Åsbräcka ingår i område av riksintresse för kulturmiljövård (KP28, Åsbräcka). Nedre delen, upp till Sjuntorp, ingår i område av riksintresse för friluftslivet (FP5, Göta älv). Visslaån innefattas inte av några skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 65

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-06. Inga flodpärlmusslor noterades. Det var vid tidpunkten svårinventerat på grund av grumligt vatten och sediment på botten.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av olikåldrad granskog med kantzon av al längs ån. Vattnet beskuggas till 50 %. Ån har en bredd på 6-7 m och ett djup på 0,-1 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus och lera. Botten täcks av sediment. *Vattnet* är brunfärgat och grumligt av sediment. På den övre delen av sträckan finns liten fors, men längre ner är det mer trögflytande och lerigt. Vattenstånd: relativt högt.

Påverkan

Sediment. Bäverfällda träd vid ån.

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 66

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-06. Inga flodpärlmusslor noterades. Det var vid tillfället mycket svårinventerat pga. dålig sikt. Några tomma skal observerades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av en golfbana och betesmarker. Längs ån finns kantzon av al och vass som ger en låg beskuggningsgrad (0-50%). Ån har en bredd på 5 m och ett djup på 1 m. *Bottensubstratet* består av sand och lera. Botten täcks av sediment. *Vattnet* är brunfärgat, grumligt av sediment och rinner långsamt. Vattenstånd: relativt högt

Påverkan

Erosion längs kanterna. Sediment.

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 67

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades genom stickprov med vattenkikare 2004-09-06. Inga flodpärlmusslor noterades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av skogsmark och våtmark med överhängande björk och vass längs ån. Det växer även vass i ån, till vissa delar helt täckande. Ån har en bredd på 4 m och ett djup på 1 m. *Bottensubstratet* består av sand och lera och är mycket mjuk och sumpig. Botten täcks av sediment. *Vattnet* är mycket grumligt av sediment och rinner lugnt, ca 0,2 m/s. Vattenstånd: relativt högt.

Påverkan

Det var vid tillfället djupt och grumligt vatten, vilket gjorde det svårt att se botten. Erosion längs kanterna. Sediment.

Provsträcka 68

Förekomst av flodpärlmussla

En 100m-sträcka inventerades 2004-09-06. Inga flodpärlmusslor noterades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av skogsmark och våtmark med al, björk och vass längs ån. Beskuggningen av vattnet är låg (10-50%). Ån har en bredd på 4 m och ett djup på 0,5-1,5 m. *Bottensubstratet* består av sand, fint grus och lera. Botten täcks av sediment. *Vattnet* är mycket grumligt av sediment och rinner med lugn ström.

Påverkan

Det var vid tillfället mycket svårinventerat p.g.a. grumligt vatten och sediment.

Provsträcka 69

Förekomst av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades genom stickprov med vattenkikare 2004-09-06. Inga flodpärlmusslor noterades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av jordbruksmark med kantzon av al längs vattnet. Beskuggningen av vattnet är låg (0-50%). Ån har en bredd på 4 m och ett djup på 1-2 m. *Bottensubstratet* består av sand och lera. Botten täcks av sediment. *Vattnet* är mycket grumligt av sediment. Det finns lite vattenvegetation, bl.a. näckrosor. Vattenstånd: relativt högt.

Påverkan

Det var vid tillfället högt och grumligt vatten, vilket gjorde det mycket svårt att se botten.

Henriksson 1991

Inventering skedde 1990 (Henriksson, 1991) och antalet musslor uppskattades till att vara fler än 50 individer. Musslorna ska enligt länsstyrelsens faunaregister ha sett vid ovan beskrivna provsträckor.

Ytterligare uppgifter

Enligt kommunekolog i Trollhättan har mindre inventeringar gjorts under senare år, men inga levande musslor har hittats.

Enligt obekräftad uppgift från Jan-Erik Andersson har flodpärlmusslor hittats i övre delen av Slumpån. (Faunaregistret, 1990)

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregister (exccelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

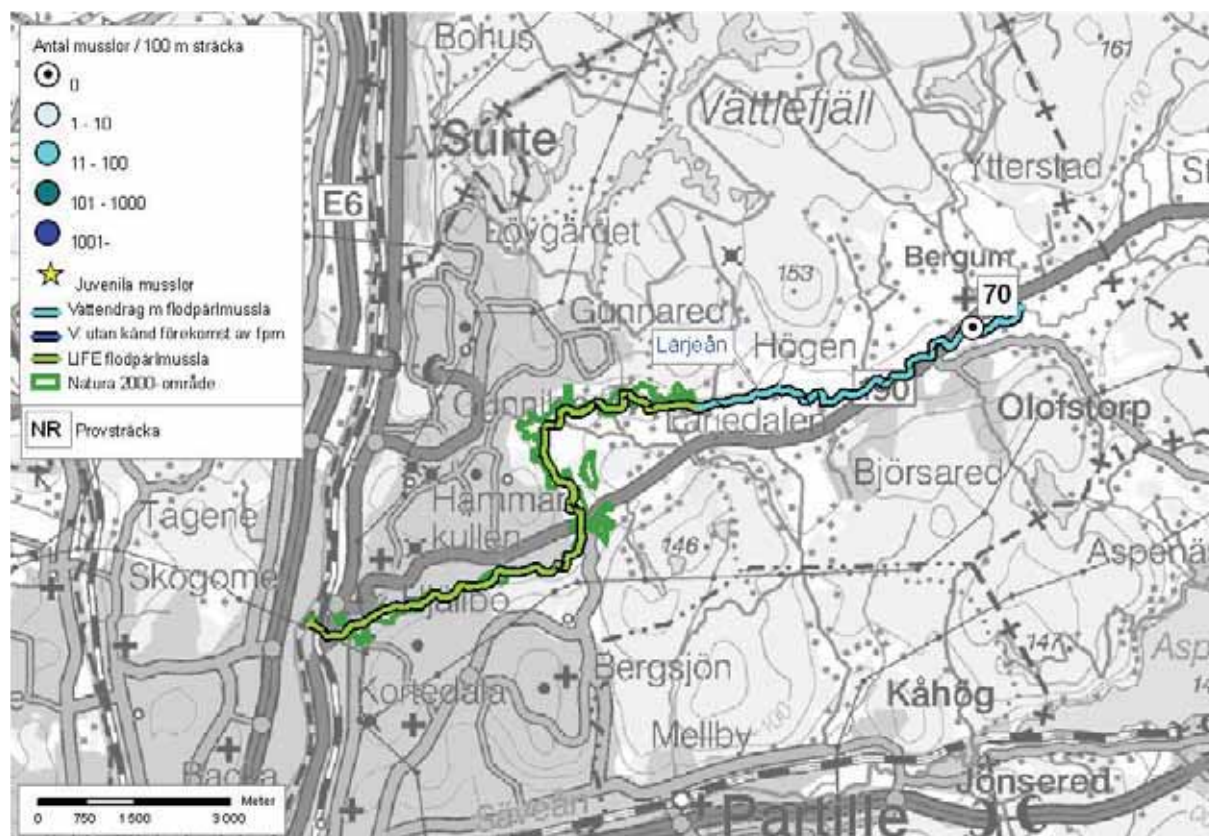
www.gis.lst.se

Lärjeån

Göteborgs och Lerums kommuner

Delavrinningsområde: Lärjeån

Aroid: 641065-127461

Karta över Lärjeån. Flodpärlmusslor konstaterades 2005.

Beskrivning av vattendraget

Lärjeån bildas av två mindre flöden i trakten av Stannum och Ytterstad, Lerums kommun. Den rinner ca 20 km ner till Göta Älv. Ån meandrar genom böljande jordbrukslandskap och förbi tätbebyggda områden. Runt om finns kuperad barrskog med inslag av myrmark. Ån har en fallhöjd på ca 40 m. Större delen av ån är lugnflytande, men lite strömsträckor finns bl.a. kring Gunnilse.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 100 – 1 000 individer. Lärjeån bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt litet, inga juvenila musslor har setts men att det delvis finns goda förutsättningar i ån.

Förekomst av lax och öring

Öring förekommer men täthetsuppgifter saknas.

Kända hot

Utsläpp från fastigheter och läckage av näringsämnen från jordbruket kan leda till övergödning och igenslamning av botten.

Befintligt skydd

Större delen av ån är av riksintresse för naturvård (NRO14147 Lärjeån). (www.gis.lst.se)

Lärjeån ingår i EU:s nätverk för värdefull natur – Natura 2000.

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 80

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-28. Inga flodpärlmusslor noterades. Det var vid tillfället mycket svårinventerat på grund av djupt och grumligt vatten. Endast stickprov med vattenkikare gjordes.

Områdesbeskrivning

Sträckan går under en viadukt vid Bergum, Göteborgs kommun. *Omgivningen* består av betesmarker med kantzon av al längs ån. Vattnet beskuggas till 70-100 %. Ån har en bredd på 4 m och ett djup på >1 m. *Bottensubstratet* består av sand och lera. Botten täcks av sediment och är lite sumpig. På nedre delen av sträckan är botten fastare. *Vattnet* är mycket grumligt och rinner sakta, ca 0,1 m/s. Vattenstånd:relativt högt.

Påverkan

Sediment.

Övriga noteringar

Enligt länsstyrelsens faunaregister sågs flodpärlmusslor i området 1994.

LIFE-projekt

Genom ett EU LIFE projekt som drivs av WWF restaureras Lärjeån för att förbättra flodpärlmusslans livsmiljö (www.wwf.se). Projektets mål är att förbättra förhållandena för flodpärlmusslan i 21 vattendrag genom att utveckla och testa olika åtgärder. Nya musselbottnar anläggs, vandringshinder för öring tas bort, diken läggs igen, dammar repareras och i vattendrag som har rensats för flottning läggs stenar tillbaka.

Enligt Lennart Gunnarsson, Stadsmuseet i Göteborg, har musselbotten vid Linnarhult restaurerats. Ett antal på ca 40 musslor plockades upp och har nu återutsatts. Om finansiering är möjlig ska restaurering ske även vid Gunnilse, där det finns fler musslor.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Gunnarsson, L. Muntligen 2005-10-06. Stadsmuseet Göteborg, tel. 031-61 27 70.

www.gis.lst.se

www.wwf.se/flodparlmussla

Solbergsån

Kungälv's kommun

Delavrinningsområde: Solbergsån

Aroid: 643321-127987

Karta över Solbergsån, där flodpärlmusslor konstaterades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Solbergsån bildas vid Braseröd där flera flöden från Svartedalen rinner samman. Ån rinner ca 5 km innan den rinner ut i Göta Älv, vid Solberg. Omgivningen domineras av relativt kuperad skogsmark med inslag av jordbruksmark. Lite enskild bebyggelse finns vid åns övre och nedre del. Ån har en fallhöjd på ca 35 m, med strömsträckor i övre delen.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Ett antal på 150-250 musslor planterades in i slutet på 1980-talet. Beståndet uppskattas 2005 ha en storlek på färre än 10 musslor. Dödligheten är hög och beståndet riskerar att dö ut inom en snar framtid. Solbergsån bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är mycket litet, inga juvenila musslor har setts men att det finns relativt goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Hög förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Markanvändningen i form av skogsbruk och jordbruk utgör hot och kan leda till igenslamning av botten. Försurning utgör också ett hot.

Befintligt skydd

Solbergsån ligger inom område av riksintresse för naturvård (NRO14122, Göta och Nordre älvs dalgångar).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 72

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-07. Antalet flodpärlmusslor noterades till två stycken.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av lövskog (hassel, ask, björk) med lite jordbruksmarker runt om. En hästhage finns intill sträckan. Al kantar ån. Vattnet beskuggas till ca 80 %. Ån har en bredd på 2-3 m och ett djup på 0,3 m. *Bottensubstratet* domineras av sten med inslag av sand och grus. På nedre delen av sträckan finns en del lera i kanterna och sediment på botten. *Vattnet* är klart och strömt.

Påverkan

Sediment.

Övriga noteringar

Stig som bor intill platsen och har växt upp där berättade att det fanns massor av musslor i ån när han var barn. Han såg ett 40-tal musslor för några år sedan. Han berättade också att det inplanterats öring i flera omgångar.

Ytterligare uppgifter

Enligt länsstyrelsens faunaregister har flodpärlmusslor planterats in i området vid provsträcka 72. Vid kontroll med Stellan Elmer på Länsstyrelsen Västra Götalands Län visade sig detta stämma. Ett antal på 150-250 flodpärlmusslor planterades in i slutet på 1980-talet. Antalet musslor har stadigt minskat genom åren. Stellan inventerade beståndet i början av 1990-talet och hittade då ca 40 musslor. Tio år senare, runt år 2000, hittade han ca 20 musslor.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Elmer, Stellan. Muntligen 2005. Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Faunaregister (exccelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

www.gis.lst.se

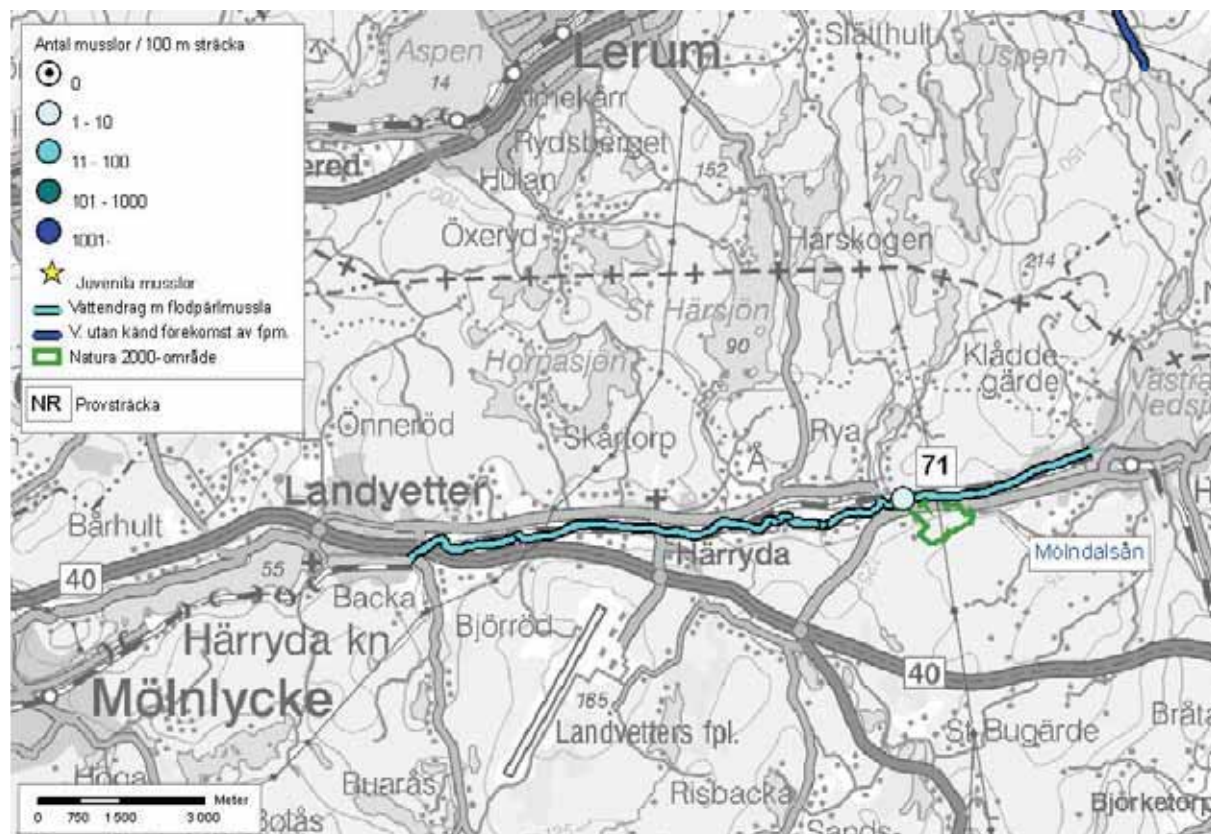
Avrinningsområde 108: Mölndalsån

Mölndalsån

Härryda kommun

Delavrinningsområde: Mölndalsån

Aroid: 640160-129300

Karta över Mölndalsån. Flodpärlmusslor konstaterades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Mölndalsån rinner ca 14 km från Västra Nedsjön till Landvettersjön. Omgivningen domineras av barrskog med inslag av myrmark, men i åns nedre del ökar inslaget av jordbruksmark och bebyggelse. Väg 40 går längs ån som rinner genom flera tätorter. Ån har en fallhöjd på ca 45 m med strömsträckor i dess övre del

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Beståndet uppskattas ha en storlek på 10–100 individer. Mölndalsån bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är litet och har en mycket begränsad utbredning. Det finns goda förutsättningar i naturreservatet, där musslorna lever, men åtgärder krävs för att få en livskraftig population.

Förekomst av lax och öring

Låg till måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Det finns risk för olika utsläpp från vägen som går längs ån. Skogsbruk är den dominerande markanvändningen och utgör ett hot. Vattensystemet är genomreglerat för att minska risken för översvämningar nere i Mölndals samhälle. Sjöarna tappas av under sommartid vilket i och för sig ger en bra minimivattenföring. Vintertid stryps dock sjöarnas utlopp vilket i kombination med försurningsproblem kan skapa surstötter i det rinnande vattnet, eftersom surt, aluminiumhaltigt vatten från markområden då dominerar vattendragen.

Befintligt skydd

Sträcka på ca 1 km i övre delen ingår i naturreservat (1402159, Risbohult) och i EU:s nätverk Natura 2000. Ett något större område är av riksintresse för naturvård (NRO14157, Risbohult).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005 Provsträcka 81

Förekomst av flodpärlmusslor

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-29. Endast en flodpärlmussla noterades. Två tomma skal sågs i vattnet.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av olikåldrad granskog med en kantzon av al, enstaka lönn och björk längs vattnet. Vattnet beskuggas till 60-70 %. Ån har en bredd på 6-7 m och ett djup på 0,3-0,5 m. *Bottensubstratet* domineras av sten med litet inslag av sand. På övre delen av lokalen ökar inslaget av sand. *Vattnet* är klart och strömt. Bottenförhållandena är liknande både längre uppströms och nedströms.

Natura 2000-område

Enligt bevarandeplanen för Natura 2000-området Risbohult finns ett mindre bestånd flodpärlmussla i området (Martinsson, 2005).

Några bevarandeåtgärder som föreslås är övervakning av mussel- och öringbeståndet, inventering av dikningsåtgärder, inventering av signalkräftsbeståndet och ev. skyddsfiske samt vid behov skydds jakt på mink.

Ytterligare uppgifter

Enligt länsstyrelsens faunaregister har flodpärlmusslor musslor tidigare setts i Risbohults naturreservat och enstaka små musslor har observerats.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregister (excelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Martinsson, P-O. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område – SE0520168 Risbohult. Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

www.gis.lst.se

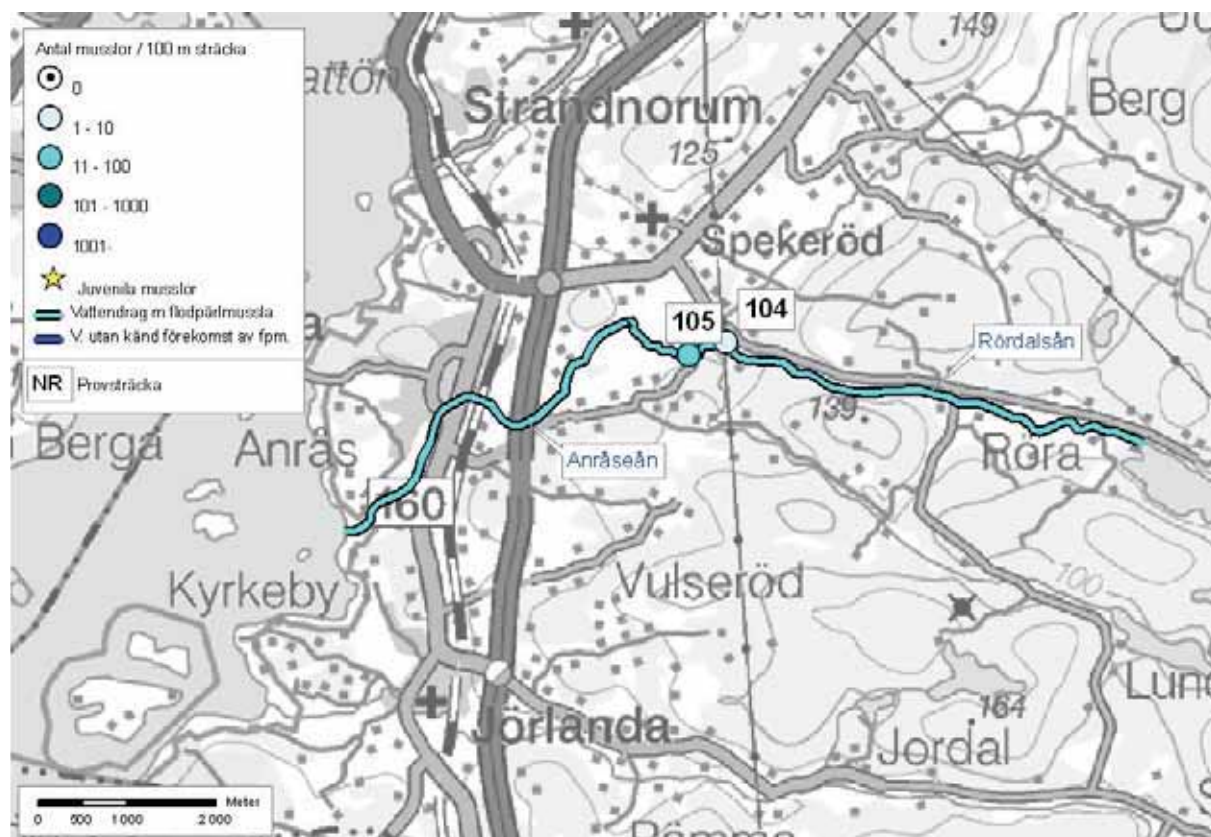
Avrinningsområde 108/109: Anråseån

Anråseån - Rördalsån

Stenungsunds kommun

Delavrinningsområde: Anråseån

Aroid: 643901-126536, 643907-126989

Karta över Anråseån och Rördalsån. Flodpärlmusslor konstaterades 2004-2005.

Beskrivning av vattendraget

Rördalsån rinner från Ålevatten, i Svartedalens naturreservat, ca 5 km innan den tillsammans med Lerån bildar Anråseån. Anråseån rinner ytterligare ca 5 km ner till havet söder om Stora Höga. Omgivningen består av kuperad skogsmark, främst barrskog, men inslaget av jordbruksmark blir vanligare i nedre delen. Det finns gott om enskild bebyggelse längs ån. Europaväg 6 korsar ån i dess nedre del. Hela sträckan har en fallhöjd på 55 m med strömsträckor främst i Rördalsån och i Anråseåns övre del.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet bedöms vara i storleken 100-1000 individer. Vattendraget bedöms ha ett *skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, ur ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt litet, inga juvenila musslor har sett och att förutsättningarna för musslor relativt goda.

Förekomst av lax och öring

Måttlig till hög förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar. Även lax förekommer

Kända hot

Markanvändningen kan leda till igenslamning av botten. Utsläpp från fastigheter och läckage från jordbruk kan leda till övergödning. Flera vandringshinder för lax och öring finns. I Rördalsån finns ett mindre vattenkraftverk som, såvitt känt, saknar vattenhushållningsbestämmelser.

Befintligt skydd

En mindre del av Rördalsån ingår i Rördalens naturreservat (1402111). Hela ån ligger inom område av riksintresse för naturvård (NRO14121, Svartedalen och Anråseån) samt för friluftslivet (FO10, Svartedalen). (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 104

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-07. Antalet flodpärlmusslor noterades till 4 stycken. De satt utspridda en och en längs sträckan.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av betesmark med lövträd som ask, vildapel och lönn längs ån, som beskuggas till 50-100%. Ån har en bredd på 3-4 m och ett djup på 0,3 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus och sten. Vattnet är relativt klart.

Påverkan

Spår efter flödesvariation.

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 105

Startpunkt

Slutpunkt

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-16. Antalet musslor noterades till 28 stycken. Några musslor hittades nedströms bron, resterande fanns på slutet av sträckan. Ett tomt skal hittades i vattnet.

Några djupare delar uppströms bron hade för dålig sikt för inventering.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av betesmark och en gård ligger intill sträckan. Lövskog med lönn och alm finns på sträckans södra sida. Mindre väg går över ån. Längs ån finns kantzon av al. *Bottensubstratet* domineras av grus och sand, men på övre delen av sträckan ökar inslaget av lera. *Vattnet* är grumligt. Vattenstånd: lågt.

Påverkan

Spår efter flödesvariation.

Övriga uppgifter

Enligt Hans Oscarsson, Länsstyrelsen Västra Götalands Län, finns mycket musslor precis där Rördalsån rinner samman med Lerån. Det har tidigare funnits upp till vandringshindret i Rördalsån, men försvunnit pga försurningen. Rördalsån har sedan kalkats.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregistret (excelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Oscarsson, Hans. 2005. Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

www.gis.lst.se.

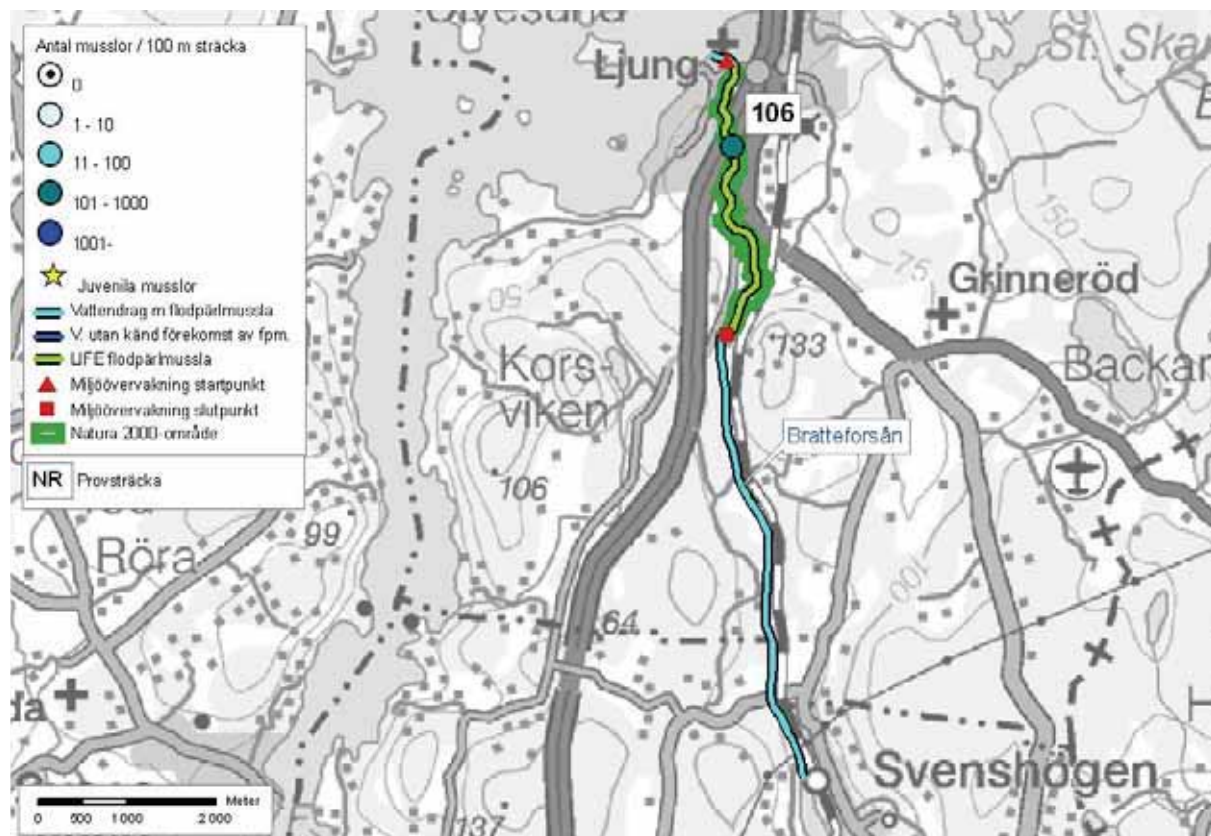
Avrinningsområde 108/109 Bratteforsån

Bratteforsån

Uddevalla kommun

Delavrinningsområde: Bratteforsån

Aroid: 645716-127121

Beskrivning av vattendraget

Ån rinner från en stor sjö, Stora Hällungen, ca 10 km ner till havet utanför Ljungskile. Omgivningen domineras av blandskog, men ca 1/3 utgörs av jordbruksmark. I de nedre delarna rinner ån genom en lövskogsravín. Längst ner ligger samhället Ljungskile. Ån korsas av en stor väg. Bratteforsåns fallhöjd är ca 30 m, med strömsträckor främst i nedre delen.

Bestandsstorlek och skyddsvärde

Beståndet uppskattas ha en storlek på 10 000-20 000 individer. Vattendraget bedöms ha ett *mycket högt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, ur ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på relativt stort bestånd och relativt goda förutsättningar för musslor, men inga juvenila musslor har setts.

Förekomst av lax och öring

Måttlig till hög förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar. Även måttlig till hög förekomst av laxungar.

Kända hot

Det största hotet är troligen igenslamning av bottnarna orsakad av markanvändningen inom tillrinningsområdet, dvs. jord- och skogsbruket. Processen påskyndas även av vattenbortledningen från St Hällungen, maximalt 11 miljoner m³/år motsvarande ett flöde på 350 l/s. Minimitappningen från sjön är satt till 70 l/s och regleringen medför som helhet en utjämning av flödet över året. Övergödning, t.ex. genom utsläpp av avloppsvatten från hus i närområdet eller näringstillförsel från jordbruksmark och en fiskodling, är ett annat hot. Vägarna i närområdet är ett potentiellt hot. Det finns uppgifter om att området tidigare varit försumningsdrabbat (Eriksson m.fl., 1998) men enligt länsstyrelsen bedöms försumningspåverkan idag som liten.

Befintligt skydd

Bratteforsån ingår i EU:s nätverk för värdefull natur – Natura 2000. Ån ingår i naturreservat (NRO14104 Bratteforsån och Hällungen).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 106

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-09. Antalet musslor noterades till 310. Musslorna satt med relativt jämn fördelning.

Stickprov gjordes ca 50 m ytterligare uppströms och antalet musslor på den totala sträckan uppskattades till ca 2 000. Beståndet fortsätter uppströms. Flera tomma skal noterades. Flera av musslorna på den nedre delen av sträckan flyttade uppströms, mot djupare vatten.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av grov lövskog (hassel, alm, ask och al) som skuggar vattnet till ca 50%. Ån är 3-4 m bred och väldigt grund, 0,2-0,3 m. På sina ställen är den nästan helt torrlagd. *Bottensubstratet* består av grovt grus, sand och lite större stenar. Det är lerigt i kanterna. Ett sedimentlager täcker botten. *Vattnet* är grumligt av sediment och lugnt strömmande.

Påverkan

Sediment.

Övriga uppgifter

Beskrivning

Enligt Eriksson m.fl. (1998) inventerades Bratteforsån under 1991. Flodpärlmusslorna finns i åns nedersta 5 km. Bottensubstratet består till ca 25 % av sand och grus medan lera utgör ca 50 %. Vattnet är relativt grumligt.

Förekomst av flodpärlmussla

Det sammanlagda antalet musslor på den inventerade sträckan uppskattades till 20 000.

Tätheten varierade mellan 0 och 4,8 musslor/m², med ett medel på 0,7 musslor/m². Längden på slumpmässigt insamlade musslor varierade mellan 56 och 105 mm. Medellängden var 96 mm.

Skyddsvärde

Musselbeståndet har fått bedömningen högt skyddsvärde ur ett nationellt perspektiv, främst beroende på en ganska stor utbredning.

LIFE-projekt

Genom ett LIFE projekt som finansieras av EU, Naturvårdsverket och WWF restaureras ån för att förbättra flodpärlmusslans livsmiljö (www.wwf.se). Projektets mål är att förbättra förhållandena för flodpärlmusslan i 21 vattendrag i Sverige genom att utveckla och testa olika åtgärder. Nya musselbottnar anläggs, vandringshinder för öring tas bort, diken läggs igen, dammar repareras och i vattendrag som har rensats för flottning läggs stenar tillbaka.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Eriksson, M; Henriksson, L; Söderberg, H (1998). Flodpärlmusslan i Sverige. Rapport 4887. Naturvårdsverket. 122 sid. (Vattendrag 2, sid 70).

Faunaregistret (excelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

www.gis.lst.se.

www.wwf.se/flodparlmussla

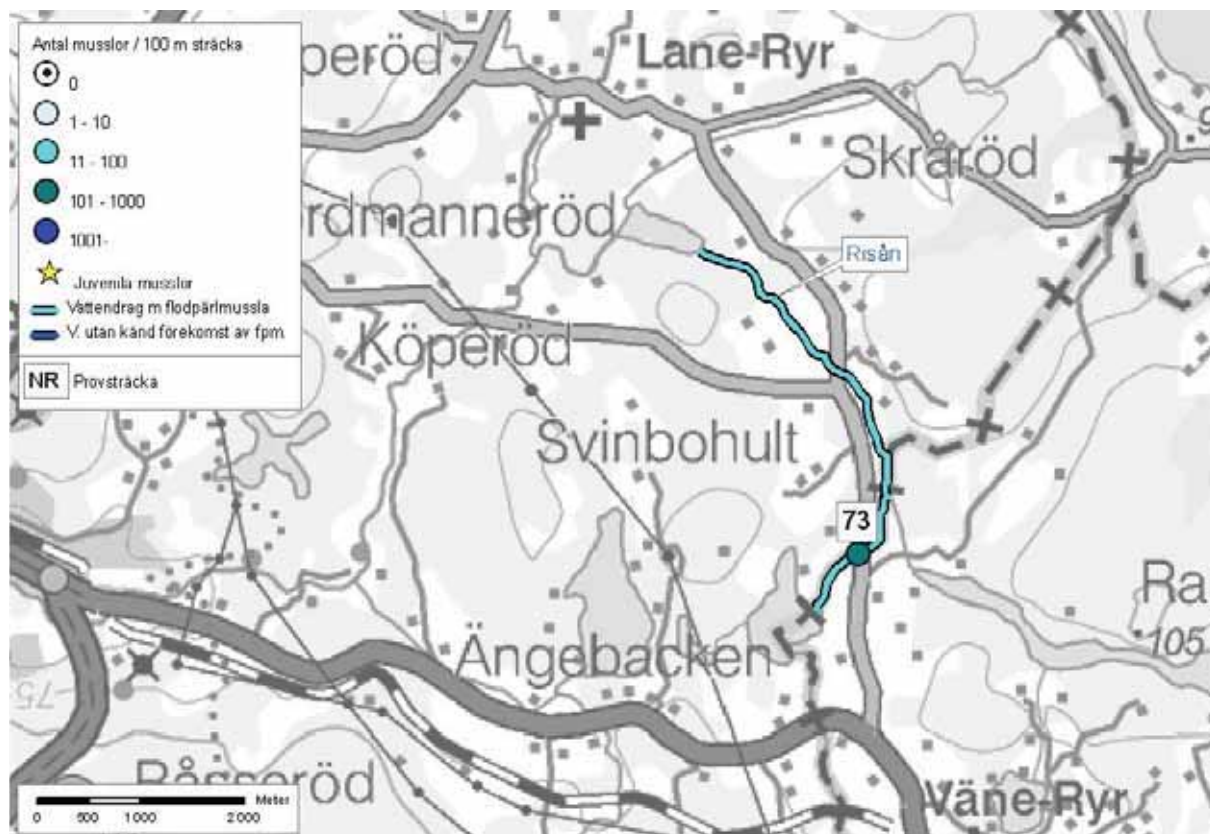
Avrinningsområde 109: Bäveån

Risån

Uddevalla och Vänersborgs kommuner

Avrinningsområde: Bäveån

Aroid: 647461-128359

Karta över Risån, där flodpärlmusslor konstaterades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Risån rinner norrut från Kyrkesjö ca 5 km till Bergsjön. Den utgör delvis gräns mellan Uddevalla och Vänersborgs kommuner. Omgivningen domineras av jordbruksmark. Runt omkring finns kuperad skogsmark med inslag av våtmarker och sjöar. Lite enskild bebyggelse finns längs ån. Risån har en fallhöjd på ca 10 m, med strömsträckor i övre delen.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet bedöms vara i storleken 100-1000 individer. Risån bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt litet, inga juvenila musslor har sett och att förutsättningar för musslor finns men strömsträckorna är begränsade och påverkan från markanvändningen stor.

Förekomst av lax och öring

Uppgifter om öringförekomst saknas.

Kända hot

Markanvändningen kan leda till igenslamning av botten. Utsläpp från enskild bebyggelse och läckage från jordbruksmarken kan leda till övergödning. Det finns inga tecken på föryngring och den höga dödligheten kan leda till att beståndet dör ut. Risån påverkas av kraftig korttidsreglering vid kraftverken i Kollerö och Jädersfors. Systemet påverkas även av den övergripande reglering som sker med anledning av att Öresjö är vattentäkt för Uddevalla tätort. Sjön regleras med en amplitud av maximalt 1 meter och en tappning som skall ligga mellan 0,1 och 4 m³/s till Risån. Om sänkningsgränsen underskrids skall dock inget vatten släppas ur sjön.

Befintligt skydd

Risån omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 73

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-10. Antalet flodpärlmusslor noterades till 140 stycken. Ett stort antal tomma skal, runt 300, hittades i vattnet.

Beståndet fortsätter uppströms, men djupet ökar vilket gör sikten mycket dålig. Stickprov gjordes längre nedströms (ca 40 m) och visade att beståndet fortsätter, men glesare.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av jordbruksmark med kantzon av lövträd (al, lönn, ask, rönn). Vass kantar ån. Vattnet beskuggas till 80-100 %. Ån har en bredd på 3-5 m och ett djup på 0,1-0,6 m. *Bottensubstratet* domineras av sten med inslag av sand. Botten täcks av ett tjockt lager sediment. *Vattnet* är grumligt och strömt, ca 0,5 m/s. Vattenstånd: relativt högt.

Påverkan

Sediment.

Ytterligare uppgifter

Enligt länsstyrelsens faunaregister hittades flodpärlmusslor 1995 i området kring sträcka 47. Beståndet uppskattades till färre än 50 individer. Inga juvenila musslor hittades

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregistret (excelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

www.gis.lst.se

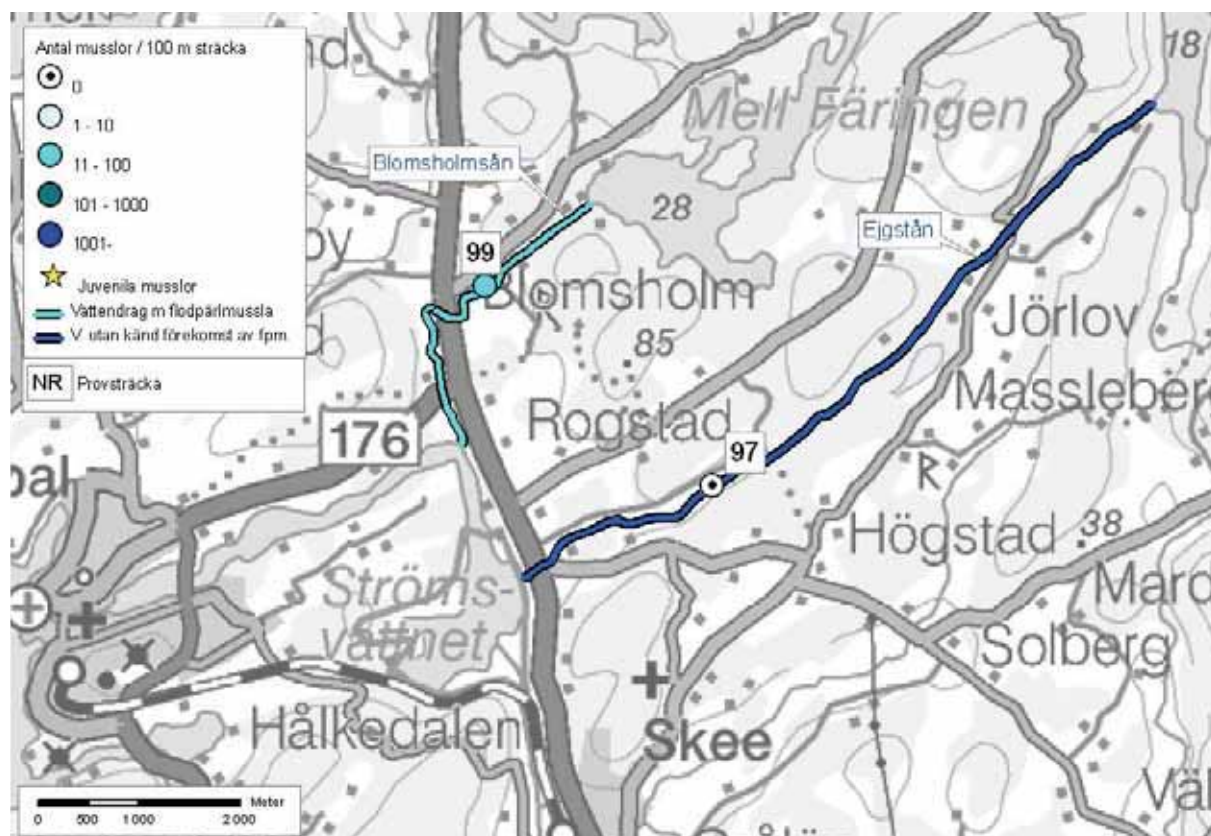
Avrinningsområde 111: Strömsån

Ejgstån

Strömstad kommun

Delavrinningsområde: Jörlovsån

Aroid: 654547-123906

Karta över Ejgstån (markerad med mörkblått). Inga flodpärlmusslor hittades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Ejgstån rinner från sjön Lången ca 8 km ner till Strömsvattnet. Omgivningen består av kuperad skogsmark med inslag av jordbruksmark. Lite enskild bebyggelse finns längs ån. Ån har en fallhöjd på ca 15 m och huvuddelen av den är lugnflytande

Beståndstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas till färre än 10 individer, men det finns en risk att beståndet är utdött. Ejgstån bedöms ha ett relativt lågt skyddsvärde med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är mycket litet, inga småmusslor har setts och att förutsättningarna för flodpärlmusslor är relativt dåliga.

Förekomst av lax och öring

Måttlig till hög förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Skogsbruk och jordbruk. Botten på undersökt sträcka täcktes av sediment och lämpligt bottensubstrat saknades.

Befintligt skydd

Liten del ingår i område av riksintresse för kulturmiljövård (KO43, Massleberg-Jörlov, Fornlämningsmiljö i jordbruksbygd med kontinuitet från stenålder till medeltid).(www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 97

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-08-16. Inga flodpärlmusslor noterades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen kring den meandrande ån består av jordbrukslandskap med kantzon av al,. Vattnet beskuggas till ca 70%. Ån har en bredd på 3 m och ett djup på 0,5 m. *Bottensubstratet* domineras av lera och sand. *Vattnet* är grumligt av sediment. Det finns flera djuphålor längs sträckan. Spår efter erosion längs sluttningarna ner mot ån.

Påverkan

Spår efter kraftig flödesvariation. Sediment.

Övriga uppgifter

Enligt Länsstyrelsens faunaregister hittades en flodpärlmussla i Ejgstån 1982. Den ska ha funnits vid provsträcka 97.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregistret (excelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

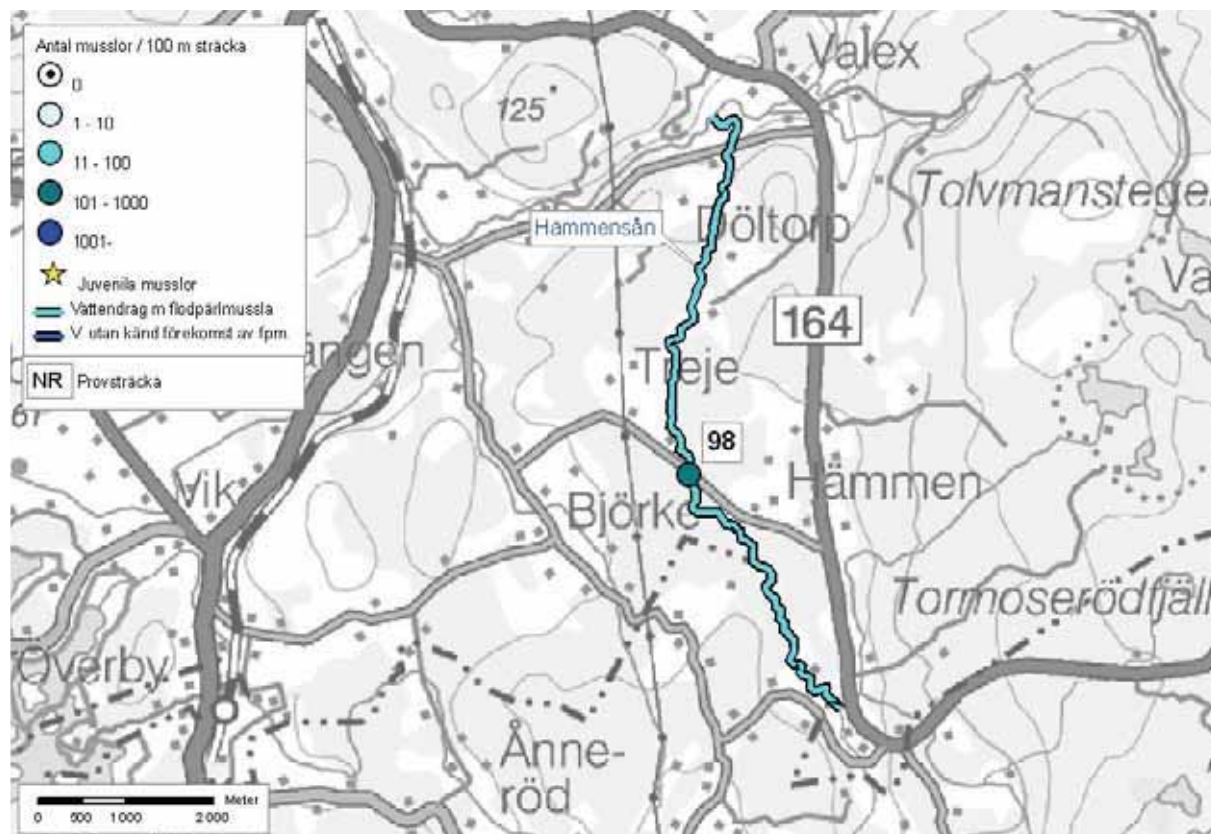
www.gis.lst.se

Hämmensån

Strömstad kommun

Delavrinningsområde: Hämmensån

Aroid: 653788-124298

Karta över Hämmensån. Flodpärlmusslor konstaterades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Hämmensån bildas av mindre flöden vid gården Hedarna och rinner ca 8 km till Ödegården där den tillsammans med andra flöden bildar Vättilandsån, som rinner ut i Strömsvattnet. Omgivningen består av kuperad skogsmark med berg i dagen och inslag av jordbruksmark. Lite enskild bebyggelse finns längs ån. Fallhöjden är ca 25 m.

Bestandsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 100-1 000 individer. Ån bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt litet, inga juvenila musslor har setts och att det delvis finns goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Måttlig till hög förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Markanvändningen, i form av skogsbruk och jordbruk, utgör hot och kan leda till igenslamning av botten.

Befintligt skydd

Ån omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 98

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-08-16. Antalet flodpärlmusslor noterades till 125 stycken. De satt med jämn fördelning på sträckan. Ca 10 musslor sågs flytta nedströms.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av granskog med lövträd som al närmast ån, som beskuggas till 50%. Ån har en bredd på 4-5 m och ett djup på 0,3 m. *Bottensubstratet* domineras av lera och grus. På den övre delen av sträckan finns större stenar och block. Det är lite algpåväxt på botten. Döda träd och grenar ligger i vattnet. *Vattnet* är relativt klart. Vattenstånd: relativt lågt.

Övriga uppgifter

Enligt Länsstyrelsens faunaregister finns uppgift från 1982 om bestånd på fler än 20 individer. Beståndet fanns 200-300 m uppströms landsvägsskärningen väster om Hemmen, där ån gör en skarp krök. Det är några hundra meter uppströms sträcka 98.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregistret (excelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

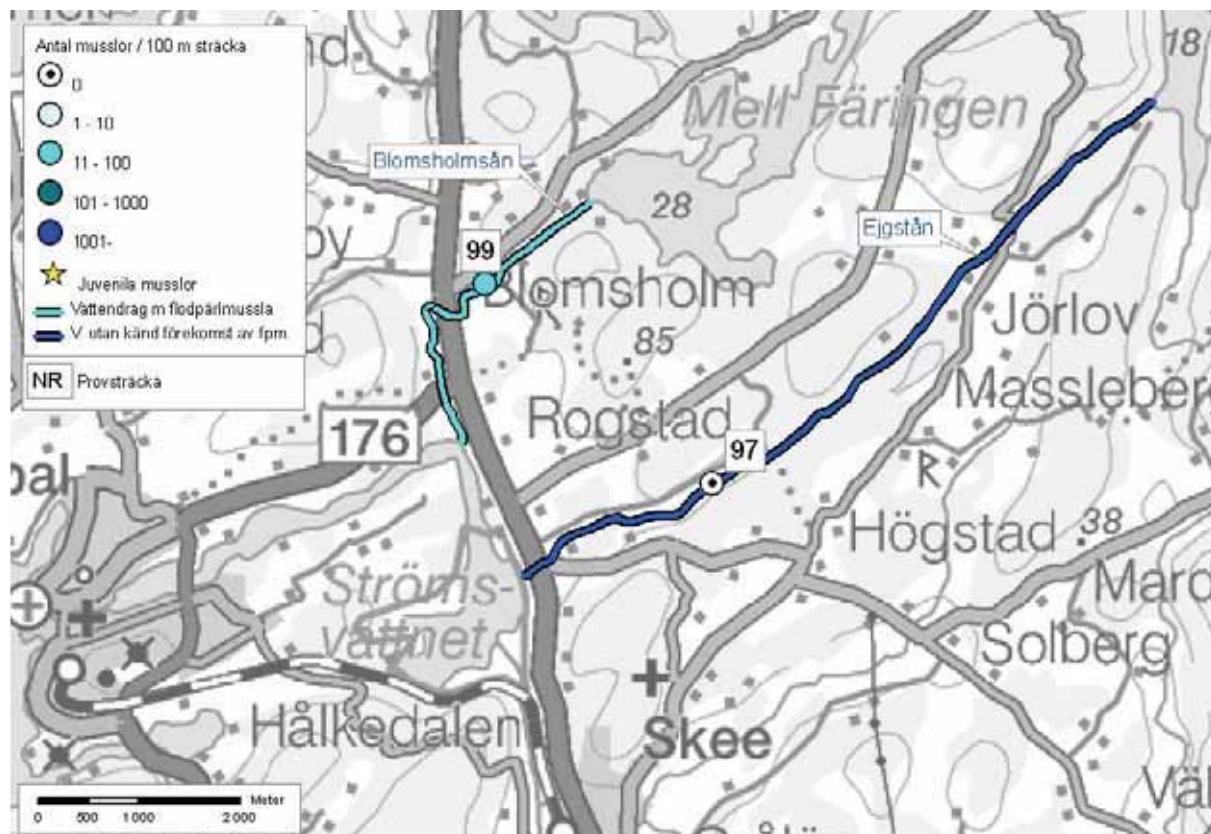
www.gis.lst.se

Blomsholmsån

Strömstad kommun

Delavrinningsområde: Blomsholmsån

Aroid: 654749-123731

Karta över Blomsholmsån (markerat med ljusblått). Flodpärlmusslor konstaterades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Blomsholmsån rinner från sjön Nedre Färingen, vid Blomsholm, och ca 3,5 km ut till Strömsån. Omgivningen kring ån domineras av jordbruksmark, men vid övre delen finns kuperad skogsmark med berg i dagen. Enstaka gårdar finns längs ån. Fallhöjden är 25 m med strömsträckor främst i övre delen

Bestandsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 10-100 individer. Ån bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är litet, inga juvenila musslor har setts och att det delvis finns goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Markanvändningen (skogsbruk och jordbruk) kan leda till övergödning och igenslamning av botten. Sjön Färingen regleras (amplitud 0,9 meter) för vattenförsörjningsändamål. 8000 m³/dygn får avledas från sjön. Minimitappningen till Blomsholmsån är bestämd till 30 l/s.

Befintligt skydd

Ån ligger inom område av riksintresse för kulturmiljövård (KO41, Blomsholm fornlämningsområde med monumentala anläggningar, säteri) (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 99

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-08-16. Antalet flodpärlmusslor noterades till 18 stycken. De satt med jämn fördelning på sträckan. Flera tomma skal, som inte vittrat ännu, sågs i vattnet.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av jordbruksmark med lövskog (främst al) längs ån, som beskuggas till 100 %. Ån har en bredd på 2-3 m och ett djup på 0,3 m. *Bottensubstratet* består av lera, grus och sten. *Vattnet* är grumligt.

Påverkan

Skogsbruk. Avverkning intill ån. Spår efter flödesvariation.

Övriga uppgifter

Enligt Länsstyrelsens faunaregister har musslor återinplanterats. Den uppgiften har bekräftats av Stellan Elmer, Länsstyrelsen Västra Götalands Län. Stellan minns att ett antal på ca 200 musslor planterades in i slutet av 1980-talet. Vid inventering 1997 hittades ca 25 musslor.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Elmer, Stellan. 2005. Muntligen. Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Faunaregistret (excelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

www.gis.lst.se

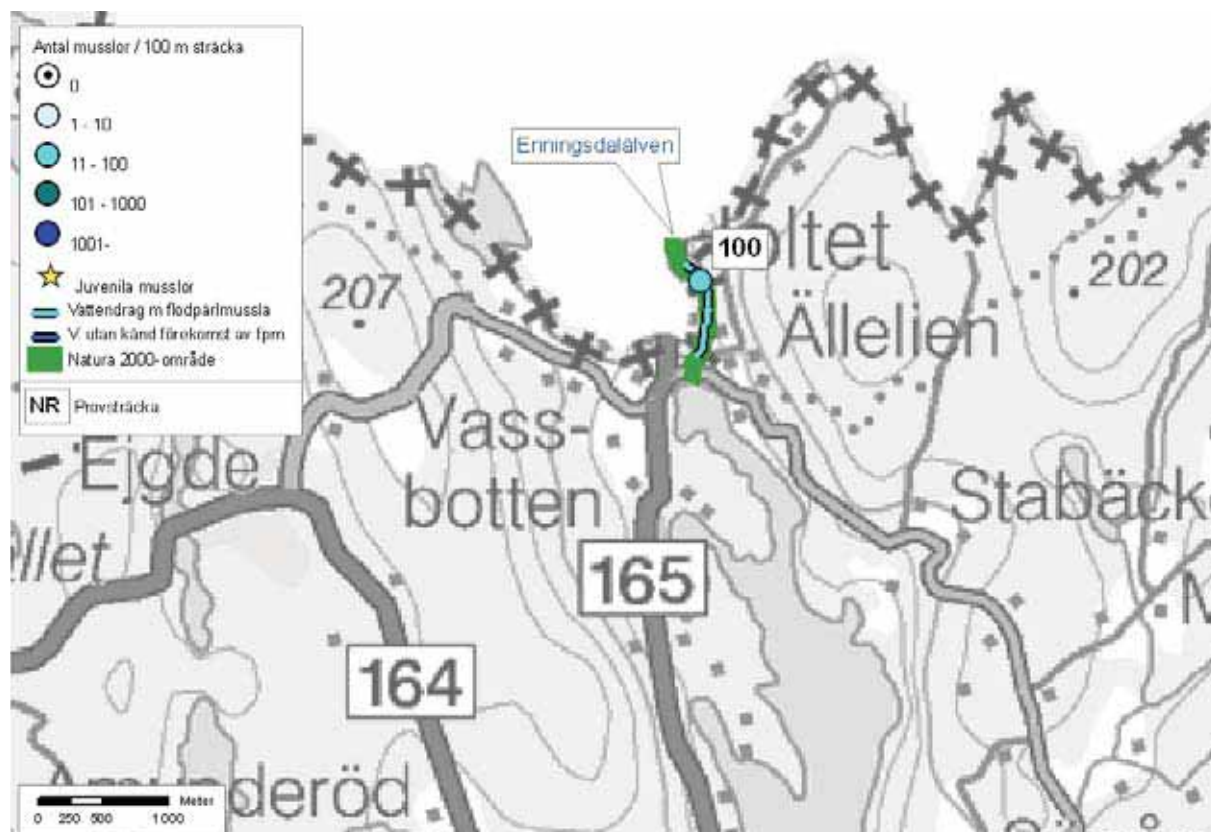
Avrinningsområde 112: Enningsdalälven

Enningsdalälven

Tanums kommun

Delavrinningsområde: Enningsdalälven

Aroid: 653691-125400

Karta över den svenska delen av Enningsdalälven, vid gränsen till Norge. Flodpärlmusslor konstaterades 2005.

Beskrivning av vattendraget

Enningsdalälven rinner från Norra Bullaresjön till Idefjorden i Norge och utgör i sin övre del, ca 1,5 km, gräns mellan Norge och Sverige. Omgivningen domineras av kuperad skogsmark med berg i dagen. Älven har en fallhöjd på ca 40 m på en sträcka av ca 11 km. Strömsträckor finns i större delen av älven, men mest koncentrerat i dess nedre del.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Det totala beståndet uppskattades 1997 till ca 170 000 individer. På sträckan som utgör gräns mellan Sverige och Norge uppskattades antalet musslor till ca 28 000. Vattendraget bedöms ha ett *mycket högt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, i ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på ett stort bestånd och goda förutsättningar för musslor, men inga juvenila musslor har setts.

Förekomst av lax och öring

Låg förekomst av både lax och öring.

Kända hot

Skogsbruk, försurning, övergödning och igenslamning av botten utgör hot mot beståndet. Enligt rapporten "Västkustens laxåar" (Fiskeriverket, 1999) var tätheten av laxungar endast 9 % av förväntad täthet och orsaken till det är troligtvis ett högt fisketryck. En fiskodling utgjorde tidigare ett hot men på grund av smittspridning av parasiten *Gyrodactylus salaris* tvingades verksamheten läggas ned efter påtryckningar från norska myndigheter.

Befintligt skydd

Enningsdalälven ingår i EU:s nätverk för värdefull natur – Natura 2000. Ån ligger inom riksintresse för naturvård (NRO14017, Bullaresjöarna) samt friluftslivet (FO16, Bullaredalen) (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 100

Mot startpunkt

Mot slutpunkt

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-22. Antalet musslor noterades till 19 stycken. Musslorna var äldre och fanns främst på nedre halvan av sträckan. 18 tomma skal hittades i vattnet.

Inventering skedde främst i grundare delar. Förmodligen finns fler musslor på sträckan.

Områdesbeskrivning

Granskog vid nedre delen, åker och betesmark högre upp. Kantzon av al. Bottensubstratet består av sand, grus, sten. Vattnet är klart och strömt, 0,5-1 m/s. Älven förgrenas i flera flöden. Snorkling rekommenderas.

Ytterligare uppgifter

En norsk inventering av hela älven gjordes 1997 (Karlsen & Larsen, 1997). Totalt hittades 1 614 musslor, på fyra delsträckor. Den genomsnittliga tätheten var 1,05 musslor/m². Det totala beståndet uppskattades till 170 000 individer. Större delen av populationen fanns vid Berby i Norge. Längden varierade från 70,0-153,5 mm, med ett genomsnitt på 125,8 mm.

På sträckan som utgör gräns mellan Sverige och Norge räknades antalet musslor till 107 stycken. En stor mängd tomma skal hittades också, 43 stycken, vilket pekade på en ovanligt hög dödlighet. Den genomsnittliga tätheten var 0,47 musslor/m². Den beräknade populationsstorleken på sträckan var 27 730 individer. Längden varierade från 80,5-119,2 mm, med ett genomsnitt på 102,0 mm.

De yngsta individerna åldersbestämdes till mellan 10 och 14 år vilket visar på att det inte sker förnyring. Försurning, övergödning och igenslamning av botten utgör stora hot mot beståndet. En fiskodling i Södra Bullaresjön ger höga utsläpp av fosfor och kväve, vilket kan leda till övergödning.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Karlsen, L. R.; Larsen, B. M. 1997. Elvemusling, Margaritifera margaritifera, i Enningsdalelva, Ostfold – Utbredelse og bestandsstatus. Oppdragsmelding 505. Norsk institutt for naturforskning. 25 sid.

www.gis.lst.se.

Långevallsälven

Tanums kommun

Delavrinningsområde: Enningsdalälven

Aroid: 652765-125523

Karta över Långevallsälven. Inga flodpärlmusslor hittades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Långevallsälven rinner från Södra Bullaresjön ca 1 km till Norra Bullaresjön. Omgivningen domineras av kuperad skogsmark med berg i dagen. Lite enskild bebyggelse finns längs ån. Fallhöjden är fem meter och fina strömsträckor finns.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musslor har återinplanterats in från Norge, men under inventering av en 100 m-sträcka 2004 hittades inga musslor och allt tyder på att dessa inte lyckats etablera sig. Älven bedöms ha ett *skyddsvärde* med avseende på musslor. Bedömningen grundar sig på att beståndet är mycket litet, alternativt utdött, men att det finns goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Låg till måttlig förekomst av lax och öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen i området och utgör ett hot. Försurning utgör också ett hot.

Befintligt skydd

Ån ligger inom riksintresse för naturvård (NRO14017, Bullaresjöarna) samt friluftslivet (FO16, Bullaredalen). (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 101

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-08-16. Inga flodpärlmusslor noterades.

Främst kvillområdet inventerades, där det fanns goda förutsättningar för musslor. Spaning gjordes även i den andra delen, men troligen är där för strömt och för lite mjukbotten för etablering av musslor.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av lövskog som beskuggar ån till 50 %. Ån har en bredd på 10-12 m och ett djup på 0,5 m. *Bottensubstratet* domineras av sten. Det finns nästan ingen mjukbotten. *Vattnet* är klart och mycket strömt. Bäckfåran delar upp sig i två delar och i den lugnare delen (kvillområdet) finns mjukbotten med grus.

Övriga noteringar

Flera ålar sågs i vattnet.

Övriga uppgifter

Enligt Ingvar Olofsson, Tanums kommun, har 32 musslor inplanterats från norska sidan av Enningsdalälven. Han har dock inte sett några musslor där på senare år och det verkar som om de inte lyckats etablera sig.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregistret (excelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Olofsson, Ingvar. Tanums kommun. Muntligen 2005.

www.gis.lst.se.

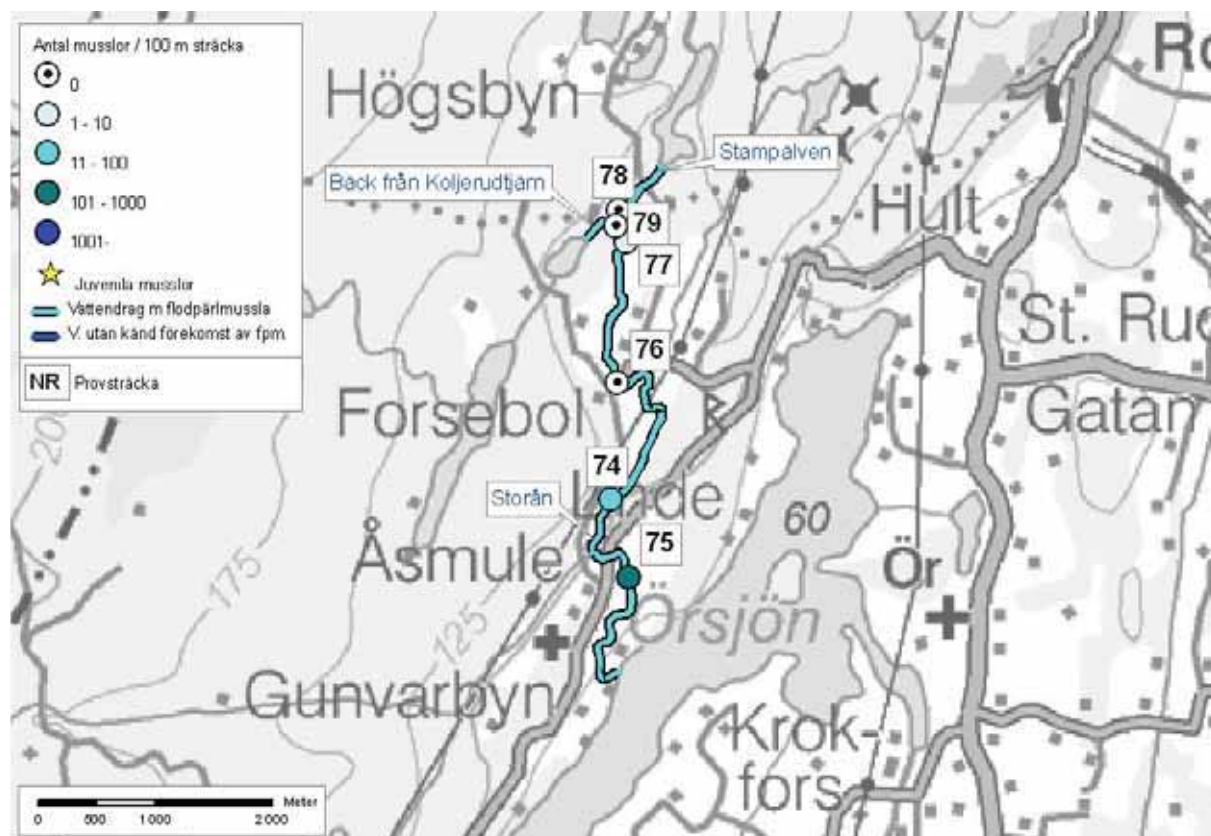
Avrinningsområde 130: Dalbergsån

Stampälven – Storån och bäck från Koljerudtjärn

Melleruds kommun

Delavrinningsområde: Krokån

Aroid: 651229-129588

Karta över Stampälven-Storån. Bäck från Koljerudtjärn rinner ut i övre delen av ån.

Beskrivning av vattendraget

Stampälven-Storån rinner från Kabbosjön ca 5 km ner till Örsjön. Omgivningen närmast ån domineras av jordbruksmark med inslag av lövskog, men kuperad barrskog med hållar är vanligt runt omkring. Det finns gott om enskild bebyggelse längs ån. Fallhöjden är ca 50 m och strömsträckor finns i övre delen samt kring Åsmule.

Bäcken som rinner från Koljerudtjärn är ca 0,5 km lång och har sitt utlopp i övre delen av Stampälven-Storån. Omgivningen domineras av lövskog med inslag av jordbruksmark i åns nedre del. Bäcken har en fallhöjd på ca 15 m med strömsträckor främst i nedre delen.

Bestandsstorlek och skyddsvärde

Beståndet bedöms ha en storlek på 1 000 - 10 000 individer. Vattendraget bedöms ha ett *högt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, i ett regionalt perspektiv.

Bedömningen grundas på att beståndet är relativt stort och att det åtminstone delvis finns goda förutsättningar för musslor. Inga juvenila musslor har setts och åtgärder behövs för att beståndet ska bli livskraftigt.

Förekomst av lax och öring

Stampälven-Storån: Låg till måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Bäck från Koljerudtjärn: Uppgifter om öringförekomst saknas.

Kända hot

Markanvändningen kan leda till igenslamning av botten. Utsläpp från bebyggelse och läckage från jordbruk kan leda till övergödning. Flera vandringshinder finns i ån. Två vattenkraftverk, vid Stampen och Forsebol, påverkar också vattenmiljön. Vattendomarna är gamla och saknar preciserade vattenhushållningsbestämmelser vilket ger möjlighet till korttidsreglering. Nedanför liggande intressen får dock inte skadas. Systemet regleras även vid utloppet av uppströms liggande Teåkerssjön (regleringsamplitud 2-2,5 meter) med samma opreciserade tappningsbestämmelser inom de bestämda gränserna.

Befintligt skydd

Ån ligger inom område av riksintresse för naturvård (NRO14039, Kroppefjäll med Teåkersälven och Stora Halängen) (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 74

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-03. Antalet flodpärlmusslor noterades till 11 stycken. Tio av musslorna satt på vänster kant (tittar mot uppströms). Där var flödet lugnare och inslaget av grus var större.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av skogsmark med inslag av jordbruksmark. Kring ån finns kantzon av ask och al samt lite tall och gran, som ger en beskuggning på ca 40 %. Ån har en bredd på 8-10 m och ett djup på 0,3-0,5 m. *Bottensubstratet* domineras av sten med inslag av grus. Det är lite lerigt i kanterna. På nedre delen av sträckan finns dämme av grenar och kvistar i vattnet. *Vattnet* är relativt klart och strömt, särskilt i nedre delen av sträckan.

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 75

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-03. Antalet flodpärlmusslor noterades till 249 stycken. Nedströms litet fall satt 20 musslor, övriga satt uppströms i klungor om 4-10 stycken.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av jordbruksmark. Kring ån finns en bred kantzon av överhängande lövskog (ask, al, lönn, ek och hassel). Ån har en bredd på 8 m och ett djup på 0,2-0,6 m. *Bottensubstratet* domineras av sten och grus, som ansamlats mellan större stenar. *Vattnet* är relativt klart och strömt, ca 1 m/s.

Naturcentrum 2004-2005**Provsträcka 76****Fynd av flodpärlmussla**

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-03. Inga flodpärlmusslor noterades. Inventering skedde med vattenkikare från kanot. Det var p.g.a. djupt vatten och dålig sikt mycket svårinventerat. Musslor kan ha dolts under sedimentlagret, men det var inte riktigt rätt förutsättningar för dem.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av jordbruksmark med kantzon av björk och al längs ån, som ger en låg beskuggning (20 %). Längs kanten växer vass. Ån har en bredd på 4-10 m och ett djup på 0,5-ca 2 m. *Bottensubstratet* domineras av sten och det finns en hel del vattenvegetation. Ett lager sediment täcker botten. *Vattnet* är brunfärgat, grumligt och lugnflytande.

Påverkan

Sediment. Längre nedströms finns dämme.

Naturcentrum 2004-2005**Provsträcka 77****Fynd av flodpärlmussla**

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-03. Inga flodpärlmusslor noterades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av jordbruksmark och betesmark med lövskog (ask samt lite björk, tall, hassel) kring bäcken. Intill finns alsumpskog. *Vattnet* beskuggas till ca 50 %. Ån har en bredd på 8 m och ett djup på 0,1-1,5 m. *Bottensubstratet* domineras varierande av sten, finare grus och sand. Det finns svart organiskt material och vattenvegetation på delar av botten. *Vattnet* är relativt klart.

Övriga noteringar

Längre uppströms finns stenig fors. Nedströms blir det djupare, 1-1,5 m, med grus och lera på botten. Inga musslor hittades vid stickprov.

Stickprov med vattenkikare gjordes ytterligare nedströms, mellan provsträckorna 76 och 77. Inga musslor hittades. *Omgivningen* bestod av lövskog med omkringliggande jordbruksmark. Ån kantades av vass. *Bottensubstratet* var sumpigt och täckt av sediment. *Vattnet* var djupt, ca 2 m, grumligt och lugnflytande.

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 78

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-06-28. Antalet musslor noterades till 5 stycken. Musslorna satt en och en längs sträckan. Två tomma skal hittades i vattnet.

Områdesbeskrivning

Omgivningen bestod av åker åt öst, skog åt väst. Trädslag: al, gran, ask. Beskuggning ca 70 %. Vid övre delen av sträckan fanns en stor äng åt öst. Ån hade en bredd på 5-6 m och ett djup på 0,3-0,5 m. *Bottensubstratet* bestod av grus, sten, lite sand. Det var lerigt i nedre delen av sträckan. *Vattnet* var relativt klart. Vattenstånd: lågt.

Övriga noteringar

Längre uppströms finns en mycket ström fors. Nedströms blir det djupare, 1-1,5 m, med grus och lera på botten. Inga musslor hittades vid stickprov.

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 79

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka i bäcken från Koljerudtjärn inventerades 2005-06-28. Inga flodpärlmusslor noterades.

Landspaning gjordes ytterligare några hundra meter, upp till kröken vid ängskanten, men inga musslor sågs.

Områdesbeskrivning

Inventeringen skedde i nedre delen av ån. *Omgivningen* bestod av fuktig alskog med omkringliggande ängs- och åkermark. Beskuggningen var ca 80 %. Ån hade en bredd på 3 m och ett djup på 0,1-0,6 m. *Bottensubstratet* dominerades av sten med algpåväxt. *Vattnet* var något brunfärgat och strömmande, ca 0,3 m/s.

Henriksson 1991

Inventering skedde 1990 och det totala beståndet uppskattades till 1000 individer (Henriksson, 1991). Enligt kartbilagan fanns musslor i hela ån.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregister (exclfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid

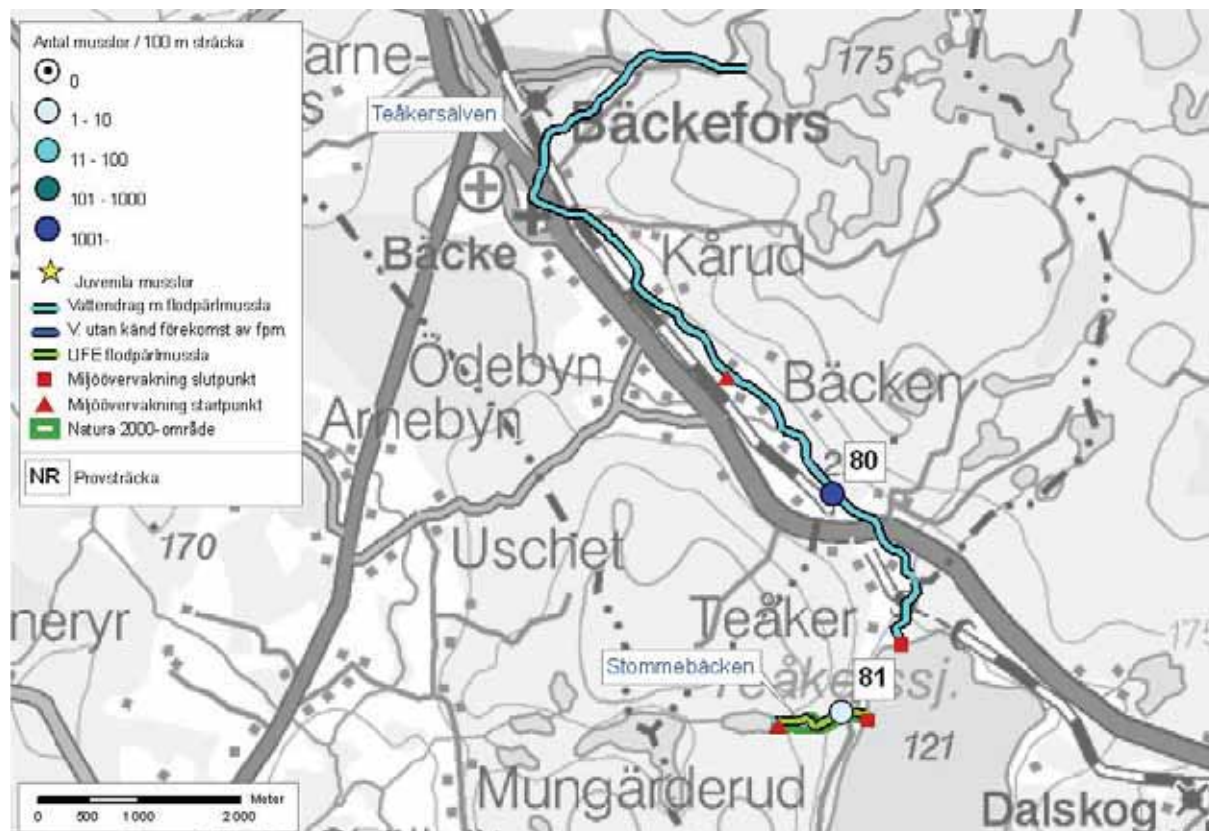
www.gis.lst.se

Teåkersälven

Melleruds kommun

Delavrinningsområde: Krokån

Aroid: 651839-129393

Karta över Teåkersälven. Flodpärlmusslor konstaterades 2004. På nedre delen av kartan syns Stommebäcken.

Beskrivning av vattendraget

Teåkersälven rinner från Marssjön och ca 15 km ner till Teåkerssjön. Omgivningen är relativt flack och domineras av barr- och blandskog. Jordbruksmark finns längs en stor del av ån. Tätbebyggelse finns kring åns övre del. Fallhöjden är ca 30 m med strömsträckor i mellersta delen.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Beståndet uppskattades 2004 till 55 000 individer. Teåkersälven bedöms ha ett *mycket högt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, i ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på ett stort bestånd och relativt goda förhållanden för musslor, men på vissa delar finns mycket finsediment. Juvenila musslor har inte setts och åtgärder behövs för att gynna förnyring.

Förekomst av lax och öring

Låg till måttlig förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar

Kända hot

Skogsbruk är den helt dominerande markanvändningen och utgör det största hotet. Fosforhalterna är relativa låga, men utsläpp från enskild bebyggelse och läckage från jordbruksmark kan leda till övergödning. Markanvändningen kan leda till igen slamning av botten. Bäckens ligger i ett försurningsdrabbat område. (Henriksson, 2004). Tre vattenkraftverk, vid Marsjön, Björtveten och Bäckens, påverkar berörd vattensträcka. Den huvudsakliga regleringen sker vid Marsjöns utlopp. Det viktigaste syftet skall vara att utjämna vattenföringen under året och minimitappningen är fastställd till 0,1 m³/s. Övriga kraftstationer saknar preciserade tappningsbestämmelser men nedanför liggande intressen får inte skadas.

Befintligt skydd

Ån ligger inom område av riksintresse för naturvård (NRO14039, Kroppefjäll med Teåkersälven och Stora Halängen) (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Miljöövervakning 2003–2004

Beskrivning

Sammanlagt 6 km av ån inventerades. Bottensubstratet domineras av sand och grus med inslag av finsediment. Bäver förekommer och mängder med nedfallna träd ligger i och över bäcken. Dessa träd gör att bottenförhållandena, bl.a. substrat förändras.

Förekomst av flodpärlmusslor

Det sammanlagda antalet musslor uppskattades till 55 000. Tätheten varierade mellan 0,1 och 7,2 musslor/m² med ett medelvärde på 2,2 musslor/m².

Längden på de slumpmässigt insamlade musslorna varierade mellan 60 och 128 mm. Merparten av musslorna hade en längd mellan 105 och 125 mm. Medellängden var 107 mm. Andelen musslor <50 mm var 0 %, vilket innebär att föryngring saknas.

Trender

Tätheten uppskattades i Teåkersälven 1985, 1990 och 1997 och längdfördelningen 1990 och 1997. Längdfördelningen har inte förändrats. Någon statistiskt säkerställd skillnad i täthet kan heller inte beläggas.

Skyddsvärde

Musselbeståndet har ett mycket högt skyddsvärde, i ett nationellt perspektiv, främst beroende på medelstor utbredning och storlek.

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 80

Provsträcka i Teåkersälven, vid vägen

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-02. Antalet musslor på provsträckan uppskattades till ca 5 000. Musslorna satt mycket tätt, i mängder, särskilt närmast vägen. En mussla förflyttade sig nedströms.

Områdesbeskrivning

Omgivningen kring den meandrande ån består av lövskog (ask, al, lönn) som skuggar vattnet till ca 70 %. Träd och grenar har fallit över vattnet på några ställen. Ån har en bredd på 3-5 m och ett djup på 0,5 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus och lera. Ett tjockt lager sediment täcker botten. Det finns även lite vattenvegetation. *Vattnet*

är brunfärgat och strömt, ca 0,5 m/s. Vattenstånd: relativt högt.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Eriksson, M; Henriksson, L; Söderberg, H (1998). Flodpärlmusslan i Sverige. Rapport 4887. Naturvårdsverket. 122 sid. (Vattendrag 34, sid 102).

Faunaregister (exclfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Henriksson,L. Övervakning av sex flodpärlmusselbestånd i Västra Götalands län 2003-2004. Hyssna 2004. 23 sid.

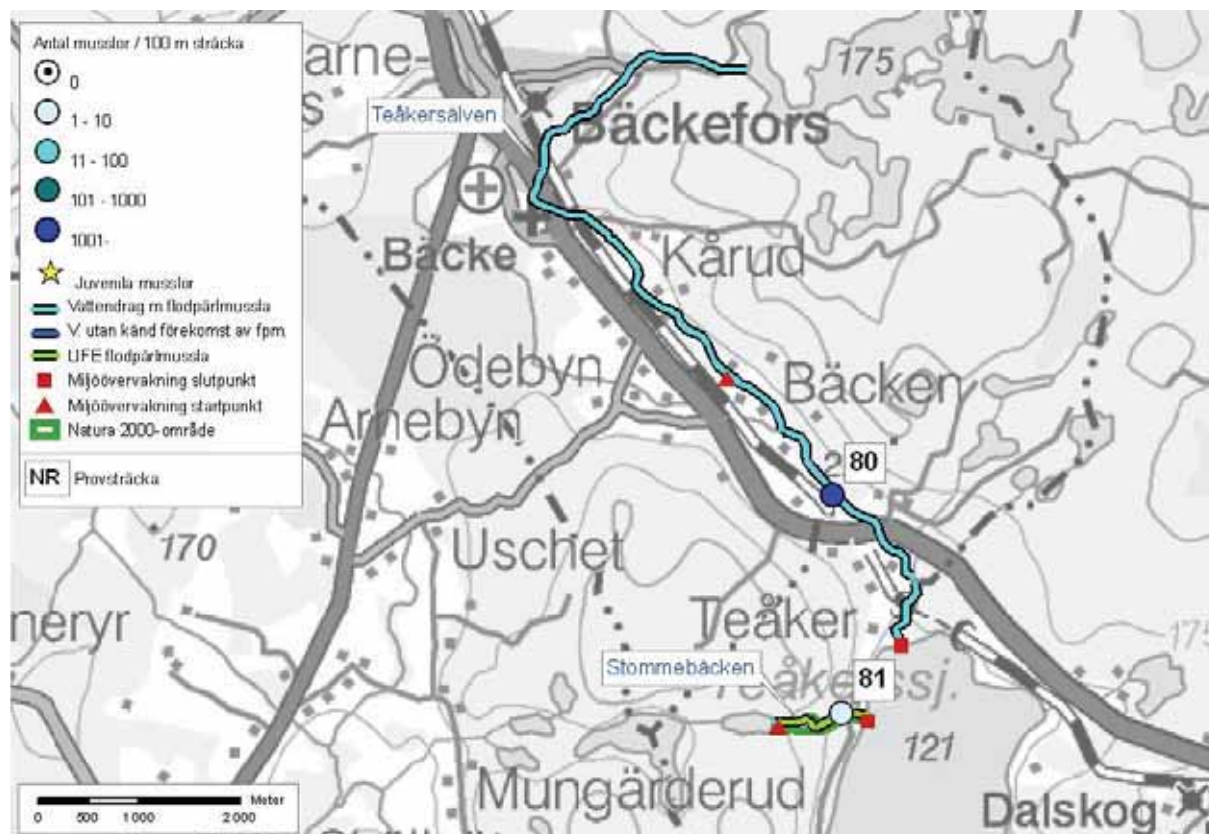
www.gis.lst.se.

Stommebäcken

Melleruds kommun

Delavrinningsområde: Krokån

Aroid: 651839-129393

Stommebäcken är det lilla vattendraget på nedre delen av kartan. Flodpärlmusslor konstaterades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Stommebäcken är cirka 1 km lång och rinner från Lilla Yxesjön och ut i Teåkerssjön. Omgivningen är på sina ställen starkt kuperad och domineras av barrskog, främst gran, men blandskog är också vanlig. Längs en sträcka på 500 m i bäckens nedre del kantas bäcken av ungskog (gran, björk). Bäcken har en fallhöjd på ca 40 m och strömsträckor finns i hela bäcken.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Beståndet uppskattades 2004 till 3 800 individer. Stommebäcken bedöms ha ett *högt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmussla, i ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på ett relativt stort bestånd och goda förutsättningar för musslor, men inga juvenila musslor har setts och åtgärder behövs för att få ett livskraftigt bestånd.

Förekomst av lax och öring

Låga tätheter av öringungar under senare år.

Kända hot

Skogsbruk är den helt dominerande markanvändningen och utgör det största hotet. Tillgången på värd fisk är begränsad. Nedre delen, som avverkats, saknar bra lek- och uppväxtområden för öring (Henriksson, 2004).

Befintligt skydd

Stommebäcken ingår i område av riksintresse för naturvård (NRO14039, Kroppefjäll med Teåkersälven och Stora Halängen) (www.gis.lst.se).

Stommebäcken ingår även i EU:s nätverk för skyddsvärd natur – Natura 2000.

Genomförda inventeringar

Miljöövervakning 2003–2004

Beskrivning

Flodpärlmusslor finns främst på en sträcka av 300 m i övre delen av bäcken. I den nedre delen finns endast enstaka musslor. Bottensubstratet utgörs till största delen av grus, sten och block. Vattnet är klart.

Förekomst av flodpärlmussla

Det sammanlagda antalet musslor uppskattades till 3 800. Beståndets storlek är sannolikt överskattat, eftersom de flesta kontrollsträckor ligger i den övre delen där musslorna är koncentrerade.

Tätheten varierade mellan 0 och 11,5 musslor/m² med ett medelvärde på 1,9 musslor/m². Längden på de slumpmässigt insamlade musslorna varierade mellan 50 och 102 mm. Merparten av musslorna hade en längd mellan 80 och 95 mm. Medellängden var 88 mm.

Trender

Täthet och längdfördelning mättes på Stommebäckens flodpärlmusselbestånd även 1990 och 1997. Längdfördelningen har förändrats. Medellängden har ökat signifikant från 78 mm 1990 till 88 mm 2004 (t-test, $p < 0,05$). Andelen musslor <50 mm har minskat från 11% till 0%. Det är svårt att förklara att medellängden ökat, men en minskad föryngring kan vara en orsak. Någon statistiskt säkerställd skillnad i täthet kan inte beläggas.

Skyddsvärde

Beståndet har i ett nationellt perspektiv fått bedömningen skyddsvärd.

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 81

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-02. Antalet flodpärlmusslor noterades till tre stycken. Musslorna satt en och en, ganska långt ifrån varandra, inkilade mellan stenar.

Områdesbeskrivning

Omgivningen bestod av blandskog (al, björk, ask, gran) som på vissa delar beskuggade bäcken till 70 % medan det var mer öppet på andra delar. Bäcken var liten och grund med

grenar och kvistar som dämde upp den här och var. Bredden var 2-3 m och djupet 0,2-0,3 m. *Bottensubstratet* bestod till övervägande del av sten. Vattnet var snabbt strömmande.

Påverkan

Sediment.

EU LIFE projekt

Genom ett EU LIFE projekt, som drivs av WWF, restaureras Stommebäcken för att förbättra flodpärlmusslans livsmiljö. Projektets mål är att förbättra förhållandena för flodpärlmusslan i 21 vattendrag, som ingår i Natura 2000-områden, genom att utveckla och testa olika åtgärder. Nya musselbottnar anläggs, vandringshinder för öring tas bort, diken läggs igen, dammar repareras och i vattendrag som har rensats för flottning läggs stenar tillbaka.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Eriksson, M; Henriksson, L; Söderberg, H (1998). Flodpärlmusslan i Sverige. Rapport 4887. Naturvårdsverket. 122 sid.

Faunaregister (excellfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Henriksson, L. Övervakning av sex flodpärlmusselbestånd i Västra Götalands län 2003-2004. Hyssna 2004. 23 sid.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid

www.gis.lst.se.

www.wwf.se/flodparlmussla

Avrinningsområde 131/132 Knarrbyån

Verkälven

Åmål kommun

Delavrinningsområde: Verkälven

Aroid: 654260-130575

Karta över Verkälven, där flodpärlmusslor konstaterades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Verkälven rinner från Bocklarudstjärnet och ca 1 km ner till sjön Ärr. Omgivningen består av kuperad skogsmark med inslag av våtmark och jordbruksmark. Enstaka enskild bebyggelse finns längs ån. Verkälven har en fallhöjd på ca 30 m med strömsträckor i större delen av älven.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 100-1 000 individer. Verkälven bedöms ha ett *högt skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt litet, inga juvenila musslor har setts, men det finns mycket goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Vid tidigare elfiskeundersökningar har öring saknats. Öring förekommer i låga tätheter i övre delen av Verkälven.

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen i området och utgör ett hot

Befintligt skydd

Verkälven ingår i område av riksintresse för friluftslivet (FP1 Dalslands sjö- och kanalsystem) (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005
Provsträcka 82

Startpunkt

Slutpunkt

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-01. Antalet flodpärlmusslor som noterades var 170 stycken. De satt i delar av älven som var djupare än 0,15 m, ofta i samlingar om 2-4 individer. Några tomma skal, som inte vittrat så mycket, sågs i vattnet.

Fler musslor observerades längre nedströms. Liknande bottenförhållanden tyder på att fler musslor kan finnas längre uppströms.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av lövblandskog med björk och al längs vattnet. Vattnet beskuggas till ca 40 %. Ån har en bredd på 3 m och ett djup på 0,1-0,4 m. *Bottensubstratet* domineras av fint och grovt grus. Det finns lite organiskt material på botten. *Vattnet* är relativt klart och kallt.

Henriksson 1991

Inventering skedde 1990 (Henriksson, 1991) och beståndet, som fanns nedströms den korsande vägen, uppskattades till 300 individer.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregister (exccelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid
www.gis.lst.se.

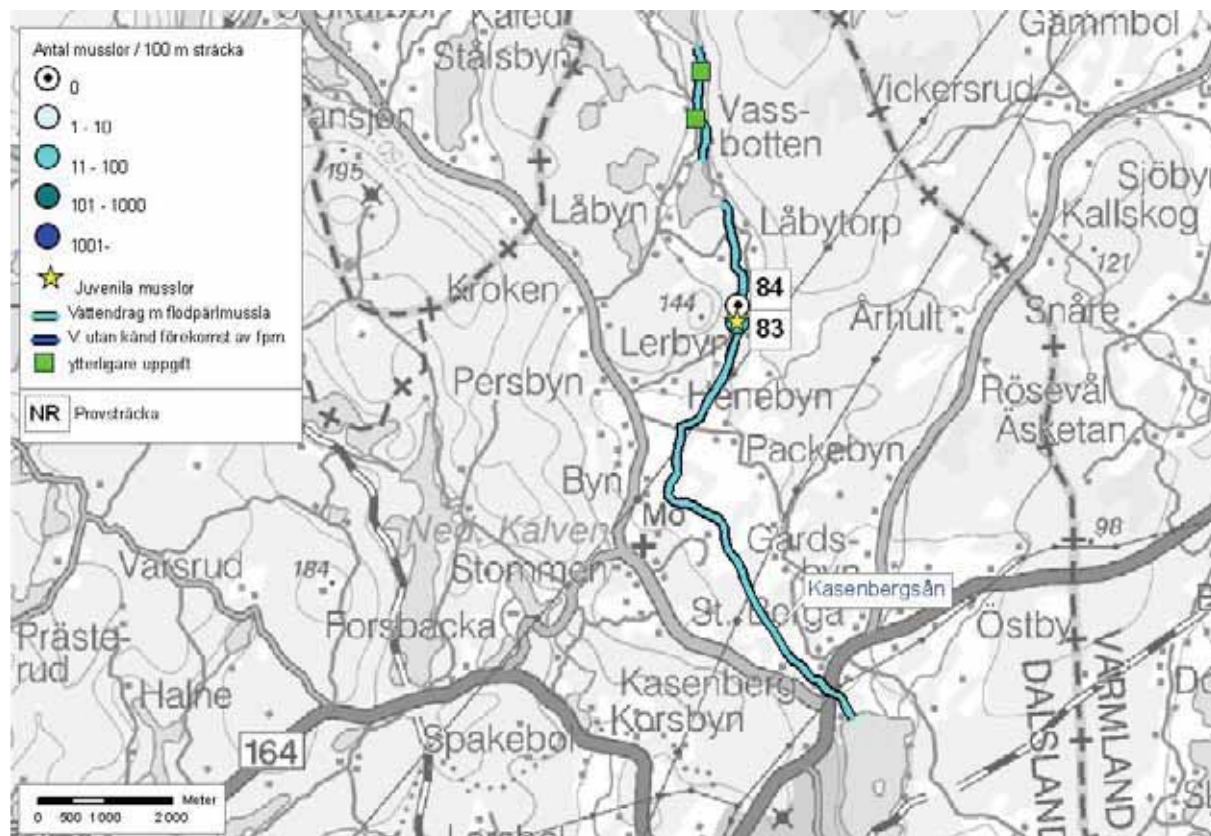
Avrinningsområde 131/132: Ånimmeån

Kasenbergsån

Åmål kommun

Delavrinningsområde: Kasenbergsån

Aroid: 656087-132070

Karta över Kasenbergsån, där musslor konstaterades 2004.

Beskrivning

Kasenbergsån rinner från Buvattnet genom Låbysjön och mynnar i Vänern, några kilometer norr om Åmål. Åns omgivning består i den övre delen av ett kuperat skogslandskap med mindre inslag av jordbruksmark. I åns nedre del dominerar ett öppet och flackt jordbrukslandskap. Ån har en längd på ca 12 km och en fallhöjd på ca 45 m med strömsträckor främst i dess övre del.

Skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 5 000-10 000 individer. Kasenbergsån bedöms ha ett *mycket högt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, i ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt stort, att juvenila musslor har setts och att det finns goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Låg förekomst av öring enligt elfiskeundersökningar.

Kända hot

Ett hot utgörs av övergödning, genom utsläpp från enskilda avlopp och läckage från jordbruk. Även skogsbruk utgör ett hot. Markanvändningen kan leda till igenslamning av botten. Påverkan är dock störst i åns nedre del. I ån finns flera vandringshinder för öringen. Bävern kan genom dammbyggen försämma betingelserna för flodpärlmusslorna (Henriksson, 1991).

Befintligt skydd

Vattendraget omfattas inte av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 83

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-01. Inga musslor noterades. Det var vid tidpunkten svårinventerat på grund av djupt vatten och mycket sediment.

Områdesbeskrivning

Omgivningen kring sträckan består av granskog, som ger en beskuggning på 30-70 %. En bro går över ån mitt på sträckan. Ån har en bredd på 2-3 m och ett djup på 0,5-1 m. *Bottensubstratet* består av lera och grus. Botten täcks av sediment. Näckrosor och annan vattenvegetation finns i vattnet. *Vattnet* är brunfärgat och rinner med lugnt flöde. Vid slutpunkten finns ett dämme av grenar i vattnet.

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 84

Del av provsträcka 84.

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-01. Antalet musslor noterades till 64 stycken. Beståndet var tätast de första 10 metrarna. En liten mussla, 4-5 cm, hittades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen kring undersökt sträcka består av granskog med lövträd som al och lönn längs ån. *Vattnet* beskuggas till 20-70 %. Ån är 3-4 m bred och 0,1-0,5 m djup. *Bottensubstratet* domineras av sten och grovt grus. Det är lerigt i kanterna. *Vattnet* är klart och kallt.

Liknande förhållanden fortsätter uppströms. Längre nerströms blir det djupare, lugnare ström och större stenar. Ytterligare nedströms kommer en fors.

*Henriksson 1991***Beskrivning**

Inventering skedde 1990. Hela ån kontrollerades och musslor förekom på två avsnitt i ån. Den ena lokalen fanns i den övre delen av ån, från 300 m nedströms Buvattnet och ned till Låbysjön. Den andra lokalen fanns 700 m nedströms Låbysjön till 300 m nedströms bron vid Packeby.

Förekomst av flodpärlmusslor

Det totala beståndet noterades till 2 500 individer. På det första avsnittet fanns ca 500 musslor och på det andra 2000 musslor. Det motsvarar en täthet på 0,3-0,4 musslor/m².

Musslorna var stora med en medellängd på 101 mm. De minsta musslor som observerades var ca 60 mm.

Ytterligare uppgifter

Inventering skedde 2003, i övre delen av kasenbergån, mellan Buvattnet och Låbysjön (Bergstedt, 2003). Omgivningen domineras av kuperad skogsmark, med inslag av myrmark. Torpabäcken rinner ut mitt på sträckan.

Förekomst av flodpärlmussla

Antalet musslor noterades totalt till ca 2 900 individer:

Buvattnet – Torpabäckens utlopp. 678 individer. Äldre musslor.

Torpabäcken – "badplatsen". 206 individer. Några yngre individer närmast Torpabäckens utlopp.

"Badplatsen" – bron ovanför sågverket. 1287 individer. Delvis svårinventerat pga mörk stenbotten med grunt rörligt vatten. En del yngre individer nedanför badplatsen, inkilade mellan stenar.

Bron – ladan. 684 musslor. Enstaka yngre individer. Några döda individer.

Sågverket – Låbysjön. 8 individer. Tre yngre individer. Svårinventerat pga stark ström och grunt vatten. Samtliga musslor satt på botten med fint grus.

Fem år tidigare inventerades samma sträcka och antalet musslor noterades till 2 400 individer. Skillnaden kan bero på inventeringstiden, som var längre vid det senare tillfället, eller att små individer vuxit till sig och blivit synliga.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Bergstedt, B. Inventering av flodpärlmussla sommaren 2003. Övre delen av Kasenbergån, Buvattnet – Låbysjön. Kopia från Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Faunaregister (exccelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid

www.gis.lst.se.

Avrinningsområde 131: Upperudsälven

Stenebyälven

Bengtsfors kommun

Delavrinningsområde: Stenebyälven

Aroid: 654281-129359

Karta över Stenebyälven, där musslor konstaterades 2004.

Beskrivning av vattendraget

Stenebyälven rinner från sjön Iväg och ca 7 km ner till Laxsjön vid Billingsfors. Omgivningen domineras av kuperad skogsmark, men mellersta delen av ån rinner genom jordbruksmark där det finns gott om enskild bebyggelse. Ån har en fallhöjd på ca 30 m med strömsträckor främst i övre delen.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 1 000-10 000 individer. Stenebyälven bedöms ha ett *mycket högt skyddsvärde*. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt stort och har en stor utbredning, juvenila musslor har setts och det finns mycket goda förhållanden för musslor.

Förekomst av lax och öring

Låg förekomst av öring under senare år.

Kända hot

Skogsbruket är den dominerande markanvändningen men även jordbruket utgör ett hot. Enligt Naturskyddsföreningen i Bengtsfors finns två soptippar i området som ger upphov till utsläpp till vattendraget. Stenebyälven påverkas av reglering för Taxvikens kraftverk 0,3 km nedströms sjön Iväg. Sjön regleras med en amplitud på 1,45 meter och för de nedre 1,4 meterna saknas detaljerade tappningsbestämmelser.

Befintligt skydd

En liten del av älven ingår i naturreservat, vid Steneby kyrka (1502015, Steneby). Hela älven är av riksintresse för naturvård (NRO14013, Stenebyälvens sjösystem). Den övre halvan av älven är även av riksintresse för friluftslivet (FP1, Dalslands sjö- och kanalsystem). (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar

Naturcentrum 2004-2005 Provsträcka 85

Provsträckan ligger i ett naturreservat

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-02. Antalet flodpärlmusslor noterades till 47 stycken. Flera tomma skal sågs i vattnet.

Områdesbeskrivning

Omgivningen kring provsträckan består av lövnaturskog med ask, al och lönn, som ger en låg beskuggning (0-20 %) av ån. Ån har en bredd på 7 m och ett djup på 0,5-0,8 m. *Bottensubstratet* domineras sand och sten i varierande storlek. *Vattnet* är klart och strömt, ca 0,5 m/s.

Naturcentrum 2004-2005 Provsträcka 86

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-02. Antalet flodpärlmusslor noterades till 6 stycken. De satt främst i nedre delen av sträckan, vid bron. Flera tomma skal sågs i vattnet.

Sannolikt finns fler musslor både uppströms och nedströms sträckan. Starka strömmar, djupt vatten och vattenvegetation gjorde sträckan svårinventerad och inventering skedde genom snorkling.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av betesmarker med kantzon av al längs ån, som ger en låg beskuggning (0-20 %). Ån har en bredd på 5-8 m och ett djup på ca 2 m. *Bottensubstratet*

domineras sand och fint grus. På nedre delen av sträckan finns mycket vattenvegetation. *Vattnet* är klart och strömt.

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 87

Starpunkt, nedströms bron.

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-02. Antalet flodpärlmusslor noterades till ca 300 stycken. Två små muslor, ca 3 cm, observerades. Beståndet var som tätast vid bron där det var lite djupare och större inslag av fint grus.

Det var vid tillfället svårinventerat p.g.a. djupt vatten och stark ström

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av jordbruksmark med kantzon av al och björk längs ån, som beskuggas till 30 %. Ån har en bredd på 8 m och ett djup på 0,5-2 m. *Bottensubstratet* domineras av sten, med inslag av fint grus, och det är lerigt i kanterna. På nedre delen av sträckan finns mycket vattenvegetation och botten täcks av sediment. *Vattnet* är relativt klart och strömt.

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 88

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-01. Antalet flodpärlmusslor noterades till 55 stycken. De satt med jämn fördelning på sträckan. En del av mittfåran inventerades inte, pga djupt vatten och stark ström. Troligen finns fler än de som noterades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av lummig lövskog med al och björk längs ån, som beskuggas till 50 %. Ån har en bredd på 8 m och ett djup på 0,5-1 m. *Bottensubstratet* består av sand, grus och sten. Det finns lite vattenvegetation i ån och det är lite lerigt i kanterna. *Vattnet* är relativt klart och strömt.

Henriksson 1991

Enligt Henriksson (1991) inventerades hela Stenebyälven 1990 och beståndet uppskattades till fler än hundra individer. Enligt kartbilaga fanns muslor i hela ån

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Faunaregister (exccelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Gustavsson, Kent-Åke. Muntligen 2004-09-02. Svenska Naturskyddsföreningens lokala krets i Bengtsfors. Tel. 0531-230 27

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid

www.gis.lst.se.

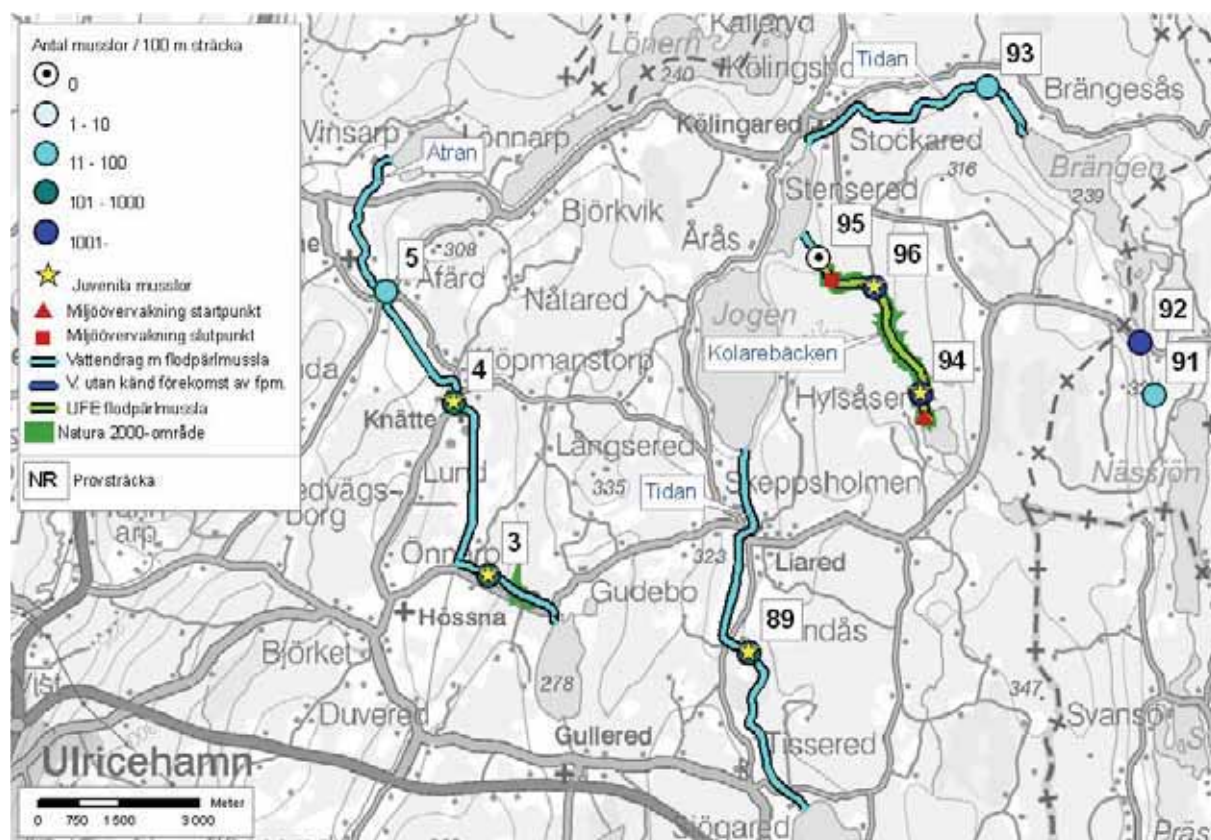
Avrinningsområde 140: Tidan

Tidan och Kolarebäcken

Ulricehamns och Tidaholms kommuner

Delavrinningsområde: Tidan

Aroid: 641960-137185, 642135-137805

Karta över Tidans övre del och Kolarebäcken (till höger på kartan). Tidan rinner här genom Ulricehamns kommun. Flodpärlmusslor konstaterades 2004-2005.

Tidans lopp längre norrut, i Tidaholms kommun. Denna del av Tidan kallas för Ettaksströmmarna och ingår i Natura 2000-område. En flodpärlmussla konstaterades 2002.

Beskrivning av vattendraget

Tidan rinner i Västra Götalands län från Strängseredssjön, genom sjön Jogen och ca 17 km ut till sjön Brängen. Därefter fortsätter den genom Jönköpings län, ut till Vänern vid Mariestad. Omgivningen består av kuperad skogsmark med inslag av myrmark och jordbruksmark. Tidan har en fallhöjd på 45 m.

Kolarebäcken rinner från Lindhultasjön ca 5 km ner till sjön Vållern. Omgivningen är måttligt kuperad och domineras av barrskog med inslag av odlingsmark och myr. Kantzonen saknas längs ungefär 1/10 av vattendraget men består i övrigt av barr- och lövträd. Kolarebäcken har en fallhöjd på 45 m.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet i Kolarebäcken uppskattades 2004 till 41 000 individer. Tillsammans med beståndet i Tidan ger det ett totalbestånd i storleken 40 000-50 000 musslor. Tidan och Kolarebäcken bedöms ha ett *mycket högt skyddsvärde*, med avseende på flodpärlmusslor, i ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på att beståndet är stort, utbredningen är stor, juvenila musslor har setts och det finns mycket goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Aktuella uppgifter om öringförekomst saknas.

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen i området och utgör ett hot. Översta delen av Tidan, mellan Strängseredssjön och Jogen, är påverkad av Strängseredssjöns reglering. Tappningen är i vattendom fastställd till mellan 0,2 och 0,6 m³/s inom ramen för regleringsamplituden på 2 meter. Detta medför en utjämning av vattenflödena över året. Nedströms Jogen/Vällern finns Kölingareds vattenkraftverk. Verket saknar, såvitt känt, detaljerade tappningsbestämmelser vilket möjliggör viss korttidsreglering (regleringsamplitud 0,3 meter). Allmänna eller enskilda intressen nedströms anläggningen får dock inte skadas. Det nedersta delen, vid Ettakströmmarna, är kraftigt påverkad av Stråkens reglering. Denna innebär en utjämning av flödena över året som i sin tur sannolikt lett till överlagring av grus- och sandbottnar med finsediment. Någon korttidsreglering förekommer dock inte vid de olika kraftanläggningarna. Ett tillstånd från 2000 ger möjlighet till bevattning från Tidan så länge utflödet från Stråken är större än 0,5 m³/s.

Befintligt skydd

Kolarebäcken och Ettakströmmarna ingår i EU:s nätverk för värdefulla områden - Natura 2000. I övrigt innefattas inte aktuell sträcka av Tidan och Kolarebäcken av något skydd (www.gis.lst.se).

Genomförda inventeringar i Kolarebäcken

Miljöövervakning 2003–2004

Beskrivning

Under ett program för miljöövervakning har Kolarebäcken inventerats vid flera tillfällen (Henriksson, 2004). Huvuddelen av flodpärlmusselbeståndet finns på ett 4,2 km långt parti av ån nedströms Lindhultasjön. Bottensubstratet domineras av grus, sten och block. En del lugnflytande partier har finare bottenmaterial och inslag av vattenväxter.

Förekomst av flodpärlmussla

Det sammanlagda antalet musslor på den inventerade sträckan uppskattades till 41 000.

Tätheten varierade mellan 0 och 4,9 musslor/m² med ett medelvärde på 2,5 musslor/m². Längden på de slumpmässigt insamlade musslorna varierade mellan 48 och 93 mm. Medellängden var 74 mm. Andelen musslor <50 mm var 2 %. Föryngringen är alltså otillfredsställande

Trender

Täthet och längdfördelning mättes på Kolarebäckens flodpärlmusselbestånd även 1990. Längdfördelningen har förändrats. Medellängden 1990, 1997 och 2003 var 89, 74 respektive 74 mm). Medellängden har alltså minskat (t-test, p<0,05). Det är svårt att förklara att medellängden minskat. Någon statistiskt säkerställd skillnad i täthet kan inte beläggas (Wilcoxon parvis test, p>0,05).

Skyddsvärde

Beståndet bedömdes ha ett högt skyddsvärde i ett nationellt perspektiv.

Naturcentrum 2004-2005
*Provsträcka 94****Fynd av flodpärlmussla***

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-09. Antalet musslor uppskattades till ca 2000.. Flera juvenila musslor, ca 5 cm, observerades. Från nedströms koordinat och 20 m upp räknades till 300 musslor. Högre upp i lokalen var det fortsatt tätt med musslor, stundtals 30 musslor/m².

Stickprov gjordes under 400 m ytterligare uppströms och det satt musslor hela vägen, trots dyg botten.

Områdesbeskrivning

Omgivningen längs den övre delen av sträckan består av betesmarker. Längre nedströms omgärdas ån av äldre fuktig blåbärsgranskog med lite tall som beskuggar bäcken till 90 %. Al kantar vattnet längs hela sträckan. Bredden av ån är 2-3 m och djupet 0,3-0,5 m. *Bottensubstratet* består av sand och sten. Botten täcks av ett svart skikt av organiskt material. *Vattnet* är relativt klart och kallt och rinner med en lugn ström, ca 0,1 m/s. Lite sumplukt.

Naturcentrum 2004-2005
*Provsträcka 95****Fynd av flodpärlmussla***

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-09. Inga flodpärlmusslor noterades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av granskog med inslag av lövträd (björk). Al kantar vattnet. Avverkning har skett intill ån och en skyddszon på endast 2-3 m närmast ån har sparats. Bäcken har en bredd av 2 m och ett djup på 0,2-0,3 m. *Bottensubstratet* består av sand och lera. *Vattnet* rinner med lugnt flöde.

Påverkan

Skogsbruk.

Naturcentrum 2004-2005
*Provsträcka 96****Fynd av flodpärlmussla***

Antalet musslor uppskattades till ca 3000. Relativt jämn fördelning, men musslorna satt tätare i större klungor i övre delen av lokalen. Två juvenila musslor noterades, 4-5 cm.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av granskog, med björk och al närmast vattnet. Bäcken beskuggas till mellan 80 och 100%. Liten gård (Kolarhemmet) med betes- och odlingsmarker omkring inventeringssträckan. Bäcken är 2-3 m bred och 0,1-0,4 m djup. *Bottensubstratet* består av sten, grus och sand. *Vattnet* är klart och rinner med lugnt flöde, ca 0,2 m/s..

Övriga noteringar

Botten ser bra ut även nedströms bron vid Kolarhemmet. Uppströms koordinaten är botten sandigare med mer organiskt material.

LIFE-projekt

Genom ett EU LIFE projekt som drivs av WWF restaureras Kolarebäcken för att förbättra flodpärlmusslans livsmiljö (www.wwf.se). Projektets mål är att förbättra förhållandena för flodpärlmusslan i 21 vattendrag genom att utveckla och testa olika åtgärder. Nya musselbottnar anläggs, vandringshinder för öring tas bort, diken läggs igen, dammar repareras och i vattendrag som har rensats för flottning läggs stenar tillbaka.

Genomförda inventeringar i Tidän

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 89

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-09. Antalet flodpärlmusslor på sträckan uppskattades till ca 1 000 stycken. En liten mussla, ca 4 cm, hittades.

Beståndet fortsätter uppströms. Spaning gjordes ytterligare ca 100 m uppströms och antalet musslor på den sträckan uppskattades till ca 2 000.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av äldre skog med gran och tall. Det finns kantzon av al längs ån, som beskuggas till hög grad (50-80 %). Ån har en bredd på 4-5 m och ett djup på 0,2-0,5 m. *Bottensubstratet* domineras av sten och block med inslag av sand och grus. *Vattnet* är klart, kallt och rinner med lugn ström, men forsar mer i vissa delar.

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 90

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2004-09-08. Inga musslor hittades. Två tomma skal påträffades. Pga. älvens bredd begränsades inventeringen till dess västra kant, från kanten och ca 10 m in mot mitten.

Områdesbeskrivning

Omgivningen kring ån består av blandskog, som ger en låg beskuggning (ca 20 %). Ån har en bredd på 10-20 m och ett djup på 0,1-0,7 m. *Bottensubstratet* består av sten med inslag av grus och sand. Det finns lite sediment på botten. *Vattnet* är relativt klart och strömt.

Naturcentrum 2004-2005

Provsträcka 93

Startpunkt

Slutpunkt

Fynd av flodpärlmussla

En 100 m-sträcka inventerades 2005-05-20. Antalet musslor noterades till 34 stycken. Musslorna fanns främst på nedre delen av sträckan. Två tomma skal hittades.

Områdesbeskrivning

Omgivningen består av ung blandskog med främst gran och björk. Längs ån finns kantzon av al, som ger en låg beskuggning (10 %). Vass och kaveldun växer längs vattnet. Ån har en bredd på 3-5 m och ett djup på 0,4-1,5 m. Bottensubstratet består av sand, grus, sten. Lite lerigt i kanterna. Inslaget av sten ökar uppströms. Beståndet fortsätter nedströms, där det blir djupare.

Henriksson 1991

Enligt Henriksson skedde inventering av Tidan 1990 och beståndet uppskattades till 10 000 individer. Beståndet fanns mellan sjön Jogen och Strängseredssjön.

Referenser

Andersson, M., Stenström d.y, J., Stenström d.ä., J. 2005. Flodpärlmusslor Västra Götalands Län – inventering 2004-2005. Naturcentrum AB.

Eriksson, M; Henriksson, L; Söderberg, H (1998). Flodpärlmusslan i Sverige. Rapport 4887. Naturvårdsverket. 122 sid. (Vattendrag 41, sid 109).

Faunaregistret (excelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Henrikson, L. Övervakning av sex flodpärlmusselbestånd i Västra Götalands län 2003-2004. Hyssna 2004. 23 sid.

Henriksson, L. Flodpärlmusslan i Älvsborgs Län. Rapport 1991:6. Länsstyrelsen Älvsborgs Län. 64 sid.

Skruf, P, Åberg, C. 2002. Rapport från naturvårdsinventering av Ettakströmmarna. Deluppdrag A Flodpärlmussla och B Öringbottnar, utfört under 2002. Hushållningssällskapet i Norra Älvsborg.

www.gis.lst.se

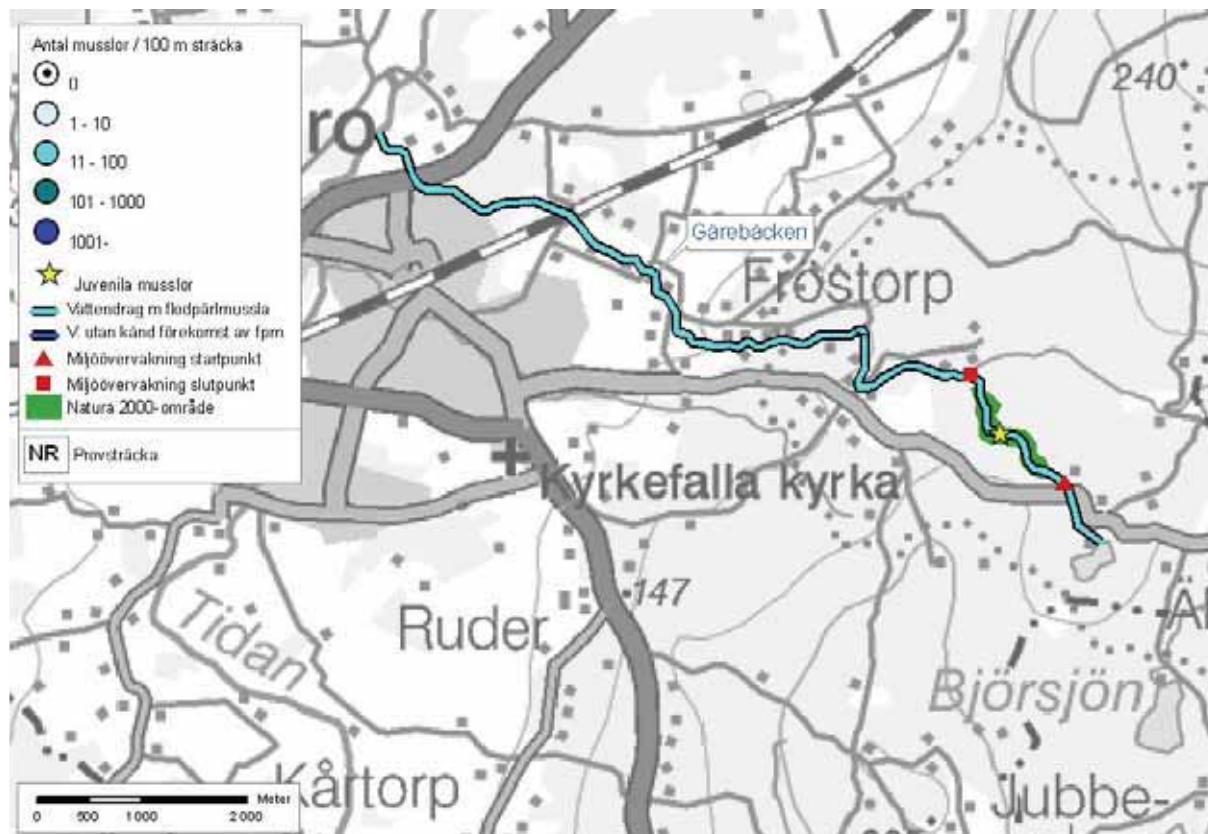
www.wwf.se/flodparlmussla

Gärebäcken

Tibro kommun

Delavrinningsområde: Gärebäcken

Aroid: 647817-140931

Kartan visar Gärebäcken, som hyser ett bestånd av flodpärlmussla.

Beskrivning av vattendraget

Gärebäcken rinner i sin övre del från Öasjön och ca 3 km till Sörsåga damm. Bäckens rinner sedan genom Tibro och ut i Tidän. Omgivningen i övre delen domineras av kuperad barrskog. Längs bäcken finns en bård av lövskog. Fallhöjden på sträckan är 15 m.

Beståndsstorlek och skyddsvärde

Musselbeståndet uppskattas ha en storlek på 2 000-3 000 individer. Gärebäcken bedöms ha ett *mycket högt skyddsvärde* med avseende på flodpärlmusslor, i ett regionalt perspektiv. Bedömningen grundas på att beståndet är relativt stort, juvenila musslor har setts och att det finns goda förutsättningar för musslor.

Förekomst av lax och öring

Måttlig förekomst av öring.

Kända hot

Skogsbruk är den dominerande markanvändningen i området och utgör ett hot. Flera vandringshinder för öring förekommer.

Befintligt skydd

Området är av riksintresse för naturvård (NRO 14091) (www.gis.lst.se). Ungefär en km av bäckens sträckning ingår i EU:s nätverk Natura 2000.

Genomförda inventeringar

Natura 2000-område

Ungefär en km av bäcken ingår i ett Natura 2000-område och det är där huvuddelen av flodpärlmusslorna finns (Backéus, 2005). Beståndet har en storlek på minst 2 000 musslor och en täthet på 0,9 musslor/m² är beräknad. Merparten av musslorna är 20-25 år gamla men det finns yngre individer vilket är ett tecken på att förnyring sker.

Ytterligare uppgifter

Enligt miljöinspektören i Tibro kommun skedde inventering 1998 och 2 100 musslor hittades på en sträcka av 450 m. Det var en ökning med 354 musslor jämfört med tidigare inventering 1993.

Referenser

Backéus, S. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område (Utkast). Länsstyrelsen Västra Götalands Län

Faunaregistret (excelfil). Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Fredriksson, Elizabeth. 2005. Meddelande via e-post. Miljöinspektör, Tibro kommun. Tel. 0504-181 45

www.gis.lst.se

Flodpärlmussla i Västra Götalands län - känd förekomst 2005

Naturcentrum AB

Vattendrag	Avrinningsområde	Kommun	Skattning totalantal musslor	Juvenila musslor
Lindåsabäcken	105: Viskan	Borås	> 10 000	Ja
Tidan och Kolarebäcken	140: Tidån	Ulricehamn	ca 50 000	Ja
Teåkersälven	130: Dalbergsån	Mellerud	ca 55 000	Nej
Sollumsån	108: Göta Älv	Lilla Edet	ca 17 000	Ja
Enningsdalälven	112: Enningsdaläven	Tanum	> 100 000	Nej
Bratteforsån	108/109: Bratteforsån	Uddevalla	10 000-20 000	Nej
Kasenbergån	131/132: Änimmeån	Åmål	5 000 -10 000	Ja
Hedbodalsbäcken-Iglabäcken	105: Viskan	Mark	ca 3 200	Ja
Gärebäcken	140: Tidån	Tibro	2000-3000	Ja
Stenebyälven	131: Upprudsälven	Bengtstors	> 1000	Ja
Åtran	103: Åtran	Ulricehamn	> 1000	Ja
Slereboån-Sörån	108: Göta Älv	Ale	> 1000	Ja
Stommebäcken	130: Dalbergsån	Mellerud	ca 3 800	Nej
Stampälven-Storån. Bäck fr Koljerudtjärn.	130: Dalbergsån	Mellerud	> 1 000	Nej
Ljungaån	105: Viskan	Mark	> 1 000	Nej
Lillån-Kovraån	105: Viskan	Borås	> 1 000	Nej
Sävbäcken	105: Viskan	Borås	> 1 000	Nej
Nordån-Nolån	106: Rolfsån	Bollebygd	> 1 000	Nej
Gärån, Gisslebäcken, Storån	106: Rolfsån	Mark	ca 1 000	Nej
Verkälven	131/132: Knarrbyån	Åmål	> 100	Nej
Brännebäcken	105: Viskan	Borås	> 100	Ja
Bålån	105: Viskan	Borås	< 10	Ja
Surtån, Lillån-Enån	105: Viskan	Mark	> 100	Nej
Kullabäcken	105: Viskan	Borås	> 100	Nej
Apelnäsbäcken, Roasjöbäcken, Lilla Häggån	105: Viskan	Svenljunga	> 100	Nej
Lysjöån	105: Viskan	Svenljunga	> 100	Nej
Lärjeån	108: Göta Älv	Göteborg/Lerum	> 100	Nej
Lillån	105: Viskan	Mark	220	Nej
Sörån	106: Rolfsån	Bollebygd	> 100	Nej
Anråseån-Rördalsån	108/109: Anråseån	Stenungsund	> 100	Nej
Råttån	108: Göta Älv	Ale	> 100	Nej
Hämmensån	111: Strömsån	Strömstad	> 100	Nej
Häggån	105: Viskan	Borås/Mark	> 10	Nej
Risån	109: Bäveån	Ale	> 100	Nej
Remnebäcken	112: Enningsdaläven	Strömstad	> 10	Nej
Västerån	101: Nissan	Tranemo	> 10	Nej
Möldalsån	108: Möldalsån	Härryda	> 10	Nej
Solbergsån	108: Göta Älv	Kungälv	< 10	Nej
Blomsholmsån	111: Strömsån	Strömstad	> 10	Nej
Ringsbäcken	105: Viskan	Borås	< 10	Nej
Lövbrobäcken	106: Rolfsån	Mark	< 10	Nej
Strömsån	105: Viskan	Mark	< 10	Nej
Valån	108: Göta Älv	Ale	< 10	Nej
Slumpån-Visslaån	108: Göta Älv	Trollhättan	< 10	Nej
Dalån	108: Göta Älv	Ale	< 10	Nej
Gaddån	108: Göta Älv	Lerum	< 10	Nej
Långevallsälven	112: Enningsdaläven	Strömstad	0	Nej
Ejgstån	111: Strömsån	Strömstad	0	Nej
Lillån	103: Åtran	Svenljunga	0 (dammussla)	Nej
Holmabäcken	103: Åtran	Svenljunga	0	Nej
Torestorpsån	105: Viskan	Mark	0	Nej

Mycket högt skyddsvärde

Högt skyddsvärde

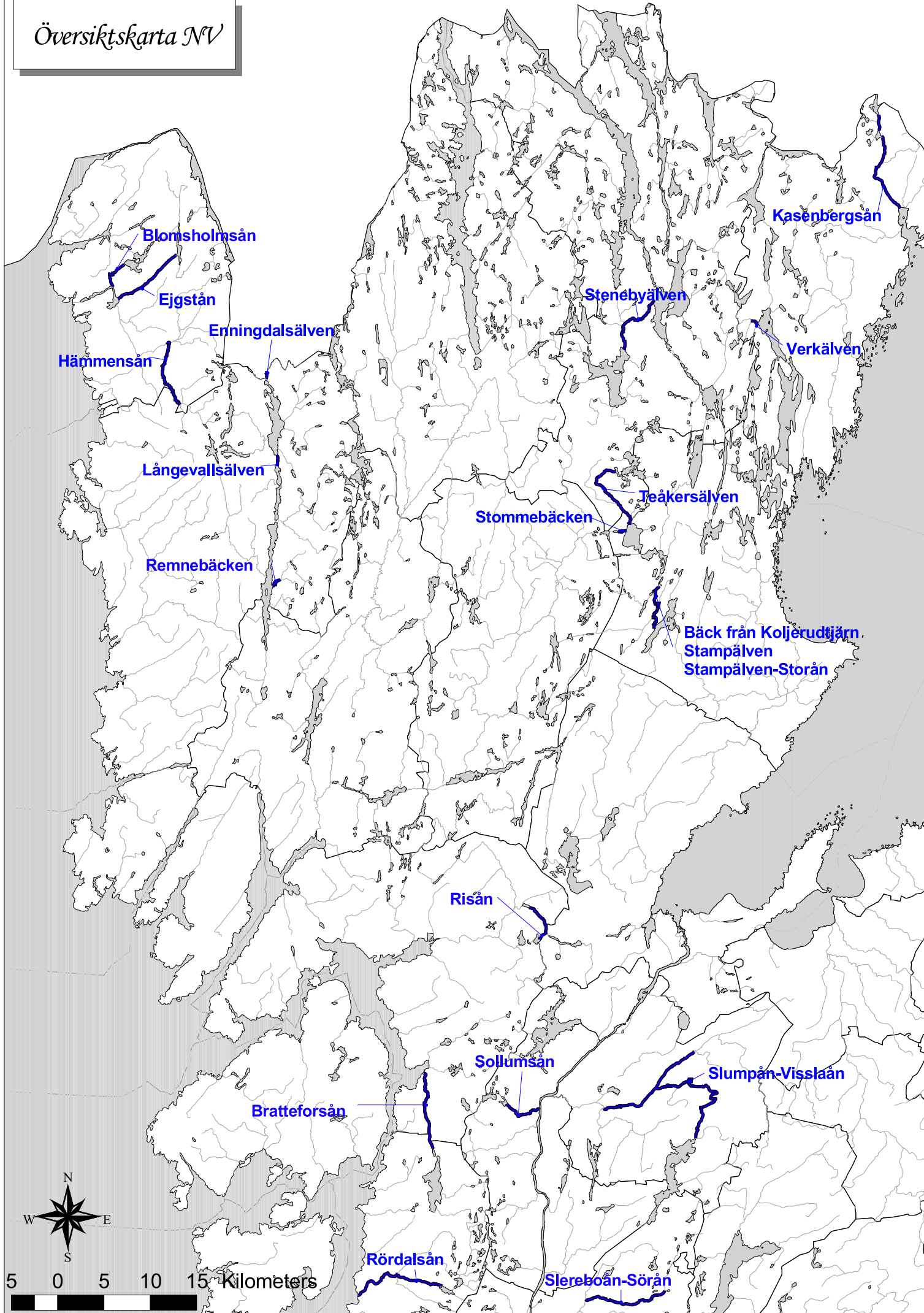
Skyddsvärde

Inget skyddsvärde m.a.p flodpärlmussla

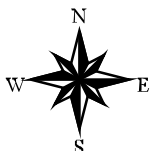
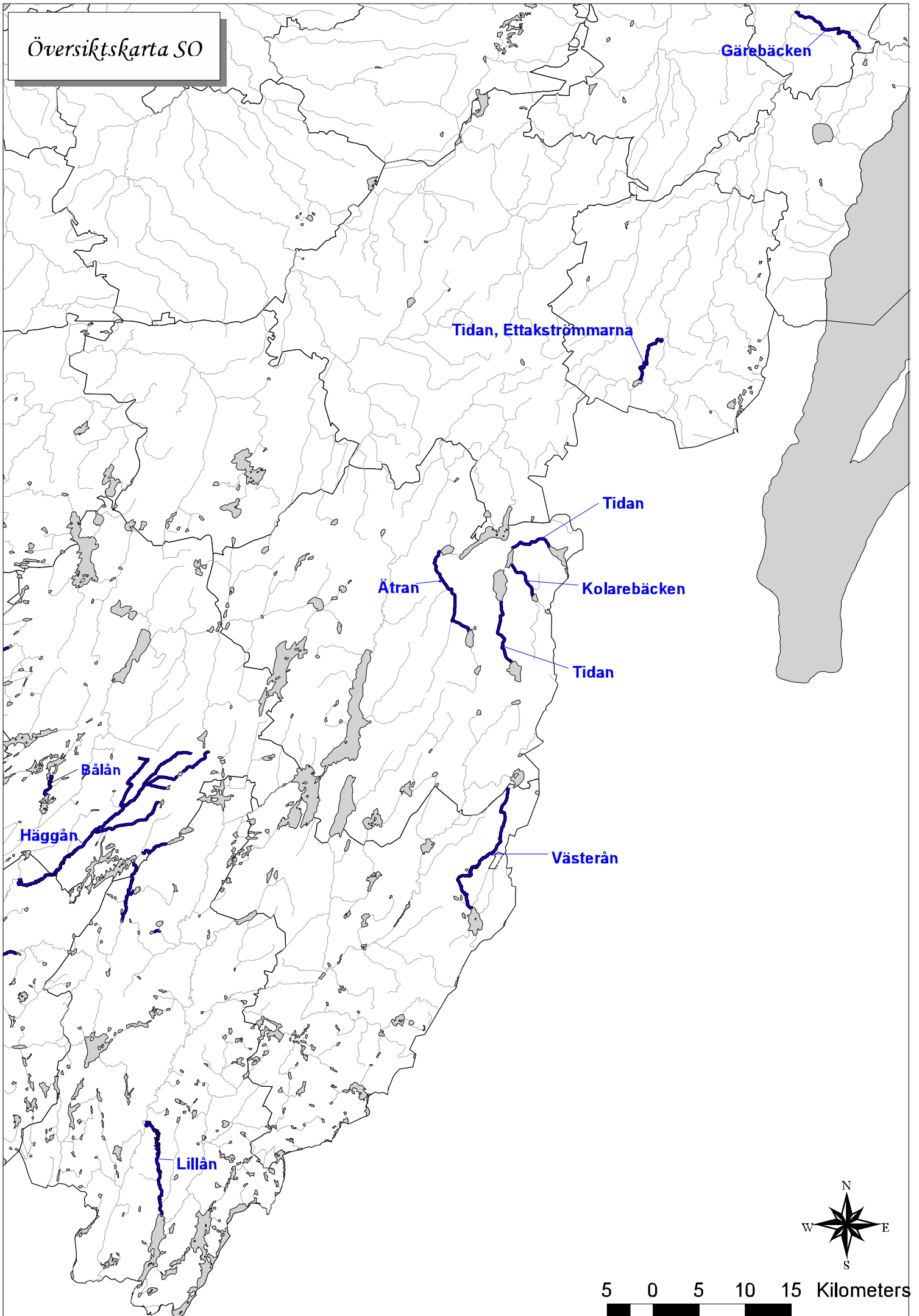
OBS! Bedömningen är gjord i ett regionalt perspektiv.

I ett nationellt perspektiv får de flesta av vattendragen en lägre klassning.

Översiktskarta NV

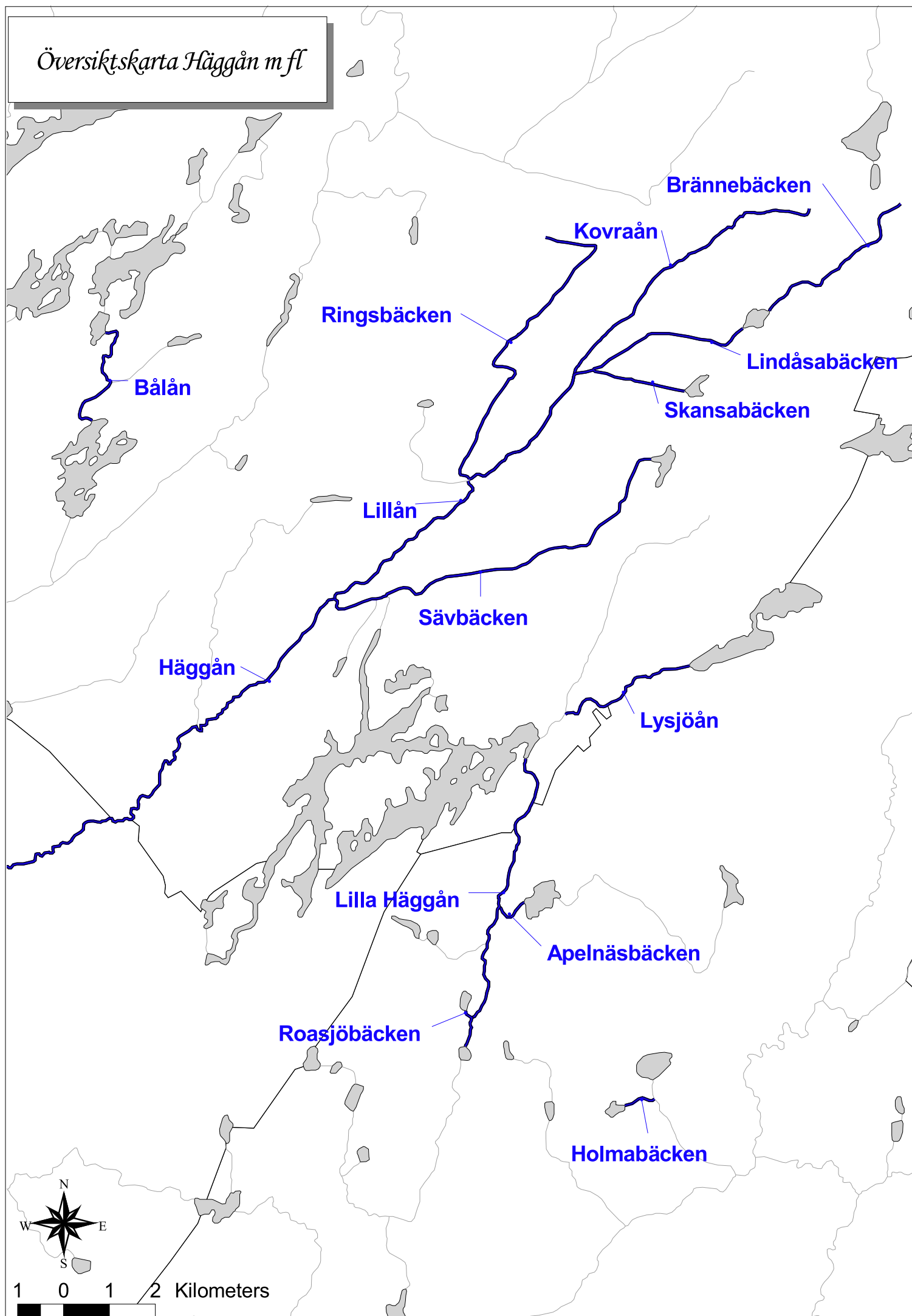

Översiktskarta SO

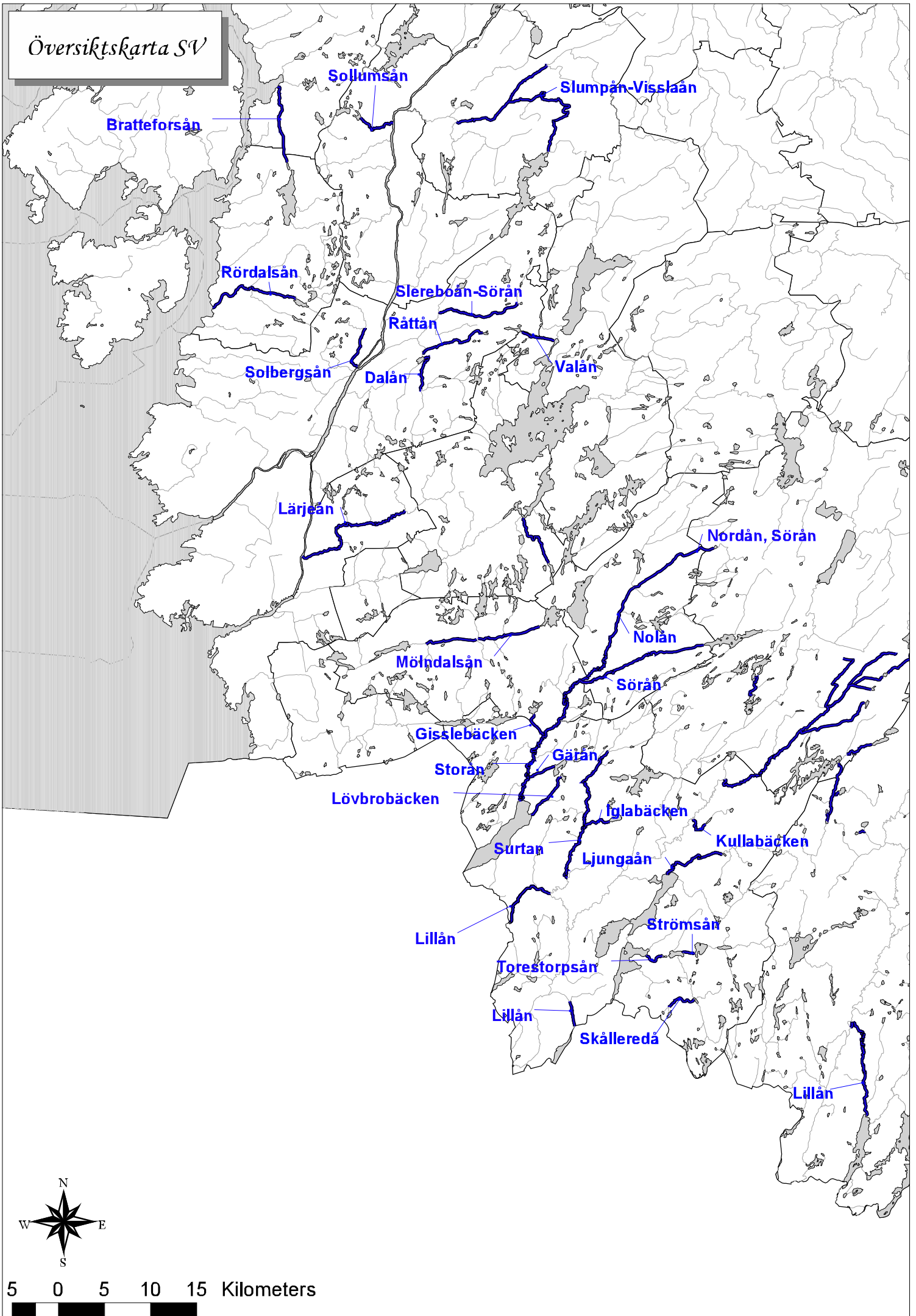

5 0 5 10 15 Kilometers

Översiktskarta Häggån m fl

Översiktskarta SV

5 0 5 10 15 Kilometers

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

www.o.lst.se

